

ගොඵි කටයුතු අධ්‍යයන

වෙළුම 10 කලාපය 2 2015

ප්‍රකාශිත ලේඛනයන්

කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ දී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය:
වැදගත්කම හා ක්‍රියාකාරීත්වයේ දී මතු වන ගැටලු පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක විග්‍රහයක්
- එම්. සී. සුසිලා මුරදු

කෘෂිකාර්මික දියුණුව සඳහා ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය කොතෙක් දුරට දායක වන්නේ ද?
- රේණුකා වීරක්කොඩි

යහපාලනය, රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ සේවා සැපයීම සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය
- එම්.කේ. නදීකා දමයන්ති

HARTI

**හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
මහින් පළ කරනු ලබන ගොවි කටයුතු අධ්‍යයන ශාස්ත්‍රීය සඟරාව**

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය මහින් කෘෂිකාර්මික සමාජයන් හි සමාජ ආර්ථික ප්‍රශ්න අධ්‍යයනය කිරීමේ අරමුණින් ගොවිකටයුතු අධ්‍යයන ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහය අර්ධ වාර්ෂික ව පළ කරනු ලැබේ. එහි මූලික අවධානය යොමු වන්නේ ග්‍රාමීය සමාජය හා ආයතන, ඉඩම් භුක්ති ක්‍රම, ජනාවාසකරණය, කෘෂි ආර්ථික විද්‍යාව, ගොවි ද්‍රව්‍ය අලෙවිය, ප්‍රජා සන්නිවේදනය, ව්‍යාප්ති සේවා, කෘෂි සම්පත් කළමනාකරණය, දේශගුණික විපර්යාස හා බලපෑම් ආදී ක්ෂේත්‍රයන් හි පර්යේෂණ ප්‍රතිඵල හා නව අදහස් ප්‍රවලිත කිරීම සඳහා යි. එකී විෂයයන්ට අදාළ ව ශ්‍රී ලංකාව හා අනෙකුත් විදේශීය රටවල් පිළිබඳ ලියැවුණු ලිපි ලේඛන මෙම ශාස්ත්‍රීය සංග්‍රහයෙහි ඇතුළත් ය.

- ප්‍රධාන සංස්කාරක - හපුතන්ත්‍රි ධර්මසේන
- සංස්කාරක - ජේ.කේ.එම්.ඩී. චන්ද්‍රසිරි
- සම සංස්කාරක - ආචාර්ය ටී.ඒ. ධර්මරත්න
- සංස්කාරක මණ්ඩලය - ආර්.වයි.ඩී.එම්.ආර්.එන්.කේ. රඹුක්වැල්ල
- ජී.ජී.ද.එල්.ඩබ්ලිව්. සමරසිංහ
- කළමනාකරණ සංස්කාරක - පූජිත ද මැල්
- වසන්ති රාජපක්ෂ
- දායක මිල - පිටපතක මිල රුපියල් 125/-කි (මෙරට තැපැල් ගාස්තු ආයතනය මහින් දරනු ලැබේ) මිල දී ගැනීම පිළිබඳ ව විමසීම් හා අදාළ මුදල් අධ්‍යක්ෂ, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය, අංක 114, විජේරාම මාවත, කොළඹ 07. යන ලිපිනයට එවිය යුතු ය.

මෙම සඟරාවේ පළ වන ලිපිවලින් ඉදිරිපත් කෙරෙන අදහස් පිළිබඳ වගකීම ලේඛකයන් සතු වන අතර, ඒ පිළිබඳ වගකීම හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය බාර නො ගනී. සඟරාවට ලිපි සපයන ලේඛකයන්ට ඒ පිළිබඳ ව උපදෙස් පසු කවරයෙහි ඇතුළු පිටුවෙහි සඳහන් වෙයි.

10/5

ගොවි කටයුතු අධ්‍යයන

10 වෙනම 2015
2 කලාපය

හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ - 07.

ගොවි කටයුතු අධ්‍යයන

10 වෙළුම 2 කලාපය 2015

© ගෙක්ටර් කොමිෂන්වලට ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

ISSN - 1391 - 0396

කවර නිර්මාණය පරිගණක පිටු සැකසුම - ඩී.පී. උදේනි කරුණාරත්න

මුද්‍රණ කටයුතු - ආයතනික මුද්‍රණ කාර්ය මණ්ඩලය

පටුන

පිටු අංකය

කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ දී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය
වැදගත්කම හා ක්‍රියාකාරීත්වයේ දී මතුවන ගැටලු පිළිබඳ
විමර්ශනාත්මක විග්‍රහයක්

1 - 30

එම්.ඩී.සුසිලා දුරද

කෘෂිකාර්මික දියුණුව සඳහා ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය කොතෙක්
දුරට දායක වන්නේද?

31 - 55

රේණුකා චිරක්කොඩි

යහපාලනය, රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ සේවා සැපයීම සහ ග්‍රාමීය
සංවර්ධනය

56 - 78

එම්.කේ. තදිකා දමයන්ති

මෙම කලාපය සඳහා දායකත්වය

- එම්.ඩී. සුසිලා දුරදු - පර්යේෂණ නිලධාරීන්, කෘෂි ප්‍රතිපත්ති හා ව්‍යාපෘති ඇගයීම් අංශය, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු නිර්මේ ආයතනය.
- රේණුකා වීරක්කොඩි - පර්යේෂණ නිලධාරීන්, කෘෂි සම්පත් කළමනාකරණ අංශය, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු නිර්මේ ආයතනය.
- එම්.කේ. තදිකා දමයන්ති - ජ්‍යෙෂ්ඨ කට්ටාපාලක, දේශපාලන විද්‍යා අධ්‍යයනාංශය, කැලණිය විශ්ව විද්‍යාලය

කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ දී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය : වැදගත්කම හා ක්‍රියාකාරීත්වයේ දී මතුවන ගැටලු පිළිබඳ විමර්ශනාත්මක විග්‍රහයක්

එම්.ඩී.සුසිලා ලුරුණු

සංක්ෂේපය

කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේදී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතා කර ගොවීන් වෙත දැනුම හා තොරතුරු සැපයීම ඉතා වැදගත් සංකල්පයක් වන අතර ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවය කාර්යක්ෂමව සිදු කිරීම මෙහි ප්‍රධාන අරමුණ යි. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් මේ සඳහා වැදගත් ව්‍යාපෘති කිහිපයක් හඳුන්වා දී ඇති අතර “සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකක” පිහිටුවීමේ සංකල්පය මේ අතරින් ඉතා වැදගත් ප්‍රවේශයක් වේ. එහි ක්‍රියාකාරීත්වය හා ප්‍රගතිය පිළිබඳ ගොවීන්ගේ ප්‍රතිචාර අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා 2010 වර්ෂයේදී හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය විසින් පර්යේෂණයක් සිදු කළ අතර එහි සොයාගැනීම් මෙන්ම ගොවීන් වෙත දැනුම හා තොරතුරු ලබාදීම සඳහා දැනට ක්‍රියාත්මක වන අනෙකුත් වැඩසටහන් හා ඉන්දියාව වැනි රටවල මේ පිළිබඳ සිදු කළ පර්යේෂණයන්ගේ තොරතුරු ද අවශ්‍ය තත්වී භාවිතා කරමින්, කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේදී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ වැදගත්කම පිළිබඳවත් භාවිතා කිරීමේ දී ගොවීන් හා නිලධාරීන් මුහුණ දෙන ගැටලු පිළිබඳවත් මෙම ලිපියෙන් විමර්ශනාත්මක විග්‍රහයක යෙදේ.

ලිපිය මගින් පැහැදිලි කෙරෙන ආකාරයට වර්තමානයේ සියලු ක්ෂේත්‍රයන්හි කාර්යක්ෂම ක්‍රියාකාරීත්වය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ඉතා වැදගත් වන බවත්, දැනුම හා තොරතුරු කඩිනමින් ලබාගැනීමට කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට ද එය උචිත මෙවලමක් බවත් පෙනී යයි. එබැවින් ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී ගොවීන්ට අවශ්‍ය දැනුම හා තොරතුරු සැපයීමේ කාර්යය පහසුකිරීම සඳහා සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකක පිහිටුවීමේ සංකල්පය ක්‍රියාත්මක කිරීම ඉතා වැදගත් බව පෙනී යයි. නමුත් එහි ක්‍රියාත්මක තත්වයේ දී ගොවීන්ට මෙන් ම ඒකකභාර නිලධාරීන්ට ද පැණනැගෙන ගැටලු හා දුෂ්කරතාවන් මෙම ඒකකයන් පිහිටුවීමේ අපේක්ෂාවන් බිඳ හෙළා ඇති බව හඳුනාගත හැකිය. සයිබර් ඒකකයන් පිළිබඳ ගොවීන් තුළ පවතින අඩු දැනුවත්භාවය නිසා ගොවීන්ගේ සහභාගීත්වය අඩුවීමත්, පරිපාලනමය දුෂ්කරතාත්, ඒකකය සඳහාම වෙන් වූ නිලධාරීන් පිරිසක් නොසිටීමත් සයිබර් ඒකකයන් සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක නොවීමට බලපාන ප්‍රධාන හේතූන් බව කරුණු විග්‍රහයේදී පැහැදිලි විය. මෙම තත්වයන්ට සුදුසු පිළියම් යෙදීම හරහා ගැටලු මගහරවා ගනිමින් නිවැරදි ක්‍රමවේදයක් ඔස්සේ වඩිමත් පරිපාලනමය පහසුකිරීම් යටතේ ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවයට අදාළ කාර්යයන් කාර්යක්ෂමව පවත්වා ගැනීමට මෙම සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක ප්‍රයෝජනවත් වන බව ලිපිය මගින් පැහැදිලිව අවධාරණය කෙරේ.

01. හැඳින්වීම

ලෝකය පුරා පවතින පාරම්පරික සමාජයන් වර්තමානයේ දැනුම පදනම් කර ගත් සමාජයක් කරා පරිණාමය වෙමින් පවතී. සංවර්ධිත හා සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල්හි ග්‍රාමීය අංශයන් ද නව දිශාවන් ඔස්සේ පුළුල් වෙමින් පවතින අතර ඉහළ මට්ටමේ සේවා සැපයීම පවා පැරණි ක්‍රමවේදයන්ගෙන් මිදී නවතාවයකින් යුත් අභියෝගාත්මක පසුබිමකට ප්‍රවේශ වී ඇත. සංවර්ධන කාර්යයේ දී දැනුම හා තොරතුරු යන්ත්‍ර ප්‍රබලව ඉස්මතු වන සංකල්පයක් වන අතර එය වර්තමානයේ ඉතා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් බවට ද පත්ව ඇත. සමාජ දියුණුව කරා යන ගමනේදී ඒ සඳහා දැනුම උත්පාදනය, අවශෝෂණය හා බෙදාහැරීම අත්‍යවශ්‍ය වන අතර මෙම කාර්යයන්ගේදී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය වඩාත් ප්‍රබල මෙවලමක් බවට පත් වී ඇත.

සමස්ත කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ හා ග්‍රාමීය සංවර්ධනයේ උපරිම ඵල නෙළාගැනීමට නම්, දැනුම හා තොරතුරු මත ප්‍රබලව රඳා පැවතිය යුතු බැව් පෙනී යයි. කෘෂිකාර්මික රටවල්වල ඉතා සියුම් වගා පද්ධතීන්හි දියුණුව සඳහා දැනුම වඩාත් තීව්‍ර ලෙස අදාළ කරගනු ලබයි. එබැවින් සංවර්ධනය වන ලෝකයේ කෘෂිකාර්මික ක්‍රියාදාමය නව ආකාරයකින් සකස් වන අතර දැනුමේ (Knowledge) වාසි සහගත තත්ත්වයන් උපයෝගී කරගනිමින් බහුවිධ ඉලක්කයන් (රැකියා, ආහාර, ආදායම) වෙත ප්‍රවේශ වීමට උත්සාහ දරනු ලබයි. තොරතුරු තාක්ෂණය පිළිබඳ විවිධ අධ්‍යයන ක්ෂේත්‍රයන්ට අදාළව සිදු කෙරෙන කතිකාවන්හි දී පැහැදිලි වන ආකාරයට ළඟා විය නොහැකි ඉලක්කයන් වෙත ළඟාවීමට තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ඉතාමත් කැපී පෙනෙන මට්ටමේ කාර්යභාරයක් ඉටු කරනු ලබයි (Swaminathan, 1993).

කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය

කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ සමාජීය තත්ත්වයන් සහ නිෂ්පාදන කාර්යයන් හි ඵලදායිතාවය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය නව ප්‍රවේශයක් සපයන අතර කෘෂි ක්ෂේත්‍රයේ පරිවර්තනීය සාධකයක් ලෙසින් එය වැදගත් වේ. දැනුම හා තොරතුරු අනෙකුත් ක්ෂේත්‍රයන්හි සංවර්ධනයට මෙන් ම කෘෂි ක්ෂේත්‍රයන්ට ද වටිනා මෙවලමක් වේ. කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ යෙදවුම් සේවා හා තාක්ෂණය සැපයීමේ දී දැනුම හා තොරතුරු වඩා වැදගත් වන අතර එය

ගොඵීන් වෙත ප්‍රවේශ කරවීමේදී කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවයට ඇත්තේ වැදගත් කාර්යභාරයකි. එය වර්තමාන ලෝකයේ දිනෙන් දින ශීඝ්‍ර වෙනස්වීම්වලට ලක්වෙමින් පවතී. ව්‍යාප්ති සේවය සැපයීමේ කාර්යයේ දී නවීන ගොඵිතැන් ක්‍රම පිළිබඳ දැනුම හා උපදෙස්, යෙදවුම් හා සේවාවන් ලබාදීමට ඉතා අත්‍යවශ්‍ය යාන්ත්‍රණයක් ලෙසින් තොරතුරු සන්නිවේදන තාක්ෂණය හඳුනාගෙන ඇත (Jones, 1997).

කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවයේ දී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ සහාය ලබාගැනීමෙන්, ව්‍යාප්ති කාර්යයේ දී ඇති විය හැකි දුර්වලතා මඟහරවා ගනිමින් වඩාත් ඉහළ මට්ටමේ සේවයක් ගොඵීන් වෙත සැපයිය හැකි වේ. ගොඵීන්ට පවතින නව දැනුම හා තොරතුරු පිළිබඳ අවශ්‍යතාවය මේ හරහා ඵලදායක සපුරාලිය හැකි වේ. තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයට පවතින බොහෝ විභවයන් ව්‍යාප්ති සේවයේ කාර්යක්ෂමතාවය නිවු කිරීම සඳහා වඩාත් ඉවහල් කර ගත හැකි වේ (ZIJP, 1994). වර්තමානයේ නව තොරතුරු මූලාශ්‍රයන් වෙත ළඟාවීමට ඇති හැකියාව වගා පද්ධතීන් හි තිරසාර සංවර්ධනය කෙරෙහි තීරණාත්මක ලෙස බලපාන සාධකයක් බවට පත්ව ඇත.

ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී ව්‍යාප්ති සේවකයන් හට ඉතා විශාල බල ප්‍රදේශයක් වෙත තම සේවය සැපයීමට සිදු වේ. නමුත් එය ප්‍රායෝගිකව ඉටු කිරීම අපහසු වන බැවින් ව්‍යාප්ති සේවයේ යම් අකාර්යක්ෂමතාවයක් හට ගනු ලබයි. ව්‍යාප්ති සේවකයෙකු හට පවතින බල ප්‍රදේශය වඩා කුඩා ජරමාණයක් නම් විවිධ කාර්යයන්, ඉතාමත් ඵලදායක ලෙස ඉටු කිරීමේ හැකියාව පවතින බවත් එයින් ව්‍යාප්ති සේවයේ ඇති වන අකාර්යක්ෂමතාවය අවම වී සපයන සේවාවෙහි ඵලදායකත්වය වැඩි කරවන බවත් ව්‍යාප්ති සේවය සැපයීම සම්බන්ධයෙන් සිදු කර ඇති විවිධ පර්යේෂණ අධ්‍යයනයන්ගෙන් අනාවරණය වී ඇත. ව්‍යාප්ති සේවකයෙකු හට විශාල බල ප්‍රදේශයක රාජකාරි ආවරණය කිරීමේ දී කළ හැකි කාර්යයන් ඉතා සීමිත වන අතර එයින් ලැබෙන්නේ ද හීන ඵලදායීතාවයකි (Shaik.N.Merra.et.al,2004).

මෙවැනි තත්ත්වයන් හි දී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ භාවිතයන්ගෙන් ලැබෙන්නේ නොමද පිටිවහලකි. බොහෝවිට ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් හමුවීම සියලු ගොඵීන්ට නොහැකි අවස්ථාවල දී ජංගම දුරකතන මාර්ගයෙන් ගොඵීන්ගේ අවශ්‍යතා සපුරාගත හැකිය. ගොඵිබීමේ දී තම වගාවන්ට වැලඳී ඇති හදිසි දිලීර හෝ කෘමි වසංගතයකට අවශ්‍ය පිළියම් ජංගම දුරකතන මාර්ගයෙන් ව්‍යාප්ති නිලධාරීන් හා සම්බන්ධ වී ලබාගැනීමේ හැකියාව පවතී. එය හදිසි වසංගතයක් නම්, යායටම පැතිරීමට පෙර අනෙකුත් ගොඵීන් දැනුවත් කිරීමේ හැකියාව ද මෙහි දී ව්‍යාප්ති නිලධාරියාට ලැබේ. එසේ ම මෙවැනි හදිසි උපද්‍රව වීඩියෝගත කිරීම, ඡායාරූප ගත කිරීම

වැනි තොරතුරු සන්නිවේදන ක්‍රමවේදයන් භාවිත කිරීමෙන් පැතිරෙන දිලීර හා වසංගත, කෘමි රෝග පිළිබඳව ගොවීන් දැනුවත් කළ හැකිය. ව්‍යාප්ති නිලධාරීන්ට ප්‍රවේශ විය නොහැකි විශාල භූමි ප්‍රදේශයන් හි ගොවීන් දැනුවත් කිරීමේ කාර්යය සඳහා වූ තොරතුරු හා සන්නිවේදන භාවිතයන් යොදාගැනීම වඩාත් ඉහළ මට්ටමින් වර්තමානයේදී සිදු වේ. පෞද්ගලික මට්ටමින් ගොවීන් හමුවීම අපහසු අවස්ථාවල දී සුදුසු ස්ථානයකට රැස්කිරීමෙන් තාක්ෂණය ලබාදීම, යෙදවුම් ලබාදීම මෙන් ම දැනුම ලබාදීම වැනි කටයුතුවල දී පරිගණක භාවිතය වඩාත් පහසු ක්‍රමයක් ලෙසින් වර්තමානයේ ප්‍රචලිත වී ඇත.

මේ අනුව සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල කෘෂිකර්මාන්තයේ තිරසාර සංවර්ධනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ඉටුකිරීමට හැකි කාර්යභාරය ඉමහත් ය. තිරසාර කෘෂිකර්මාන්තයේ දී සම්ප්‍රදායික වගා ක්‍රමයන් හා කාබනික වගාවන්ට වැදගත් ස්ථානයක් හිමි වන අතර මෙහි දී විවිධ මට්ටම් අනුව සම්ප්‍රදායික දැනුම රැස්කර ගබඩා කරනු ලබයි. මේවා Traditional Knowledge Digital Libraries (TKDL) යනුවෙන් හඳුන්වයි. විවිධ ප්‍රදේශයන් හි පැතිරී පවතින පාරම්පරික තාක්ෂණය දැනුම සම්භාරය (Indigenous Technical Knowledge-ITK) එක් තැනකට රැස්කර ගබඩා කර තැබීමෙන් කෘෂිකර්මාන්තයේ තිරසාර සංවර්ධනයට අවැසි පැරණි දැනුම සංරක්ෂණය කරනු ලබයි. මෙහි දී තොරතුරු තාක්ෂණයට පැරණි දැනුමත් නව දැනුමත් යා කරන පාලමක් ලෙසින් ක්‍රියාකිරීමේ හැකියාව ද පවතී. දොන් රිවඩසන් (FAO, 1996) ට අනුව තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා සහාය කරගත හැකි ප්‍රධාන අංශ 05 ක් හඳුනාගත හැකිය.

- 01. කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදනයන්ගේ ආර්ථික සංවර්ධනය;
- 02. ප්‍රජා සංවර්ධනය ;
- 03. අධ්‍යාපනය සහ පර්යේෂණය;
- 04. කුඩා සහ මධ්‍ය පරිමාණ සංවර්ධනයට සහ
- 05. මාධ්‍ය ජාලයන්

ඉහත ප්‍රධාන අංශ සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය සහාය කරගැනීම වර්තමාන ලෝකයේ සංවර්ධනය වන රටවල ශීඝ්‍ර මට්ටමින් සිදුවෙමින් පවතින අතර ඒ ආශ්‍රිතව සිදු කෙරෙන කාර්යයන් රාශියකි.

01. අධ්‍යාපන පුහුණුව, උපදේශනය සහ ඇගයීම
 02. දේශීය නිෂ්පාදකයින්, වෙළෙඳුන්, සිල්ලර වෙළෙඳුන් සහ සැපයුම්කරුවන් අතර සෘජු සම්බන්ධතාවය සඳහා ඊමේල් මගින් සිදුවන වාණිජමය ගනුදෙනුව (e-commerce)
 03. ගොවීන්, ව්‍යාපෘති නිලධාරීන් හා පර්යේෂකයන් අතර සම්බන්ධතාවය සඳහා අදාළ පහසුකම් සැපයීම.
 04. ප්‍රශ්න සඳහා පිළිතුරු ලබාගැනීමේ සේවාව සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයෙන් සහාය ලබාගැනීම. එනම් කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට අදාළ විෂයන් සම්බන්ධයෙන් විශේෂඥ දැනුම ඇති දිස්ත්‍රික් මට්ටමේ හා ග්‍රාමීය මට්ටමේ සිටින පුද්ගලයින් හරහා ගොවීන්ගේ කෘෂි ගැටලු සඳහා පිළිතුරු ලබාදීම.
 05. ණය ලබාගැනීමේ මූලාශ්‍රයන්, යෙදවුම් සපයන්නන්, කාලගුණික පුරෝකථනයන්, වෙළෙඳපොළ තොරතුරු වැනි අංශයන් පිළිබඳ යාවත්කාලීන තොරතුරු සපයාගැනීමේ හැකියාව ලැබීම.
 06. පසු අස්වනු තාක්ෂණය ග්‍රාමීය සංවර්ධන වැඩසටහන රක්ෂණ ක්‍රමයන්, කෘෂි හා දිලීර රෝග පිළිබඳ ඉතා ඉක්මනින් තොරතුරු ලබාගැනීමට හැකියාව ලැබීම.
 07. ඉඩම් පිළිබඳව ලේඛන සපයාගැනීම අන්තර්ජාලය හරහා ඉඩම් ලියාපදිංචි කිරීමේ සේවාවන් ලබාගැනීම;
 08. ගොවීන් සඳහා අවශ්‍ය අධ්‍යාපන අවශ්‍යතාවයන් සපුරාගැනීමට හැකිවීම ;
 09. කෘෂිකාර්මික, පර්යේෂණ ආයතනයන් හි වෙබ් අඩවි ස්ථාපනය කිරීම ; ව්‍යාපෘති නිලධාරීන්ට අවශ්‍ය කරන අලුත්ම තොරතුරු ලබාගැනීමට හැකියාව හා ඔවුන්ගේ ප්‍රතිචාර ලබාගැනීම
 10. පරිගණක සන්නිවේදනය හරහා සමුපාකාර සංගම් ඵලදායී හා කාර්යක්ෂම අයුරින් ක්‍රියාත්මක කරවීම;
- 1.2 ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ භාවිතාවන් (මූල පිරිමි)

2003 වර්ෂයේදී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ සංවර්ධනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ඒජන්සිය (ICTA) ආරම්භ කර ඇති අතර එය රට තුළ ක්‍රියාත්මක වන තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ අංශයට අදාළ සංවර්ධන කටයුතු සඳහා කේන්ද්‍රගත ආයතනය වේ. (<http://www.rural.nic.in>). ජාතික තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ සැලැස්ම

නිර්මාණය කිරීම හා එහි දැක්ම දිගු කාලීනව ක්‍රියාත්මක කිරීම තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ඒජන්සියේ ප්‍රධාන කාර්යය වේ.

ශ්‍රී ලංකාව තුළ ග්‍රාමීය සංවර්ධන ප්‍රවේශයන් විවිධ ක්ෂේත්‍ර යටතේ විවිධ අයුරින් ක්‍රියාත්මක වේ. මෑත කාලීන ග්‍රාමීය සංවර්ධන ප්‍රවේශයන් ලෙස, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය හරහා ග්‍රාමීය ගොවීන්ට තොරතුරු හා දැනුම සැපයීමේ වැඩසටහන් රාශියක් ක්‍රියාත්මක කරනු ලබන්නේ, තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ඒජන්සිය, කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව හා විද්‍යා හා තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය වේ. ඊට අමතරව රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන, පෞද්ගලික සංවිධාන මගින් ද මෙවා ක්‍රියාත්මක කෙරේ (<http://www.rural.nic.in>).

සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවය (Cyber Agriculture Extension Service)

ශ්‍රී ලංකාවේ ටෙලි සන්නිවේදනයන්/ අන්තර්ජාල ශක්‍යතාවයන් (Tele communication/ Internet capabilities) තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ ශීඝ්‍ර ප්‍රවර්ධන වීමත් පිළිබඳ සැලකිලිමත් වෙමින් කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ශ්‍රව්‍ය-දාශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් “සයිබර් ව්‍යාප්තිය” නමින් යාන්ත්‍රණයක් ක්‍රියාත්මක කරන ලදී. ග්‍රාමීය ගොවි ජනතාවගේ තොරතුරු පිළිබඳ අවශ්‍යතාවය තෘප්තිමත් කිරීමේ අභිලාශයෙන් මෙම තොරතුරු හුවමාරු කිරීමේ යාන්ත්‍රණයක් දියත් කර ඇති අතර තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණික මෙවලම් භාවිත කරමින් කෘෂිකාර්මික තොරතුරු ගොවීන් වෙත ප්‍රවේශ කරවීම මෙයින් සිදු වේ (wijekoon,2009). මේ සඳහා තෝරාගත් ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානවල කෘෂිකර්ම උපදේශක කාර්යාලවලට පරිගණකයක්, මුද්‍රණ යන්ත්‍රයක්, මධ්‍ය සැකසුම් ඒකකයක්, ඩිජිටල් කැමරාවක්, දුරකථනයක් සහ අන්තර්ජාල පහසුකම් ලබා දී ග්‍රාමීය ගොවීන්ට දැනුම හා තොරතුරු ලබාගත හැකි ඒකකයක් ස්ථාපිත කරන ලදී. මෙම ඒකකය “සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකකය ” නමින් නම කර ඇත. සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකක පිහිටුවීම, 2004 දී ස්ත්‍රීන් මට්ටමින් තෝරාගත් ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානවල ස්ථාපිත කරනු ලැබීණි. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ශ්‍රව්‍ය-දාශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය මූලිකත්වය ගෙන කටයුතු කළ අතර, කාප් ආයතනය (Council of Agricultural Research Policy- CARP), ධාන්‍යාගාර වැඩසටහන (Granary Area Project – GAP), ජාත්‍යන්තර සහල් පර්යේෂණ ආයතනය (International Rice Research Institute -- IRRD), ජපාන ආයතනය (Japan International Co-operation Agency) වර්ල්ඩ් විෂන් (World Vision) වැනි ආයතනයන් විසින් මූල්‍ය දායකත්වය සපයා ඇත.

ගොවි සහන සරණ සේවාව (Toll free Agriculture Advisory Service)

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ පිහිටුවා ඇත. මෙම සේවය කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවයට පහසුවක් ඇති කිරීමට ස්ථාපිත කර ඇත. ලංකාවේ ඕනෑම ප්‍රදේශයක ගොවියෙකුට ඕනෑම දුරකතන මාර්ගයක් ඔස්සේ 1920 දුරකතනය අංකය ඔස්සේ නොමිලේ කෘෂිකාර්මික උපදෙස් ලබාගැනීමේ හැකියාව ඇත. පෙ.ව.8.30 සිට පෙ.ව.4.30 දක්වා මෙම සේවාව ලබාගත හැකි අතර මෙය වර්තමානයේ ගොවීන් අතරත් සාමාන්‍ය ජනතාව අතරත් වඩාත් ජනප්‍රිය වී ඇත. (wijekoon,2009).

කෘෂි තාක්ෂණික උද්‍යාන (Information Dissemination through Agro-technology park)

කඩිනම තොරතුරු ව්‍යාප්ත කිරීමේ ක්‍රමෝපායයක් ලෙසින් 2005 වර්ෂයේදී ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් ගන්නෝරුව කෘෂිකර්ම සංකීර්ණයේ මෙම උද්‍යානය පිහිටුවා ඇත. 2007 වර්ෂය වන විට දෙවැනි කෘෂි-තාක්ෂණික උද්‍යානය හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ පිහිටුවන ලදී. තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණික ක්‍රමෝපායයන් (ආදර්ශන, ස්වයං අධ්‍යයනය සඳහා ක්ෂේත්‍ර උපදේශන පුවරු, උපදෙස් පත්‍රිකා, සී.ඩී.හා ඩී.වී.ඩී තැටි) මගින් දිනපතා උද්‍යානය නැරඹීම සඳහා පැමිණෙන දහසක් පමණ වන ජනතාවට කෘෂිකාර්මික තොරතුරු ව්‍යාප්ත කිරීම සිදු කරනු ලබයි (wijekoon,2009). උද්‍යාන නැරඹීම සඳහා පැමිණෙන ජනතාවගේ අවශ්‍යතාවය සඳහා සයිබර් කෘෂිකාර්මික, තොරතුරු ඒකකයක්, බීජ හා රෝපණ ද්‍රව්‍ය මධ්‍යස්ථානයක් ග්‍රන්ථ හා ප්‍රකාශන මිල දී ගැනීමේ කුටි මෙහි ස්ථාපිත කර ඇත.

සයිබර් කෘෂිකාර්මික විකිපීඩියා (Cyber Agriculture Wikipedia)

ශ්‍රී ලංකාවේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණයේ නවතම හඳුන්වාදීමක් වන මෙය අන්තර් ක්‍රියාකාරී සහභාගීත්ව වෙබ් මෙවලමක් වේ. ගොවීන්, කෘෂි ක්ෂේත්‍රයේ ප්‍රවීණයන්, ශාස්ත්‍රඥයින් හා ශිෂ්‍යයින් සහ කෘෂිකර්මාන්තය සඳහා කැමැත්තක් දක්වන සාමාන්‍ය ජනතාව පොදු ස්ථානයකට රැස් වී ප්‍රශ්න ගැටලු සාකච්ඡා කර සංවාදයක් ගොඩනැංවීම මගින් www.goviya.lk නමින් වෙබ් පිටුවක් සකස් කිරීම මෙහිදී සිදු වේ.

2.0 ලිපියේ අරමුණ සහ තොරතුරු සපයා ගන්නා ආකාරය

වර්තමානයේ ඉතා වැදගත් සංකල්පයක් වන තොරතුරු තාක්ෂණයේ අවශ්‍යතාවය පිළිබඳවත් කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනයේ දී තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය උපයෝගී කරගැනීම පිළිබඳවත් විග්‍රහ කරමින් එලදායි කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවක් අපේක්ෂාවෙන් ස්ථාපිත කර ඇති සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකකයන් හි ක්‍රියාකාරීත්වය, එහි දී ගොවීන් සහ නිලධාරීන් මුහුණ දෙන ගැටලු සහ ඒවාට විසඳුම පිළිබඳ විග්‍රහාත්මකව විමර්ශනය කිරීම මෙම ලිපියේ මූලික අරමුණ වේ.

ලිපිය සඳහා තොරතුරු සපයා ගැනීමේ දී ප්‍රාථමික දත්ත මෙන්ම ද්විතීයික දත්ත ද ඉවහල් කර ගැනිණි. කෘෂි ක්ෂේත්‍රයට එක් වූ නව ප්‍රවේශයක් වන සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකකයන් හි ක්‍රියාකාරීත්වය හා ප්‍රගතිය පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ වැදගත්කම හා එහි කාලීනභාවය හඳුනාගනිමින් කෘෂිකර්ම අමාත්‍යාංශය විසින් කළ ඉල්ලීමකට අනුව හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය විසින් 2010 වර්ෂයේදී මෙම ඒකකයන් පිළිබඳ සිදු කෙරුණු අධ්‍යයනයේ සොයාගැනීම් ප්‍රාථමික දත්ත සඳහා උපයෝගී කරගත් අතර ගොවි ප්‍රජාව වෙත කෘෂිකාර්මික දැනුම සහ තොරතුරු සැපයෙන වෙනත් තොරතුරු හා සන්නිවේදන උපක්‍රමයන් (ගොවි සහන සරණ සේවය, විද්‍යාතා සම්පත් මධ්‍යස්ථානය වැනි) පිළිබඳ සිදු කෙරී පවතින පර්යේෂණයන් හා පර්යේෂණ ලිපි මගින් ලබාගන්නා තොරතුරු ද මෙම ලිපිය සඳහා අවැසි ද්විතීයික දත්ත සඳහා ඉවහල් කර ගැනිණි.

3.0 අධ්‍යයනයේ සැලැස්ම

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් පළාත් 09ක් ආවරණය වන පරිදි සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක 55ක් දිස්ත්‍රික්ක 21ක් තුළ කලාප හා ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන කේන්ද්‍ර කොටගෙන ස්ථාපිත කොට ඇත. එම දිස්ත්‍රික්ක අතරින් 15%ක දිස්ත්‍රික්ක නියැදියක් ලෙසින් කෘෂිකර්මාන්තයට වඩාත් නැඹුරු දිස්ත්‍රික්ක 03ක් (මහනුවර, මාතර, හම්බන්තොට) ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය සඳහා තෝරා ගන්නා ලදී. දිස්ත්‍රික්ක 03හි ස්ථාපිත සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක සංඛ්‍යාව 18ක් වූ අතර එම සංඛ්‍යාවෙන් අහඹු ලෙස 50%ක ඒකක නියැදියක් තෝරා ගත් අතර එම ඒකකවලින් සේවය ලබා ගත් ගොවීන් 90ක් ද සේවය නොලැබූ ගොවීන් 91ක් ද වශයෙන් ගොවීන් 181 ගෙන් තොරතුරු ලබාගත් අතර ඒකකය පවත්වාගෙන යන ඒකකභාර නිලධාරීන් 09 දෙනා ද සමීක්ෂණයට අදාළ තොරතුරු ලබාගැනීමට උපයෝගී කර ගැනිණි. පහත දැක්වෙන්නේ සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකක පිළිබඳව සිදු කෙරුණු ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණයේ දී දත්ත රැස් කිරීමට තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක, එම

දිස්ත්‍රික්ක 03 හි තෝරාගත් සයිබර් ඒකක සංඛ්‍යාව, ගොවි නියැදි සහ ඒකකභාර නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව වේ.

වගු අංක 1: තෝරාගත් දිස්ත්‍රික්ක, ස්ථාපිත ඒකක සංඛ්‍යාව සහ තෝරා ගනු ලැබූ ගොවි නියැදිය

දිස්ත්‍රික්කය	පවතින ඒකක	අධ්‍යයන ප්‍රදේශය	කෘෂිකර්ම උපදේශක (ඒකක භාර නිලධාරී)	ගොවීන්	
				සේවාව ලබාගත් ගොවීන්	සේවාව නොගත් ගොවීන්
මහනුවර	05	මාරස්සන පූජාපිටිය	1	10	10
			1	11	10
හම්බන්තොට	06	මීගහපදුර යෝධ කණ්ඩිය අම්බලන්තොට	1	10	11
			1	10	11
			1	10	10
අනුරාධපුර	07	රාජාගණය වම් ඉවුර ශ්‍රාවස්තිපුර අනුරාධපුරය ජේමද්වුව	1	09	10
			1	10	10
			1	10	09
			1	10	10
	18	09	09	90	91

4.0 සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකක ස්ථාපිත කිරීම

කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ව්‍යාප්ති හා පුහුණු අංශය යටතේ ස්ථාපිත කොට ඇති ශ්‍රව්‍ය-දාශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් 2004 වර්ෂයේ දී සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකක පිහිටුවීමේ වැඩසටහන ආරම්භ කර ඇත. ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික අංශය තුළ ව්‍යාප්ති සේවයෙහි පවතින අකාර්යක්ෂමතාවය අවම කිරීම සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය උපයෝගී කර ගනිමින් ග්‍රාමීය ගොවීන්ට කෘෂිකාර්මික දැනුම හා තොරතුරු සැපයීමේ ක්‍රමවේදයක් ලෙසින් මෙම වැඩසටහන ආරම්භ කර ඇත. දිස්ත්‍රික්ක 21ක් ආවරණය වන සේ කෘෂිකර්ම උපදේශක කාර්යාලවල තෝරාගත් කෘෂිකර්ම උපදේශක මහතන් යටතේ සයිබර් ඒකක ස්ථාපිත කර ඇත. 2004 වර්ෂයේ දී කෘෂිකාර්මික පර්යේෂණ ප්‍රතිපත්ති සභාවේ මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන මත සයිබර් ඒකක 25ක් ආරම්භ කර ඇති අතර ධාන්‍යාගාර වැඩසටහන ද ඊට දායක වී ඇත. 2005 වර්ෂය වන විට නැවතත් කාප් ආයතනයේ දායකත්වයෙන් ඒකක 13ක් ස්ථාපිත කර ඇත. 2006 වර්ෂය වන විට ධාන්‍යාගාර වැඩසටහන යටතේ සයිබර් ඒකක 06ක් ද කාප් ආයතනය සහ ධාන්‍යාගාර වැඩසටහන යටතේ සයිබර් ඒකක 06ක් ද කාප් ආයතනය සහ ධාන්‍යාගාර වැඩසටහන යන දෙකෙහි ම මූල්‍ය දායකත්වය මත තවත් ඒකක 07ක් ද ස්ථාපිත කර ඇත. තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ

ඒජන්සිය හා ජයිකා, වර්ල්ඩ් විෂන් (World Vision) යන රාජ්‍ය නොවන සංවිධාන යටතේ සයිබර් ඒකක 04ක් ද ස්ථාපිත කර ඇති අතර 2010 වර්ෂය වන විට ස්ථාපිත මුළු සයිබර් ඒකක ප්‍රමාණය 55කි.

සයිබර් ඒකක ස්ථාපිත කිරීමේ වැඩසටහන අදියර දෙකක් යටතේ ක්‍රියාත්මක කිරීමට සැලසුම් කර ඇති අතර, පළමු අදියරේ දී තෝරාගත් කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශයන් හි සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක ස්ථාපිත කර ඇති අතර ස්ථාපිත කරන ලද ඒකකයන් හරහා ව්‍යාප්ති ක්‍රමෝපායන් 5ක් ක්‍රියාවේ යොදවා ඇත. එනම්,

01. අන්තර් ක්‍රියාකාරී බහුමාධ්‍ය සි.ඩී. තැටි ලබා දීම සිදු කිරීම.
මේ යටතේ හෝගය පිළිබඳ ව ගොවීන් තුළ කුසලතාවය හා දැනුම වර්ධනය කරගැනීමට අවශ්‍ය තාක්ෂණය හා දැනුම ලබාදීම සිදු කිරීම.
02. කෘෂිකර්ම උපදේශකවරයාගේ ඉගැනුම් කුසලතාවය වර්ධනය කිරීම.
මේ යටතේ ඒකකයේ පහසුකම් උපයෝගී කරගැනීමට සි.ඩී. තැටි වැඩි දියුණු කිරීම හා නිෂ්පාදනය කිරීම.
03. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ වෙබ් අඩවියක් වන (www.agridept.gov.lk) මගින් කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළ තොරතුරු ලබා දීම.
04. සි.ඩී.තැටි නිෂ්පාදනය කර ඇත්තේ ජාතික මට්ටමින් බැවින් ප්‍රාදේශීය ගැටලු සඳහා එහි දැනුම අන්තර්ගත නොවේ. එබැවින් සරල තාක්ෂණික ව්‍යාප්ති ක්‍රමවේදයන් (පවර්පොයින්ට් ඉදිරිපත් කිරීම, අත් පත්‍රිකා, කුඩා පොත්) භාවිතා කරමින් ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ ගැටලු සඳහා දැනුම ලබාදීම.
05. කෘෂිකර්ම පර්යේෂණ හා නිෂ්පාදන සහකාරවරුන්ට (කෘ.ප.නි.ස.) කෘෂි කර්මාන්තය පිළිබඳ දැනුම හා කුසලතාවය ලබාදීමට සයිබර් ඒකකයන් හි පහසුකම් උපයෝගී කර ගැනීම.

අනතුරුව දෙවන අදියර ක්‍රියාත්මක කර ඇති අතර එහිදී කාලීනව සන්නිවේදන ක්ෂේත්‍රයේ සිදු වන වෙනස්වීම්වලට ප්‍රවර්ධනයට අනුව ජනතාව අතර අන්තර්ජාල පහසුකම් ජනප්‍රිය වීමත් සමඟ සයිබර් ඒකක සඳහා ද අන්තර්ජාල පහසුකම් සැපයීමේ වැඩපිළිවෙලක් සිදුකර ඇත. ඒ අනුව 2007/2008 වර්ෂයන්හි දී සයිබර් ඒකක 40ට දුරකථන හා අන්තර්ජාල පහසුකම් සපයා ඇත. ඒවා නම්, කහටගස්දිගිලිය, රාස්සගල, නිවිතිගල, බැමිණිවත්ත, අඹේපුස්ස, යට්ටාවල, මාරස්සන, හඟුරන්කෙත, කඹුරුපිටිය, ලබුදුව, වීරකැටිය, මීගහපදුර, කන්තලේ, නවනගරය, මිද්දෙනිය,

රාජ්‍යාධිකාරය, හෙවෙයිපොළ, බකමුණ, හිගුරක්ගොඩ, ඔක්කංපිටිය, ග්‍රාවස්නිපුර, ඇඹිලිපිටිය, කන්දපොළ, කෙලුල්ල, කැප්පෙට්පොළ, අනුරාධපුර, ඌරාපොළ, කළුතර, ඉඹිනිමිටිය, දඹුල්ල, වැවින්න, වීරවිල, උහන, නින්තවුර්, මඩකලපුව, අම්බලන්තොට, මහව, මන්නාරම, දඹාන සහ කැලණිය වේ.

සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක සඳහා අන්තර්ජාල සහ දුරකථන පහසුකම් ලබා දීම හරහා කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ සහ වෙනත් දේශීය මෙන් ම විදේශීය වෙබ් අඩවි හරහා තොරතුරු වෙත ළඟාවීමේ හැකියාව ඇති කිරීම අපේක්ෂා කර ඇත.

එසේ ම ප්‍රදේශය තුළ වගාවන් හි නව රෝගයක් පැතිර ගිය හොත් ඉතා ඉක්මනින් ඒ සඳහා විසඳුම් සොයා ගැනීමට සයිබර් ඒකකය වෙත ලබා දී ඇති ඩිජිටල් කැමරාව උපයෝගී කරගෙන ඡායාරූප රැගෙන ස්කෑන් කර ඊට අදාළ විශේෂයන් වෙත හෝ පර්යේෂකයන් වෙත යැවීම හරහා ගොවීන්ගේ ගැටලුවට විසඳුම් ලබා ගැනීම මෙම පහසුකම් ලබා දීම හරහා බලාපොරොත්තු වී ඇත. එසේ ම අන්තර්ජාල හා දුරකථන පහසුකම් ඒකකයක් වෙත ලබාදීම හරහා ගොවීන් මුහුණ දෙන ප්‍රධාන ගැටලුවක් වන වෙළෙඳපොළ තොරතුරු උනන්දුවට විසඳුම් සෙවීමට වෙළෙඳපොළ තොරතුරු පිළිබඳ ගොවි දත්ත පද්ධති සකස් කිරීමට ද මෙමගින් උත්සාහ දරා ඇත. ඒ අනුව විශේෂයෙන් අස්වැන්න නෙළන සමයේ දී ඉතාමත් අඩු මිල ගණන් යටතේ තම නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීමට ලැබීම නිරන්තරයෙන් ගොවීන් මුහුණ දෙන අමිහිරි අත්දැකීමකි. උදාහරණයක් ලෙස අර්තාපල් හා ලොකු ලුනු අස්වැන්න නෙළන කාලයටත් දෙහි දොඩම් වැනි වගාවන් හි අස්වැන්න නෙළන කාලයටත් මෙවැනි අත්දැකීම් බහුතරයක් ගොවීන්ට අත්දැකීමට සිදු වේ. මෙයට විසඳුමක් ලෙස තොරතුරු තාක්ෂණය උපයෝගී කරගෙන ඡාතික මට්ටමින් කෘෂි ක්ෂේත්‍රයේ දෛනිකව නවතාවයකට පත්වන සංඛ්‍යාත්මක තොරතුරු සැපයීමේ ක්‍රමයක් ලෙස ගොවීන්ගේ දත්ත බැංකුව ක්‍රියාත්මක කිරීමට අපේක්ෂා කර ඇත. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ පවත්වාගෙන යන (www.agridept.gov.lk) වෙබ් අඩවියට එක් එක් සයිබර් ඒකකවලට අදාළව ගොවීන්ගේ තොරතුරු (ගොවියාගේ නම, වගාකරන හෝගය, වගා කරන ප්‍රමාණය, අපේක්ෂිත අස්වැන්න) එක්රැස් කිරීමට අන්තර්ජාල පහසුකම් ලබාදීම මෙහි අරමුණ වී ඇත. මීට අමතරව නම් කරන ලද විශේෂ ආර්ථික මධ්‍යස්ථානවල ප්‍රධාන එළවළු හා එහි දෛනික තොග මිල පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගැනේ. මෙම ක්‍රියාවලියේ වර්තමාන තත්ත්වය පිළිබඳ විමසීමේ දී මේ වන විට සයිබර් ඒකකයන් හි අන්තර්ජාල පහසුකම් අඩපණ වී ඇති අතර එයට හේතු වී ඇත්තේ දුරකථන

ගාස්තු ගෙවීමේ ප්‍රමාදයන් මත සේවා අක්‍රීය වීම යි. ඒ අනුව දෙවන අදියරයේ අපේක්ෂිත අරමුණු ඉටු නොවීමට එය බලපා ඇත.

4.1 සයිබර් ඒකක ස්ථාපිත කිරීමේ දී ඒකකය වෙත ලබා දී ඇති උපකරණ සහ නිලධාරීන්ට ලබා දී ඇති පරිගණක පුහුණුවීම්

මෙම සෑම ඒකකයකට ම පරිගණක යන්ත්‍රයක් (සී.ඩී. පට කියැවීම, කොපි කිරීම හා ඩී.වී.ඩී පට කියැවීමේ පහසුකම සහිත) ස්කෑනර් යන්ත්‍රයක්, ප්‍රින්ටර් යන්ත්‍රයක්, ඩිජිටල් කැමරාව සහ යූ.පී.එස්. එකක් සහ විවිධ හෝඟ පිළිබඳ දැනුම සහිත සී.ඩී. කැටි සපයා දී ඇත. කෘෂිකර්ම උපදේශක මෙම ඒකක භාර නිලධාරියා ලෙස පත්කර ඇති අතර ඔවුන්ට ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානයෙන් ඒකක පවත්වාගෙන යෑම සඳහා අවශ්‍ය පරිගණක සාක්ෂරතාව පිළිබඳ දැනුම ලබා දී ඇත. දැනුම ලබාදීම සඳහා ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ නිලධාරීන් පුහුණු වැඩසටහන් සංවිධානය කර ඇත. පරිගණක පිළිබඳ මූලික දැනුම, පරිගණකය ආශ්‍රයෙන් ලිපි සකස් කිරීම, කාර්යාලීය කටයුතු සිදුකර ගැනීම, පවර්පොයින්ට් ඉදිරිපත් කිරීම් සකස් කරගැනීම අන්තර්ජාලය භාවිතා කිරීම විද්‍යුත් තැපෑල මෙන්ම කාලීනව පරිගණක ක්ෂේත්‍රය තුළ සිදුවන නවතාවයන් ද ඇතුළත් වන පරිදි ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය නිලධාරීන් මෙම පුහුණු වැඩසටහන් සංවිධානය කර ඇත.

සයිබර් ඒකක ස්ථාපිත කිරීමේදී ඒකක භාර කෘෂිකර්ම උපදේශකවරයාට අමතර ව තවත් එක් කෘෂිකර්ම උපදේශකවරයෙකු සඳහා ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය මගින් පරිගණක සාක්ෂරතාව පිළිබඳව පුහුණුවීම් ලබා දී ඇත. 2005 වර්ෂයේ සිට 2009 වර්ෂය දක්වා ඒකක භාර නිලධාරීන් ලැබූ පුහුණුවීම් සංඛ්‍යාව පහත වගුවෙන් පෙන්වූම කෙරේ.

වගු අංක 2: පුහුණුව ලැබූ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව සහ පුහුණුවීම් සංඛ්‍යාව

වර්ෂය	පුහුණුවීම් සංඛ්‍යාව	සහභාගී වූ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව
2005	05	83
2006	06	110
2007	04	79
2008	03	50
2009	02	32

මූලාශ්‍ර: ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය, 2010

2005 ආරම්භක වර්ෂයේ දී පුහුණු වීම් වාර 05ක් සංවිධානය කර ඇති අතර, ඒ සඳහා කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් 83 දෙනෙකු සහභාගී වී ඇත. අනතුරුව 2006 වර්ෂයේ දී පුහුණු වීම් වාර 06 සංවිධානය කර තිබේ. ඒ සඳහා කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් 110ක් සහභාගී වී ඇත. 2006 වර්ෂයේ සියලු සයිබර් ඒකකයන් නියෝජනය වන පරිදි නිලධාරීන් සහභාගී වූ බව ශ්‍රව්‍ය-දායක මධ්‍යස්ථානයේ නිලධාරීහු සඳහන් කළහ. එසේ වුව ද 2007 වර්ෂයේ සිට වර්තමානය වන විට සංවිධානය කර ඇති පුහුණු වීම් සංඛ්‍යාව අඩු වෙමින් ගොස් ඇති බව සංඛ්‍යා සටහනින් පෙන්නුම් කෙරේ.

දින 03ක් වැනි කාලයක්, තේවාසිකව ලබා දෙන මෙම පුහුණුවීම් සඳහා මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන සපයා ගැනීමේ අපහසුව නිසා පුහුණු වීම් සංවිධානය කිරීමේ අපහසුවක් පැන නැගුණු බවත්, එම තත්ත්වය මත සංවිධානය කළ හැකි වූ පුහුණු වීම් සංඛ්‍යාව අඩු වූ බවත් ශ්‍රව්‍ය-දායක මධ්‍යස්ථාන නිලධාරීහු සඳහන් කළහ.

4.2 ඒකක වෙත ලබා දී ඇති අන්තර් ක්‍රියාකාරී බහුමාධ්‍ය සී.ඩී.තැට්

ශ්‍රව්‍ය-දායක මධ්‍යස්ථානය විසින් කෘෂිකර්මික දැනුම ලබාදීම සඳහා භාවිතා කර ඇති නවතම විද්‍යුත් ඉගැන්වීම ක්‍රමෝපාය වන්නේ අන්තර් ක්‍රියාකාරී බහු මාධ්‍ය සී.ඩී.තැට් වේ. තෝරා ගනු ලැබූ ආහාර බෝග, විසිතුරු මල් වර්ග, පිටු පෙරලනය තාක්ෂණය සහ රාජකීය උද්භිද උද්‍යානයන් නම් වූ විවිධ ක්ෂේත්‍ර යටතේ සී.ඩී.තැට් 48ක් නිෂ්පාදනය කර ඇත.

ආහාර බෝග පිළිබඳ නිෂ්පාදනය කර ඇති සී.ඩී.පට හරහා එම බෝගයන් ට අදාළ තාක්ෂණික තොරතුරු සියල්ල අන්තර්ගත වන අතර, වගාව හා ආහාර සැකසුම පිළිබඳ තොරතුරු ද ඇතුළත් වේ. එම තොරතුරු ශ්‍රාහකයාට ප්‍රියමනාප වන පරිදි එයට අදාළ ඡායාරූප, වීඩියෝ පට, නිදර්ශන හා ශබ්ද ඇතුළත් කර නිර්මාණය කර තිබීම විශේෂත්වයකි. සිංහල භාෂාවෙන් නිර්මාණය කර ඇති සී.ඩී. පට තුළින් ඇතුළත් කර නිර්මාණය කර තිබීම විශේෂත්වයකි. සිංහල භාෂාවෙන් නිර්මාණය කර ඇති සී.ඩී. පට තුළින් ගොවීන්ට අවශ්‍ය පරිදි සී.ඩී. පටවල අඩංගු පිටු මුද්‍රණය කර ගැනීමේ හැකියාව ද පවතී.

මෙම සී.ඩී. තැට් 2004 වර්ෂයේ දී නිෂ්පාදනය ආරම්භකර 2008 වර්ෂය වන විට සී.ඩී. තැට් 44ක් සිංහල, දෙමළ, ඉංග්‍රීසි යන මාධ්‍ය තුනෙන් ම සකස් කර ඇත. 2010 වර්ෂය වන විට සී.ඩී. තැට් 48ක් ශ්‍රව්‍ය-දායක මධ්‍යස්ථානය සතුව ඇත. වගු අංක 3න් දැක්වෙන්නේ 2008 වර්ෂය දක්වා සිංහල, දෙමළ හා ඉංග්‍රීසි යන භාෂා තුනෙන් නිෂ්පාදිත සී.ඩී. තැට් සංඛ්‍යාව වේ.

වගු අංක 3: වාර්ෂිකව නිෂ්පාදිත සී.ඩී.තැට් ප්‍රමාණයන්

වර්ෂය	සිංහල මාධ්‍යය	දෙමළ මාධ්‍යය	ඉංග්‍රීසි මාධ්‍යය	එකතුව
2004	10	--	03	13
2005	07	02	--	09
2006	08	01	--	09
2007	04	03	--	07
2008	06	--	--	06
එකතුව	35	06	03	44

මූලාශ්‍රය: ශ්‍රව්‍ය-දාශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය, 2010

4.3 සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකක අධීක්ෂණ කටයුතු ක්‍රියාත්මක වන ආකාරය

සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකකයන් හි ප්‍රගතිය පිළිබඳ ඇගයීම සඳහා ශ්‍රව්‍ය-දාශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය විසින් ප්‍රධාන වශයෙන් ක්‍රම 02ක් අනුගමනය කර ඇති බව සාහිත්‍ය විමර්ශනයේ දී පැහැදිලි විය. ඊට අමතර ව එහි ප්‍රගතිය හා ක්‍රියාකාරීත්වය පිළිබඳ සමීක්ෂණයන් ද සිදු කර ඇත. එනම්,

- i. **සෑම සයිබර් ඒකකයකින් ම මාසික ප්‍රගති වාර්තා ලබා ගැනීම**
 මෙහිදී නිර්ණායක කිහිපයක් යටතේ සයිබර් ඒකකයේ ක්‍රියාකාරීත්වය හා කාර්යයන් ඇගයීමට ලක් කර ඇත. මාසයක් තුළ සී.ඩී. පට භාවිතා කරමින් ගොවීන් සඳහා පවත්වනු ලැබූ පුහුණු වැඩසටහන් සංඛ්‍යාව, ඒකකය වෙත පැමිණ සී.ඩී. තැට් කොපි කරගෙන ඇති ගොවීන් සංඛ්‍යාව, එසේ ම එම ක්‍රියාකාරකම් සිදු කිරීමේ දී නිලධාරීන් මුහුණ දෙන ගැටලු, වැඩසටහන් සඳහා වැය වූ ප්‍රමාණය මගින් ඒකකයේ ප්‍රගතිය ඇගයීමට ලක් කර ඇත.
- ii. **ඇගයීම් නිලධාරීන් කණ්ඩායමක් මගින් ඒකක නිරීක්ෂණය කිරීම**
 මෙම කාර්යය සඳහා මධ්‍යස්ථානයේ ඇගයීම් අංශයක් ස්ථාපිත කර එහි නිලධාරීන් කණ්ඩායමක් මාස 03 ට වරක් පෙර දැනුම් දීමකින් තොරව නිරීක්ෂණ ඇගයීම් සිදු කර ඇත. සයිබර් ඒකකයන් හි ක්‍රියාත්මක තත්ත්වය, ඒකකය හරහා ක්‍රියාත්මක කළ වැඩසටහන්, නිලධාරීන්ගේ පරිගණක සාක්ෂරතාවය, සයිබර් ඒකකයේ නඩත්තුව සහ

දින පහේ ම විවෘත කර පවතී ද? යන කරුණු පිළිබඳ නිරීක්ෂණය කිරීම සිදු වන බව නිලධාරීහු සඳහන් කළහ.

ඉහත ක්‍රමවේදයන් 02 මගින් සයිබර් ඒකකය පිළිබඳ මාසිකව හා ත්‍රෛමාසිකව අධීක්ෂණය සිදු කර ඇති අතර ඊට අමතරව, ව්‍යුහගත ප්‍රශ්නාවලි සමීක්ෂණයන් හා ක්ෂේත්‍රය තුළ සයිබර් ඒකකවල බලපෑම පිළිබඳ විවිධ සමීක්ෂණයන් මගින් එහි ක්‍රියාකාරීත්වය, ගොවීන්ගේ දැනුවත්භාවය, ගොවීන්ගේ සහභාගීත්වය, නිලධාරීන්ගේ පරිගණක සාක්ෂරතාවය පිළිබඳ හා පුහුණුවීම් හි අවශ්‍යතාවය පිළිබඳ ඇගයීම් සිදු කර ඇත.

4.4 අධීක්ෂණය හා ඇගයීම පිළිබඳ වර්තමාන තත්ත්වය

සයිබර් ඒකකයන් අධීක්ෂණය කිරීම සඳහා මුල්කාලීනව මාස 03 ට වරක් සිදු කළ නිරීක්ෂණ වාරිකාව වසර 03ක් පමණ අඛණ්ඩව සිදු කළ බවත්, එම කාලය තුළ නිරීක්ෂණයට ලක් වූ සයිබර් ඒකකයන් හි ක්‍රියාකාරීත්වය ඉහළ මට්ටමින් පැවතුණු බවත් ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ නිලධාරීහු සඳහන් කළහ. නමුත් වර්තමානයේ මෙම නිරීක්ෂණය වාරිකා මගින් කෙරෙන අධීක්ෂණ කටයුත්ත ක්‍රමානුකූලව සිදු නොවන බව නිරීක්ෂණය කළ හැකි විය.

සයිබර් ඒකක භාර කෘෂිකර්ම උපදේශක විසින් ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය වෙත යවන මාසික ප්‍රගති වාර්තාව, දැනට ඒකකයන් සුළු ප්‍රමාණයක කෙරෙන අතර එය ද ක්‍රමානුකූලව හා අඛණ්ඩව සිදු නොවන බව අධ්‍යයනයේදී නිරීක්ෂණය කළ හැකි විය. එසේ ම ඒකකයන් විසින් සකස් කර එවන මෙම ප්‍රගතිය පිළිබඳ වාර්තාවේ නිරවද්‍යතාවය හෝ සඳහන් කර ඇති වැඩසටහන් සත්‍ය ලෙසම ක්‍රියාත්මක වුවා ද යන්න පිළිබඳ ව ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය මගින් පසු විපරමක් නො කරනු ලබන බව ද අනාවරණය විය. මෙම තත්ත්වයන්ට හේතු විමසීමේදී ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය ඒකක භාර නිලධාරීන් සඳහන් කළේ මෙවැනි කාර්යයන් සඳහා නිලධාරීන් යෙදවීමේ දී වර්තමාන මූල්‍ය ප්‍රතිපාදනයන් ඊට හරස් වන බවයි.

4.5 සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක පිළිබඳ ගොවීන් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් පැවැත්වීම

ජන සන්නිවේදන ක්‍රමෝපායන් ප්‍රයෝජනයට නො ගෙන සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක පිළිබඳ නව සන්නිවේදන උපක්‍රම මගින් දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථාන විසින්

ක්‍රියාත්මක කර ඇත. එනම්, “තොරතුරු දින” නමින් වැඩසටහන් කිහිපයක් ඇතුළත් වූ නව ක්‍රමයක් අනුගමනය කිරීම එහි විශේෂත්වය යි. මෙය 2007 වර්ෂයේ දී මාරස්සන, රාස්සගල, පොළොන්නරුව සහ බුක්කල යන ඒකකයන් හි පවත්වා ඇත. වීදි නාට්‍ය, රූකඩ, ජංගම ප්‍රදර්ශන කුටි, බැනර් වැනි මාධ්‍ය ප්‍රවේශයන් මෙහි දී උපයෝගී කරගෙන ඇත. ගොවි සායන, ගොවි හමුව වැනි වැඩසටහන් ද මෙයට ඇතුළත් වී ඇත. ඒ හරහා ගොවියා, ව්‍යාප්ති නිලධාරියා, පර්යේෂකයා යන පාර්ශවයන්ගේ එකතුවක් මගින් මෙම දැනුවත් කිරීම සිදු කර තිබේ. ඊට අමතර ව සයිබර් ඒකක පිළිබඳ ගොවීන් දැනුවත් කිරීම සඳහා ඒකකයන් කිහිපයකට නාම පුවරු ද ලබා දී ඇත.

මෙවැනි වැඩසටහන් සිදු කිරීම ඒකක ස්ථාපිත කිරීමේ මුල් අවධියේ දී සිදු කර ඇති මුත් වර්තමානය වන තෙක් අඛණ්ඩ ව සිදු කිරීමට අවශ්‍ය මූල්‍ය ප්‍රතිපාදන වෙන් කරගැනීමේ අපහසුව සහ වෙනත් පරිපාලනමය දුෂ්කරතාවයන් ඒ සඳහා බාධාවක් වී ඇත. එබැවින් වර්තමානයේ මෙවැනි දැනුවත් කිරීමේ වැඩසටහන් ක්‍රියාත්මක වීම ඉතාමත් විරල බව අධ්‍යයනයේදී පැහැදිලි විය.

5.0 සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක පිහිටුවීමේ වැදගත්කම

සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක හරහා ගොවීන් සේවය ලබාගෙන ඇති ආකාරය හා ඉන් ලබා ඇති ප්‍රයෝජන පිළිබඳව රැස් කළ දත්තවලට අනුව ග්‍රාමීය කෘෂි ක්ෂේත්‍රය තුළ ස්ථාපිත කළ මෙම ඒකකයන් හි වැදගත්කම පිළිබඳව විමර්ශනය කළ හැකිය.

5.1 සයිබර් ඒකක හරහා ගොවීන් සේවය ලබාගන්නා ආකාරය

මෙම ඒකකයන් ස්ථාපිත කිරීමේ ප්‍රධාන අරමුණ වූයේ, ග්‍රාමීය ගොවීන්ගේ කෘෂිකාර්මික ගැටලු අවම කිරීම සඳහා නව තාක්ෂණය භාවිතා කරමින් දැනුම හා තොරතුරු ලබාදීමේ සේවයක් සැපයීමයි. ඒ යටතේ ගොවීන්ට ඒකක පරිගණකය හරහා සී.ඩී. මාර්ගයෙන් සේවය ලබා ගැනීමේ හැකියාවන්, කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන්ට ක්ෂේත්‍රයේ දී ගොවීන් වෙනුවෙන් දැනුම ලබාදීමේ වැඩසටහන් සංවිධානය කිරීමටත් මෙම ඒකකය හරහා හැකියාව ලැබී ඇත. ඒ අනුව ගොවීන් විසින් සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක හරහා සේවය ලබාගත් ආකාර 02ක් පවතින බව පෙනී ගිය අතර එම ක්‍රම දෙකම භාවිතා කරන ගොවීන් පිරිසක් ද සිටින බව පෙනුණි. ඒ අනුව සයිබර් ඒකකයට ගොස් උපදෙස් ලබා ගැනීම, සයිබර් ඒකකය මගින් ක්ෂේත්‍රය තුළ පවත්වනු ලබන වැඩසටහන්වලට සහභාගීවීමෙන් දැනුම හා තොරතුරු ලබා ගැනීම හා ඉහත දෙයාකාරයටම සහභාගීවීමෙන් දැනුම

හා තොරතුරු ලබා ගැනීම යන ආකාර තුනම ප්‍රයෝජනයට ගනිමින් ගොවීන් මෙම ඒකක හරහා සේවය ලබා ඇති බව පැහැදිලි විය. සයිබර් ඒකක හරහා සේවය ලැබූ ගොවි නියැදිය උපයෝගී කරගනිමින් වගු අංක 4 න් පැහැදිලි වේ.

වගු අංක 4: සයිබර් ඒකක හරහා ගොවීන් සේවය ලබා ගෙන ඇති ආකාරය

සපයා ගන්නා ආකාරය	අනුරාධපුරය		හම්බන්තොට		මහනුවර		සේවය ලැබූ සමස්ත ගොවි නියැදිය	
	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය	සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය
1. සයිබර් ඒකකයට ගොස් සේවය ලබා ගැනීම	24	61.5	24	80.0	14	66.7	62	69
2. කෘෂිකර්ම උපදේශක විසින් ක්ෂේත්‍රය තුළ පවත්වනු ලබන වැඩසටහන් හරහා සේවය ලබා ගැනීම	07	18.0	03	10.0	02	9.5	12	13
3. ඉහත දෙයාකාරයෙන්ම සේවය සපයා ගැනීම.	08	20.5	03	10.0	05	23.8	16	18
එකතුව	39	100.0	30	100.0	21	100.0	90	100.0

මූලාශ්‍රය : හෙ.කො.ගො.ප.පු. ආයතනය,

ඉහත වගුව අනුව ගොවීන් තමන්ට අවශ්‍ය දැනුම හා උපදෙස් ලබාගැනීමට සයිබර් ඒකකය වෙත යෑම එක් ක්‍රමයකි. එහි දී ඒකක භාර කෘෂිකර්ම උපදේශක හරහා එම සේවය ලබා ගන්නා අතර ඔහු විසින් රැගෙන එන කෘෂි ගැටලුව හඳුනාගෙන ඒකකය සතු තැටි උපයෝගී කරගෙන ගොවියා දැනුවත් කරනු ලබයි. පරිගණක භාවිතය පිළිබඳ දැනුම සහිත ගොවීන් හට තමන් විසින්ම එම සී.ඩී. තැටි නරඹා ඉගෙන ගැනීමට යොමු කෙරේ. මෙසේ ඒකකයට ගොස් සේවය ලබා ගන්නා ගොවීන් සමස්ත නියැදියෙන් 69%කි. අධ්‍යයනයට භාජනය කළ දිස්ත්‍රික්ක පිළිබඳ නියැදි

සැලකීමේදී අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් 61.5%ක් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයෙන් 80%ක් මහනුවර දිස්ත්‍රික්කයෙන් 66.7%ක් මෙම පහසුකම ලබාගැනීම සඳහා ඒකකයට ගොස් ඇත.

වගුවට අනුව ගොවීන් සයිබර් ඒකකය හරහා සේවය ලබාගත් දෙවනි ක්‍රමය වන්නේ, ඒකකය සතු උපකරණ භාවිතා කරමින් කෘෂිකර්ම උපදේශක විසින් ක්ෂේත්‍ර පුහුණු වැඩසටහන සංවිධානය කිරීමයි. මෙහි දී කෘෂිකර්ම උපදේශක විසින් තම බල ප්‍රදේශයේ සුදුසු ස්ථානයකට ගොවීන් කැඳවා සයිබර් ඒකකයේ උපකරණ රැගෙන ගොස් සී.ඩී. තැටි උපයෝගී කරගනිමින් ගොවීන්ට අවශ්‍ය දැනුම ලබා දෙයි. සයිබර් ඒකකයේ පරිගණක ක්ෂේත්‍රයට ප්‍රවාහනය කිරීම අපහසු අවස්ථාවල ගම්මානයේ පවතින පරිගණකයක් භාවිතා කරමින් දැනුවත් කිරීම සිදු කෙරේ. අධ්‍යයනයට අනුව ක්ෂේත්‍රයේ පුහුණු වැඩසටහන් හරහා පමණක් සේවය ලබාගත් ගොවීන් සංඛ්‍යාව 13%ක් වන අතර දිස්ත්‍රික්ක නියැදි පිළිබඳ සැලකීමේදී අනුරාධපුර දිස්ත්‍රික්කයෙන් 18%ක් ක්ෂේත්‍රයේ පුහුණු වැඩසටහන් හරහා සේවය ලබාගෙන ඇත.

වගුවට අනුව ඉහත දෙයාකාරයම භාවිතා කර, එනම් ඒකකයට යෑමත්, ක්ෂේත්‍රයේ පුහුණු වැඩසටහන්වලට යාමත් දෙයාකාරයම භාවිතා කරමින් දැනුම හා තොරතුරු ලබාගත් ගොවීන් සංඛ්‍යාව සමස්ත නියැදියෙන් 18%කි. දිස්ත්‍රික්ක නියැදින් පරීක්ෂා කිරීමේ දී අනුරාධපුරය සහ මහනුවර යන දිස්ත්‍රික්කයන්හි ගොවීන් මෙම ආකාර දෙකම ප්‍රයෝජනයට ගැනීමේ වැඩි නැඹුරුවක් පැවති බව පෙනිණි.

6.0 සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක හරහා ගොවීන් ලබාගෙන ඇති ප්‍රයෝජන

ඉහත සඳහන් කළ ක්‍රම භාවිතා කරමින් ගොවීන් හට සයිබර් ඒකක හරහා දැනුම හා තොරතුරු ලබාදීමේ දී නිලධාරීන් විසින් ප්‍රධාන වශයෙන්ම ඒකකය සතු සී.ඩී.තැටි භාවිතා කර ඇති බව පෙනිණ. ගොවීන් මෙම සී.ඩී.තැටි භාවිතා කිරීම හරහා දැනුම ලබාගැනීමට වැඩි නැඹුරුවක් දක්වා ඇත්තේ, වානිජ වටිනාකමක් සහිත බෝගවලට බව නිලධාරීන් සමග කෙරුණු සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය. එනම් එළවළු, පලතුරු හා ගෙවතු වගාවන් පිළිබඳවත් ගොවීන් වැඩි නැඹුරුවක් දක්වා තිබීම විශේෂත්වයකි. මෙය ගෙවතු වගා ප්‍රවර්ධනයට මහත් රුකුලක් බව නිලධාරීන්ගේ අදහස විය. එසේම ආරක්ෂිත කෘෂිකර්මාන්තය, පාංශු සංරක්ෂණය සහ කොම්පොස්ට් නිෂ්පාදනයට අදාළ තොරතුරු ලබා ගැනීම ගෙවතු වගා වැඩසටහන් තවදුරටත් වර්ධනය වීමට උත්ප්‍රේරකයක් වී ඇති බව පැහැදිලි විය. විශේෂයෙන් කොම්පොස්ට් නිෂ්පාදනයේදී පෙර භාවිතා කළ සාම්ප්‍රදායික ක්‍රමයන්ට අමතරව නව ක්‍රමයන් පිළිබඳ දැනුම ලබා ගැනීමට හැකිවීම ගොවීන්ට

විශාල පහසුවක් වී ඇති බව ගොවීන් හා කෙරුණු සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය. මේ අනුව සී.ඩී.තැට් භාවිතා කරමින් ක්ෂේත්‍රයේ පවත්වනු ලැබූ පුහුණු වැඩසටහන්වලින් සහ ඒකකයට පැමිණ ලබාගත් දැනුම නිසා ගොවීන් ලැබූ ප්‍රයෝජන පිළිබඳ විමසීමේදී ඔවුන් ලැබූ ප්‍රයෝජන පිළිබඳ විවිධ ක්ෂේත්‍ර යටතේ අදහස් පළ කරන ලදී. දත්ත ලබාගැනීමේ දී එක් ගොවියෙකු ප්‍රතිචාර කිහිපයක් ලබාදුන් අතර පහත වගුව මගින් ප්‍රතිචාර සියල්ලේ ව්‍යාප්තිය ප්‍රතිශත මගින් ඉදිරිපත් කෙරේ.

වගු අංක 5: සයිබර් ඒකක හරහා ලබාගත් දැනුම ප්‍රයෝජනවත් වූ ක්ෂේත්‍රයන්

ප්‍රයෝජනවත් වූ ක්ෂේත්‍රයන්	ගොවි ප්‍රතිචාර සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය n=90
පලතුරු වගාව	30	33.3
ගෙවතු වගාව	15	16.6
එළවළු වගාව	14	15.6
වී වගාව	13	14.4
කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය හා භාවිතය	09	10.0
බිම්මල් වගාව	08	8.9
මල් හා විසිතුරු පත්‍ර වගාව	06	6.6
ඒකාබද්ධ පළිබෝධ පාලනය	05	5.6
ඉතුරු වගාව අලෙවිය	05	5.6
වෙනත්	03	3.3

• ප්‍රතිශත ගණනය කර ඇත්තේ ප්‍රතිචාර සංඛ්‍යාව මත නොව ප්‍රතිචාර දැක්වූ ගොවීන් සංඛ්‍යාව අනුව ය. ඒ නිසා ප්‍රතිශත එකතුව 100 ට සමාන නොවනු ඇත.

මූලාශ්‍රය : හෙ.කො.ගො.ප.ප්‍ර.අයතනය, 2010

සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක හරහා දැනුම හා තොරතුරු ලබාගත් ගොවීන්ගෙන් 33.3% ක් සඳහන් කළේ, ඔවුන්ට පලතුරු වගාව පිළිබඳ ලැබූ දැනුම අනෙකුත් දැනුම ක්ෂේත්‍රයන්ට වඩා ප්‍රයෝජනවත් වූ බවයි. දිස්ත්‍රික් නියැදින් පිළිබඳ සැලකීමේ දී අනුරාධපුරය හා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයන්ට අයත් ගොවීන් වැඩි වශයෙන් පලතුරු වගාව පිළිබඳ පුහුණුවීම් සඳහා වැඩි නැඹුරුවක් දක්වා ඇති බව පෙනිණි. විශේෂයෙන් පැපොල් වගාව, කෙසෙල් සහ වැල්දොඩම් වගාවන් පිළිබඳ දැනුම ප්‍රයෝජනවත් වූ බව සඳහන් විය.

මෙම අධ්‍යයනය -සිදු කෙරුණු කාල පරිච්ඡේදය තුළ ගෙවතු වගා ප්‍රවර්ධනය සඳහා වැඩි අවධානයක් යොමු වී පැවති අතර ගොවීන්ගෙන් 16.6%ක් ගෙවතු වගාව ක්‍රමවත්ව සිදු කෙරෙන ආකාරය පිළිබඳ දැනුම ලබා ගෙවත්ත ක්‍රමවත්ව වගා කිරීමට පෙළඹුණු බවට අදහස් දැක්වූහ. එළවළු වගාව පිළිබඳ ලැබූ දැනුම, ව්‍යාපාරික මට්ටමින් එළවළු වගාවේ නියුතු ගොවීන්ට වැඩි ප්‍රයෝජනයක් වූ බව ගොවීන්ගෙන් 15.6%ක් සඳහන් කළහ. කරවිල, වැටකොළ, මෑ වැනි මැසි බෝග වගාවන් ද මිරිස් වගාවන් ද පිළිබඳ දැනුම ලබාගත් බව ගොවීන්ගේ අදහස් අතර විය. වී වගාව, කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය සහ භාවිතය පිළිබඳව ගොවීන් ලබාගත් දැනුම ඔවුන්ට ප්‍රයෝජනවත් වී ඇත. විශේෂයෙන් කාබනික පොහොර නිෂ්පාදනය පිළිබඳ නව ක්‍රමවේදයන් හා භාවිතය සම්බන්ධයෙන් ලැබූ දැනුම එම කාර්යය වඩාත් ප්‍රතිඵලදායක අන්දමින් සිදු කිරීමට මහත් රුකුලක් සපයා ඇත. මල් හා විසිතුරු පත්‍ර වගාව පිළිබඳ ගොවීන්ගේ නැඹුරුවක් පැවති අතර එම දැනුමින් ප්‍රයෝජන ගත් කාන්තාවන් අනුරාධපුර නගරයේ සයිබර් ඒකකයේ දී හමු විය.

පුජාපිටිය හා මාරස්සන යන සයිබර් ඒකකයන්ට අදාළව දැනුම ලබාගත් ගොවීන් එහි ඇති ප්‍රයෝජනවත්භාවය පිළිබඳ අදහස් දක්වමින් සඳහන් කළේ, වර්තමානයේ ගොවීන් කණ්ඩායමක් වාර්ෂිකව අලියා බීම සමාගමට ඉහුරු සැපයීමේ ව්‍යාපෘතියක් ආරම්භ කිරීමට ද මෙයින් ලැබූ පුහුණුව හා දැනුම ප්‍රයෝජනවත් වූ බවයි.

අධ්‍යයනයට අනුව සයිබර් ඒකකය හරහා විවිධ දැනුම හේතුවෙන් වාණිජ බෝග වගාව, කාබනික ගොවිතැන් ක්‍රම මෙන්ම තාක්ෂණික ක්‍රම ගැන උනන්දුවක් ජනිත වූ බව සේවය ලබාගත් ගොවීහු සඳහන් කළහ.

සයිබර් ඒකක හරහා ලබාගත් දැනුම නිසා තම වගාවන් ක්‍රමානුකූලව හා නිර්දේශිත ආකාරයට සකස් කරගැනීමෙන් වැඩි අස්වැන්නක් ලබා ආදායම් උපයා ගැනීමට හැකි වූ බවත් පරිසර හිතකාමී වගා ක්‍රමයන් හි නියැලීමට උනන්දුවක් ඇති වූ අතර ඉන් මානසික තෘප්තියක් ද ලැබීම උසස් ප්‍රයෝජනයක් බව ගොවීහු සඳහන් කළහ. මීට අමතරව තමන්ට ඇති වන ගැටලු විසඳා ගැනීමේ කඩිනම් ක්‍රමයක් ලෙසින් මෙයින් ලැබූ දැනුම ප්‍රයෝජනවත් වූ බව අනාවරණය විය.

7.0 සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකකයන් ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී පවතින ගැටලු

මෙරට ග්‍රාමීය අංශයේ ගැටලුවක් ව පවතින ව්‍යාප්ති සේවය සැපයීම පිළිබඳව වූ අකාර්යක්ෂමතාවය අවම කිරීමට කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුව විසින් දියත් කළ සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක පිහිටුවීමේ සංකල්පය ඉතා වැදගත් ප්‍රවේශයක් බව කරුණු විමර්ශනයේ දී පැහැදිලි වන

නමුත් එහි ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේ දී උද්ගත වන ගැටලු සහගත තත්ත්වයන් නිසා මෙම සංකල්පයේ අරමුණු මුදුන් පමුණුවා ගැනීමට එය බාධාවක් වී ඇති බව අධ්‍යයනයේ දී පැහැදිලි විය. අධ්‍යයනයේ දී අනාවරණය වූ පරිදි සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී පවතින ගැටලු අංශ දෙකක් යටතේ හඳුනාගත හැකි විය.

- 01. සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකකවලින් සේවය ලබා ගැනීමේ දී ගොඵීන් මුහුණ දෙන ගැටලු
- 02. සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකකවලින් සේවය ලබාදීමේ දී ඒකකභාර නිලධාරීන් මුහුණ දෙන ගැටලු

7.1. සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකකවලින් සේවය ලබා ගැනීමේදී ගොඵීන් මුහුණ දෙන ගැටලු

සයිබර් ඒකක හරහා තමන්ට අවශ්‍ය දැනුම හා තොරතුරු ලබාගැනීමේ දී ගොඵීන් මුහුණ දෙන දුෂ්කරතාවයන් කවරේද යන්න ගැන ක්ෂේත්‍රයේදී දත්ත විමසන ලදුව, ඒ සඳහා ඔවුන් දැක්වූ ප්‍රතිචාර පහත වගුවෙන් පෙන්වා දී ඇත. ප්‍රතිචාර දැක් වූ ගොඵීන් සංඛ්‍යාවේ ප්‍රතිශතය ගණනය කර ගොඵීන්ට පවතින ගැටලුවල තත්ත්වය පැහැදිලි කර ඇත.

වගු අංක 6: සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකකවලින් සේවය ලබා ගැනීමේදී ගොඵීන්ට පවතින ගැටලු

ගැටලු	ප්‍රතිචාර සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය n=90
සයිබර් ඒකකයට පැමිණෙන විට ඒකක භාර කෘෂිකර්ම උපදේශක මහතන් ක්ෂේත්‍ර රාජකාරී කටයුතුවල නියුක්ත වී සිටීම නිසා උපදෙස් ලබා ගැනීමට නොහැකි වීම	46	51
ඒකකයේ පවත්වන පුහුණු වැඩසටහන්වලට සහභාගීවීමේ දී ඒකකයේ පවතින ඉඩ පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම.	20	22
සයිබර් ඒකක හරහා වැඩසටහන් පැවැත්වීමට පෙර දැනුම් දීමක් නොකිරීම.	13	14
සේවය ලබා ගැනීමට ඒකකයට යනවිට උපකරණ ක්‍රියා විරහිත වී පැවතීම	12	13
සයිබර් ඒකකය දුරින් පිහිටා ඇති නිසා එහි සේවය ලබා ගැනීමට යාමේ දුෂ්කරතා පැවතීම	07	08

* ප්‍රතිශත ගණනය කර ඇත්තේ ප්‍රතිචාර සංඛ්‍යාව මත නොව ප්‍රතිචාර දැක්වූ ගොඵීන් සංඛ්‍යාව අනුව ය. එබැවින් ප්‍රතිශත එකතුව 100 ට සමාන නොවේ.

මූලාශ්‍රය: හෙ.කො.ගො.ප.පු.ආයතනය, 2010.

ඉහත වගුව අනුව සේවය ලබාගත් ගොවීන්ගෙන් 51%ක් සඳහන් කළේ, සයිබර් ඒකකයට පැමිණෙන විට ඒකකභාර කෘෂිකර්ම උපදේශක මහතන් වෙතත් රාජකාරී කටයුතුව නියුක්ත වීම නිසා උපදෙස් ලබාගැනීමේ හැකියාවක් නොමැතිවූ බවයි. මේ පිළිබඳව කෘෂිකර්ම උපදේශක සමග කළ සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි වූයේ, සයිබර් ඒකකයේ රාජකාරීවලට අමතරව තමන්ට අයත් බල ප්‍රදේශය තුළත් රාජකාරී කළ යුතු බවයි. ක්ෂේත්‍රයේ රාජකාරී නිසා පරිදි සිදු නොවීම තමන්ගේ කාර්යය සාධනයට විශාල ගැටලුවක් වන බැවින් එයට ප්‍රමුඛස්ථානයක් ලබාදෙන බවත්ය.

තව ද ඒකකයේ පුහුණු වැඩසටහන් පැවැත්වීමේ දී ප්‍රමාණවත් ඉඩ පහසුකම් නොමැති බව 22%ක් ගොවීන්ගේ මතය විය. මේ බව නිරීක්ෂණ දත්තවලින් ද පැහැදිලි විය. බහුතරයක් සයිබර් ඒකක ස්ථාපිත කොට පැවතියේ එයට අදාළ උපකරණ සහිතව වෙන් වූ කාමරයක නොව කෘෂිකර්ම උපදේශක කාර්යාලයට වෙන් වූ පොදු කොටසේය. සමහර ස්ථානවල පැවතියේ සයිබර් උපකරණවලට අමතරව මේසයක් හා පුවුවක් පමණි. ප්‍රමාණවත් ඉඩ පහසුකම් නොතිබීම හා ආකර්ෂණීය තත්ත්වයක් නොවීම සයිබර් ඒකකය වෙත ගොවීන්ගේ පැමිණීම අඩු වීමට හේතු වී ඇත. එමෙන්ම සයිබර් ඒකකය උපයෝගී කරගෙන ක්ෂේත්‍රය තුළ කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් විසින් පවත්වනු ලබන දැනුම ලබාදීමේ වැඩසටහන් පිළිබඳ ගොවීන් වෙත පෙර දැනුම් දීමක් නොකිරීම ද ඔවුන්ට ගැටලුවක් බව 14%ක් වූ ගොවීහු පිරිසක් සඳහන් කළහ. සේවය ලබා නොගත් ගොවීන්ගෙන් 72%ක් ප්‍රකාශ කළේ මෙවැනි පුහුණු වැඩසටහන් ගැන තමන්ට කිසිදු දැනුම දීමක් සිදු නොවන බවයි. මේ පිළිබඳව නිලධාරීන් සමග කෙරුණු සාකච්ඡාවලදී පැහැදිලි වූයේ, ගොවීන් දැනුවත් කළ ද ගොවීන් තුළ ඒ පිළිබඳ කිසිදු උනන්දුවක් නොමැති වීම මෙයට හේතුවන අතර වගාවට නිරතුරු උනන්දුවක් දක්වන්නන් එසේම ගොවිතැන් කටයුතුවලින් කිසියම් ආදායම් ලබාගන්නා ගොවීන් මෙයට සහභාගී වන බවයි. කෙසේ නමුත් ප්‍රචාරක යාන්ත්‍රණය තවදුරටත් වර්ධනය කළ යුතු බව නිලධාරීන්ගේ මතය විය.

සයිබර් ඒකකයට අයත් පරිගණකය ක්‍රියා විරහිත වී පැවතීම 13%ක් වූ ගොවීන්ට ගැටලුවක් වී තිබේ. වාර කිහිපයක් සයිබර් ඒකකය වෙත ගිය ද උපකරණ අලුත්වැඩියා කර නොතිබුණු බව සඳහන් විය. නිලධාරීන් සෑම විටම පවසා ඇත්තේ, එම උපකරණ අලුත්වැඩියාව සඳහා අදාළ ආයතනය වෙත යැවූ බවයි. උපකරණ ක්‍රියාවිරහිත වූ විට අලුත්වැඩියා කිරීමේදී විශාල ගැටලුවකට නිලධාරීන් මුහුණ දෙන බව නිලධාරීන්ගේ අදහස විය. එනම්, තම ආයතනයේ අනුමැතිය ඇතිව ගන්නෝරුව ඉවත්-දාග්‍ය මධ්‍යස්ථානයට යැවිය යුතු බවත් එම ක්‍රියාවලිය සඳහා කාලයක් ගත වන බවත් ය. මේ පිළිබඳ ලබාගත් අධ්‍යයන දත්තවලින් ද ඒ බව පැහැදිලි විය. එනම්

ජෛව විවිධත්ව, මහියංගනය වැනි සයිබර් ඒකකයන් ක්‍රියා විරහිත වී කාලයක් ගත වුවත් තව දුරටත් ඒවා ප්‍රතිසංස්කරණය වී නොමැති බව පෙනේ. නමුත් පරිගණක යන්ත්‍රය ක්‍රියාවිරහිත වුවද තමන්ගේ පෞද්ගලික උපකරණ මගින් ගොවීන් වෙත සේවාවක් ලබා දුන් කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් ද අධ්‍යයනයේ දී හමු විය. උදාහරණයක් ලෙසින් පුජාපිටිය, කඹුරුපිටිය, මීගහපදුර වැනි සයිබර් ඒකකයන් පෙන්වා දිය හැකිය.

ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයට අයත් බල ප්‍රදේශයේ පුළුල් පරාසයක පැතිරී තිබෙන විට කෙළවරක පිහිටි ගම්මානයක ගොවියෙකු සයිබර් ඒකකය වෙත පැමිණීම අතිමහත් දුෂ්කර කාර්යයක් වේ. සේවය ලබා ගත් ගොවීන්ගෙන් 8%ක් ප්‍රකාශ කළේ තමන්ට මෙම ගැටලුව පවතින බවයි. මේ සඳහා ගම්මාන තුළ පුහුණු වැඩසටහනක් පැවැත්වීම යම් තරමක හෝ මෙම ගොවීන්ට අස්වැසිල්ලක් වී ඇත.

7.2. සයිබර් ව්‍යාප්ති, ඒකක හරහා සේවය ලබාදීමේ දී ඒකක භාර නිලධාරීන් මුහුණ දෙන ගැටලු

අධ්‍යයනයේදී සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකකයන් හි සාර්ථක/අසාර්ථකභාවය පිළිබඳව තොරතුරු රැස් කිරීමේදී ඒකකභාර නිලධාරීන්ගෙන් ද අදහස් විමසීමක් සිදු කෙරුණු අතර එහිදී සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක හරහා ගොවීන් වෙත සේවය ලබාදීමේ දී ඒකකභාර නිලධාරීන් ද යම් යම් දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දෙන බව පැහැදිලි විය. මෙහි දී සයිබර් ඒකක 55න් ඒකක 48ක ඒකකභාර නිලධාරීන්ගෙන් කරුණු විමසූ අතර එම ඒකකභාර නිලධාරීන්ගෙන් 31 දෙනෙකු ම සඳහන් කළේ සයිබර් ඒකක ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී පවතින ගැටලු සහගත තත්ත්වයන් එහි අසාර්ථකත්වයට මුල් වන බවයි. එම නිලධාරීන් සඳහන් කළ අදහස් ප්‍රතිශත ව්‍යාප්තියක් ලෙසින් පහත වගුවෙන් පැහැදිලි කෙරේ.

වගු අංක 7: ඒකකභාර නිලධාරීන් මුහුණ දෙන ගැටලු

හේතු	අදහස් දැක්වූ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව	ප්‍රතිශතය n=31
ඒකකය පිළිබඳ ගොවීන් තුළ පවතින අඩු දැනුවත්භාවය නිසා ගොවීන්ගේ සහභාගීත්වය අඩුවීම	30	96.7
ඒකකයට වෙන් වූ නිලධාරියෙකු නොමැති වීම	28	90.3
ලබා දී ඇති උපකරණ නඩත්තුව සඳහා පැහැදිලි ක්‍රමවේදයක් නොමැති වීම.	26	83.9
ඒකකය ස්ථාපිත කර ඇති ස්ථානයේ ඉඩ පහසුකම් පිළිබඳ ගැටලු	24	77.4
ඉහළ නිලධාරීන්ගෙන් ලැබෙන අඩු සහයෝගීතාවය	20	64.5
සයිබර් ඒකක සඳහා පුහුණුව ලැබූ නිලධාරීන් වෙනත් ස්ථාන වෙත මාරුවීම් ලැබීම	16	51.6
ඉවැය-දායා මධ්‍යස්ථානයේ මුල්කාලීනව පැවති සහයෝගීතාවය අඩුවීම	12	38.7
ක්ෂේත්‍ර පුහුණු සඳහා සයිබර් ඒකකයේ උපකරණ ප්‍රවාහනය කිරීමේ අපහසුතාවය.	09	29.0
ගොවීන්ට සයිබර් ඒකකය සඳහා පැමිණීමට ඇති දුර ප්‍රමාණය වැඩිවීම.	07	22.6

• ප්‍රතිශතය ගණනය කර ඇත්තේ, ප්‍රතිචාර සංඛ්‍යාව මත නොව ප්‍රතිචාර දැක් වූ නිලධාරීන් සංඛ්‍යාව අනුව ය. ඒ නිසා ප්‍රතිශත එකතුව 100 ට සමාන නොවේ.

මූලාශ්‍රය: හෙ.කො.ගො.ප.පු.ආයතනය, 2010

සයිබර් ඒකක හරහා ගොවීන් වෙත සේවය සැපයීමේ දී ඒකක පිළිබඳ ගොවීන්ගේ ඇති අඩු දැනුවත්භාවය ගැටලුවක් බව අදහස් දැක් වූ නිලධාරීන්ගෙන් 96.7%ක් සඳහන් කළහ. එසේම ගොවීන්ගේ ආකල්ප ද යම් අවස්ථාවල දී ගැටලුවක් වී ඇති බව පෙනිණි. බොහෝ අවස්ථාවල දී ගොවීන් සිතනුයේ, කෘෂිකර්ම උපදේශක කාර්යාල තුළ පවතින පරිගණකය ඇත්තේ නිලධාරීන්ගේ භාවිතය සඳහා පමණක් බව යි. එසේ ම පරිගණකය හා ඒ ආශ්‍රිත නව තාක්ෂණික මෙවලම් භාවිතය පිළිබඳ විශ්වාසයක් ගොවීන් තුළ නොතිබීම ද මෙම ඒකක වෙත පැමිණීමට බාධාවක් ලෙස පවතින බව නිලධාරීන් හා කෙරුණු සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය.

සයිබර් ඒකකයට ම වෙන් වූ නිලධාරියෙකු නොසිටීම එහි රාජකාරී සාර්ථකව පවත්වා ගැනීමට බාධාවක් බව නිලධාරීන්ගෙන් 90.3%ක් සඳහන් කරන ලදී. සයිබර් ඒකකයේ ක්‍රියාකාරීත්වය පවත්වා ගැනීමට පැවරී ඇත්තේ එම කෘෂිකර්ම උපදේශක කාර්යාලයට අයත් මූලස්ථාන භාර කෘෂිකර්ම උපදේශකට හෝ එහි සිටින මේ සම්බන්ධව පුහුණුවක් ලබා දුන් කෘෂිකර්ම උපදේශකවරයෙකුට වේ. නමුත් මෙම නිලධාරීන්ට වෙන් වූ රාජකාරී බල ප්‍රදේශයක් ද පවතින බැවින් එහි රාජකාරී කටයුතුවල නියුක්ත වීමේ දී සයිබර් ඒකකයේ පරිපාලන කටයුතු අධිපණ වන බව ඔවුහු සඳහන් කළහ.

ඒකකය වෙත ලබාදී ඇති උපකරණ අතරින් පරිගණකය විවිත් විට ක්‍රියා විරහිත වීමත් එසේ ක්‍රියා විරහිත වූ විට කඩිනමින් පිළිසකර කරගැනීමට පැහැදිලි ක්‍රමවේදයක් නොමැතිවීම ද සයිබර් ඒකක සාර්ථකව පවත්වා ගැනීමට බාධාවක් බව නිලධාරීන්ගෙන් 83.9%ක ගේ අදහස විය. පරිගණක හරහා ගොවීන්ට පුහුණු වැඩසටහන් ආරම්භ කර පවත්වා ගෙන යන අතරතුර පරිගණකය ක්‍රියා විරහිත වුවහොත් නැවතත් එය අලුත්වැඩියා කරගැනීමට හැකි වන්නේ, සයිබර් ඒකකය හා පුහුණු වැඩසටහන පිළිබඳ ගොවීන්ගේ සහ නිලධාරීන්ගේ ද මතයෙන් ඉවත් වූ පසුව බව නිලධාරීන් හා කෙරුණු කණ්ඩායම් සාකච්ඡාවල දී පැහැදිලි විය. එවිට ගොවීන් තුළ සයිබර් ඒකක පිළිබඳවත් නිලධාරීන් පිළිබඳවත් පවතින විශ්වාසය ද පලුදු වන බව නිලධාරීන් විසින් සඳහන් කරන ලදී. උපකරණයක් ක්‍රියා විරහිත වූ විට එය නැවත යථා තත්ත්වයට පත් කර ගැනීමට පැහැදිලි ක්‍රමයක් නොමැති වීම මෙයට විශේෂයෙන් බලපාන බව ඔවුහු පැහැදිලි කළහ. ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානයේ මුල්කාලීනව පැවති සහයෝගය අඩුවීම යන කාරණයන් මෙම තත්ත්වයන්ට හේතුවක් ලෙසින් සඳහන් කරන නිලධාරීන්ගේ ප්‍රතිශතය 38.8%කි. සයිබර් ඒකක පිහිටුවීම, උපකරණ ලබාදීම, ඒකක භාර නිලධාරීන්ට පරිගණක පුහුණුවීම් ලබා දීම, සී.ඩී. තැටි නිෂ්පාදනය කර ඒකක වෙත ලබාදීම හා උපකරණ ක්‍රියාවිරහිත වූ විට එය අලුත්වැඩියා කිරීමට සහාය වීම යනාදී අංශ යටතේ ඔවුන්ගේ සහයෝගය මුල් කාලීනව ලැබුණු නමුත් කාලයත් සමඟ එම තත්ත්වය වෙනස් වූ බවත් එය සයිබර් ඒකකයන් හි සාර්ථක ක්‍රියාකාරීත්වය අඩපණ වීමට බලපානු ලැබූ හේතුවක් බවත් නිලධාරීහු සඳහන් කළ හ. සයිබර් ඒකකය ස්ථාපිත කර ඇති ස්ථානයේ පවතින ඉඩ පහසුකම් ප්‍රමාණවත් නොවීම නිසා වැඩි ගොවීන් පිරිසක් ඒකකය වෙත ගෙන්වා ගැනීමට නො හැකි බව නිලධාරීන්ගෙන් 77.4%ක් සඳහන් කළහ. සයිබර් ඒකකය ස්ථාපිත කර ඇත්තේ, ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානය තුළ පවතින කෘෂිකර්ම උපදේශක කාර්යාලයට ම අයත් කොටසක වේ. එහි පරිගණකය හා අනෙකුත් මෙවලම් ස්ථානගත කළ විට ගොවීන් කිහිපදෙනෙකුට හෝ එයට ප්‍රවේශ වීම ඉතා අපහසු බවත්, සයිබර් ඒකකය වෙතින් අපේක්ෂා කෙරෙන ගොවීන් දැනුවත් කිරීම් කාර්යය ඉටුකිරීමට එය විශාල බාධාවක් බවත් නිලධාරීන්ගේ අදහස විය.

ක්ෂේත්‍රයේ ඉහළ නිලධාරීන්ගේ පවතින ආකල්පයන් හා ඔවුන්ගෙන් ලැබෙන සහයෝගය අඩුවීම ද සයිබර් ඒකක සාර්ථක ලෙස පවත්වා ගෙන යාමට පවතින ගැටලුවක් බව නිලධාරීන්ගෙන් 64.5%ක ප්‍රමාණයක් සඳහන් කළහ. කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ පහළම මට්ටමේ ආයතනයන්ට පරිගණකය ආශ්‍රයෙන් කළ හැකි කාර්යයන් නොමැති බවත් එම තාක්ෂණයන්හි නඩත්තුව ලංකාව වැනි රටකට ඔරොත්තු නොදෙන බවත් වැනි කරුණු සමහර ඉහළ නිලධාරීන් තුළ

පවතින ආකල්ප බව සයිබර් ඒකක භාර නිලධාරීන් විසින් සඳහන් කරන ලදී. මෙවැනි සෘණ ආකල්ප නිසා නව තාක්ෂණයන් ගොවීන් වෙත ප්‍රවේශ කරවීම ඉතා අපහසු කාර්යයක් බව ඔවුහු සඳහන් කළහ.

එසේම මුල් කාලීනව ශ්‍රව්‍ය-දෘශ්‍ය මධ්‍යස්ථානය වෙතින් පරිගණක පුහුණුව ලැබූ ඒකක භාර නිලධාරීන් වෙතත් කෘෂිකර්ම උපදේශක කාර්යාලවල වෙතත් රාජකාරී සඳහා ස්ථාන මාරුවීම් ලැබීම හෝ සේවා අනුයුක්ත කිරීම් වැනි හේතු ද ඒකක තුළ පවත්වා ගෙන පැමිණි වැඩ කටයුතු අඩපණ වී සයිබර් ඒකක අසාර්ථක වීමට හේතු වන බව නිලධාරීන්ගෙන් 51.6%ක් සඳහන් කළහ. සයිබර් ඒකක හරහා ක්ෂේත්‍රය තුළ සංවිධානය කර පවත්වනු ලබන පුහුණු වැඩසටහන් සඳහා ඒකකයේ සිට අවශ්‍ය උපකරණ ප්‍රවාහනය කර ගැනීමේදී පවතින ගැටලු ද මෙහි කාර්යයන් සාර්ථක ලෙස පවත්වා ගැනීමට අපහසුවක් බව නිලධාරීන්ගෙන් 29%ක් සඳහන් කළහ. ඒකකයෙන් බැහැරව උපකරණ රැගෙන යාමට වාහනයක් නොමැති වීම එම ගැටලුව බව පැහැදිලි වූ අතර යතුරුපැදිවල උපකරණ ගෙන යාම සිදුකළත් එය දුෂ්කර කාර්යයක් බව නිලධාරීන්ගේ අදහස විය.

එසේ ම ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථානයෙන් දුර බැහැර වෙසෙන ගොවීන්ට ඒකකය වෙත පැමිණීම පිළිබඳ ගැටලුව බලපාන බැවින් එම තත්ත්වය ද සයිබර් ඒකක අසාර්ථක වීමට හේතුවක් බව නිලධාරීන්ගෙන් 22.6%ක් සඳහන් කරන ලදී. ඒකකයෙන් වඩාත් දුරින් සිටින ගොවීන්ට සයිබර් ඒකක පිළිබඳ දැනුවත් නොවීම පිළිබඳවත් ගැටලු පවතින බව නිලධාරීන් විසින් සඳහන් කරන ලදී.

සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකක හරහා ගොවීන් වෙත සේවය සැපයීමේ දී ඒකක භාර නිලධාරීන් මුහුණ දෙන මෙවැනි ගැටලු, එහි සාර්ථකත්වය හීන කරවීමට ප්‍රබල ලෙස බලපා ඇති බව සමස්තය විමසීමේ දී පෙනී යන අතර ගොවීන් සේවය ලබා ගැනීමේ දී මුහුණ දෙන ගැටලු ද මෙම ඒකකයන් හි ක්‍රියාකාරීත්වය වර්ධනය වීමට අහිතකර ලෙස බලපා ඇති බව පැහැදිලි වේ.

a. උගත් පාඩම්

ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික සේවය කාර්යක්ෂම කිරීම සඳහා සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකකයක් පිහිටුවීම ග්‍රාමීය ව්‍යාප්ති සේවයට නවතම අත්දැකීමක් වන අතර කෘෂිකර්ම උපදේශක කාර්යාල හරහා ගොවීන්ට එම ඒකකයන් වෙත සෘජුව ම සම්බන්ධ වීමේ හැකියාව පවතී. කෘෂිකර්ම දෙපාර්තමේන්තුවේ ම හඳුන්වාදීමක් වන “ගොවි සහන සරණ” සේවය, විද්‍යා හා

තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශය මගින් හඳුන්වා දී ඇති “විද්‍යා” මධ්‍යස්ථානය ද තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ ඒජන්සිය විසින් ස්ථාපිත කර ඇති නැණසල ද ගොවීන් වෙත කෘෂිකර්මික තොරතුරු හා දැනුම සැපයීමේ කාර්යය සිදු කිරීම සඳහා දායකත්වය සපයනු ලබයි.

ගොවි සහන සරණ සේවය මගින් ගොවීන් වෙත දැනුම හා තොරතුරු සැපයීමේ කාර්යය සිදු කරන්නේ, පළපුරුද්ද සහිත කෘෂිකර්ම උපදේශකවරුන් වේ. කෘෂිකර්මය සම්බන්ධයෙන් වන ඕනෑම ගැටලුවක් සඳහා පිළිතුරු මෙම සේවය මගින් ලබාගත හැකිය. ගොවි සහන සරණ සේවය වෙත ලංකාවේ සියලු ප්‍රදේශයන් හි ප්‍රශ්න ගැටලු පැමිණෙන බැවින් කාලීනව වඩාත් වැදගත් වන ගොවි ගැටලු මොනවා ද යන්න පිළිබඳ අදහසක් ගැනීමට ද මෙය ප්‍රයෝජනවත් වේ.

නැණසල විශ්ව ඥාන කේන්ද්‍ර ව්‍යාපෘතියට අයත් වේ. “විශ්ව දැනුම ගමට” යන තේමාවෙන් මෙය ක්‍රියාත්මක වේ. මෙය බහුවිධ සේවාවන් සපයන ප්‍රජා තොරතුරු මධ්‍යස්ථානයකි. අන්තර්ජාල පහසුකම් ලබාගැනීමට, පරිගණක අධ්‍යයනයන් සඳහා, ෆැක්ස් පහසුකම්, ජායා පිටපත් සේවය, පරිගණක පුහුණුවීම් සහ සියලු තොරතුරු හා සන්නිවේදන පහසුකම් මෙහිදී ලබාගත හැකිය. ග්‍රාමීය ප්‍රජාවගේ දරිද්‍රතාවය අවම කිරීම මෙහි මුඛ්‍ය පරමාර්ථය වේ.

“විද්‍යා” සම්පත් මධ්‍යස්ථානයෙන් ද කෘෂිකර්මාන්තයට අදාළ වූ ආහාර තාක්ෂණය (පසු අස්වනු තාක්ෂණය, එළවළු සහ පලතුරු වියළීම, සහල් නිෂ්පාදනය, කිතුල් නිෂ්පාදනය) අමතරව හතුවගාව, විසිතුරු මල් වගාව පිළිබඳව දැනුම හා තොරතුරු ලබාදීම සිදු වේ. මෙහි විශේෂත්වය වන්නේ, විද්‍යා මධ්‍යස්ථානවලට ම වෙන් වූ නිලධාරීන් කණ්ඩායමක් පත්වීමයි. විද්‍යා උපාධිය ලත් කණ්ඩායමක් විද්‍යා හා තාක්ෂණ නිලධාරීන් (Science and Technology Officers) ලෙස මෙහි සේවය කරනු ලබයි. අදාළ ප්‍රදේශයේ ප්‍රාදේශීය ලේකම්ගේ අධීක්ෂණය යටතේ තාක්ෂණය හා දැනුම ලබාදීම සිදු කෙරේ. මෙහි දී ග්‍රාමීය මට්ටමේ දී ගොවීන්ට මෙන් ම විද්‍යා හා තාක්ෂණය අත්‍යවශ්‍ය කණ්ඩායම් සඳහා අවශ්‍ය දැනුම, තොරතුරු හා තාක්ෂණය ලබාදීමේ දී නිලධාරීන් සම්බන්ධ ගැටලුවක් නොමැති බව පෙනී යයි. 2012 වර්ෂයේ දී තාක්ෂණ හා පර්යේෂණ අමාත්‍යාංශය (පෙර දී විද්‍යා හා තාක්ෂණ අමාත්‍යාංශයයි) විසින් විද්‍යා සම්පත් මධ්‍යස්ථානයන් හි ශක්තීන්, දුර්වලතා, අවස්ථා හා බාධා පිළිබඳ ඇගයීමක් සිදු කර ඇති අතර එහි දී මෙහි නිලධාරීන් කණ්ඩායම විද්‍යා උපාධිධාරීන් වීමත්, තොරතුරු සපයාගැනීමට අන්තර්ජාල පහසුකම් පැවතීමත්, තාක්ෂණය ලබාදීමට සහ පුහුණුවීම් සිදු කිරීමටත් අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් පැවතීමත් විද්‍යා සම්පත් මධ්‍යස්ථානයට පවතින ශක්තීන් ලෙස හඳුනාගෙන ඇත (ආර්ථික විමසුම, 2012). ශ්‍රී ලංකාවේ විවිධ දෙපාර්තමේන්තු, අමාත්‍යාංශ විසින් තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතා

කරමින් ග්‍රාමීය ජනතාවට දැනුම හා තොරතුරු ලබාදීමට දරන වැයම යට කී ප්‍රයත්නයන්ගෙන් පැහැදිලි වේ.

ග්‍රාමීය ජනතාවගෙන් 70%ක් පමණ කෘෂිකර්මාන්තය හා ඒ ආශ්‍රිත රැකියාවන් හි නියුක්ත වන අතර මෙම සියලු ස්ථානයන්ගෙන් ගොවි ප්‍රජාවට අවශ්‍ය දැනුම හා තොරතුරු ලබාගැනීමේ හැකියාව පවතී. කෙසේ වුව ද මෙම සෑම මධ්‍යස්ථානයකම ඵලදායී ක්‍රියාකාරීත්වයට එහි කාර්යයන් සිදු කරන නිලධාරීන්ගේ ශක්තීන් ප්‍රයෝජනවත් වන බව පැහැදිලි වේ.

මෙරටේ කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට අදාළව අත්දැකීම් ලබාගතහැකි සමීපතම රට වන ඉන්දියාව තුළ කෘෂිකාර්මික අංශයේ දැනුම හා තොරතුරු ගොවීන් වෙත ලබාදීම සඳහා පවත්වාගෙන යනු ලබන ව්‍යාපෘතීන් පිළිබඳ සාකච්ඡා කිරීමේ දී මෙම දැනුම හා තොරතුරු ගොවීන් වෙත ලබාදීම සඳහා වෙන් වූ නිලධාරීන්ගේ ශක්තීන් එම වැඩසටහන් හි සාර්ථකත්වයට ප්‍රධාන හේතුවක් වී ඇති බවට නිදසුන් පෙන්වා දිය හැකිය. ඉන්දියාවේ ආන්ද්‍ර ප්‍රදේශයේ පෞද්ගලික සමාගමක් විසින් හඳුන්වා දී ඇති “ikisan” ව්‍යාපෘතිය එවැන්නකි. ඉන්දියාවේ කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණ භාවිතා කර ග්‍රාමීය මට්ටමින් තාක්ෂණික මධ්‍යස්ථාන පවත්වාගනිමින් “ikisan.com” නම් වෙබ් අඩවි හරහා කෘෂිකාර්මික දැනුම හා තොරතුරු ලබාදීම සිදු කෙරේ. මෙම ව්‍යාපෘතියේ කටයුතු සඳහා කෘෂිකර්ම උපාධිධාරීන් පත් කර ඇති අතර “ ikisan.com ” හරහා කෘෂි තොරතුරු රැස් කිරීමත්, එම තොරතුරු ඇතුළත් සී.ඩී. තැටි නිෂ්පාදනය කර ගොවීන්ට සැපයීමත්, සී.ඩී. තැටි මගින් දැනුම ලැබීමට ගොවීන්ට සහාය වීමත් මොවුන් අතින් සිදු වේ. මෙම ව්‍යාපෘතියේ සාමාජිකත්වය ලබාගත් පසුව වසරකට රු.100ක් ගෙවා ගොවීන් මෙම සේවාව ලබාගනී. කෘෂිකර්මය පිළිබඳව විශේෂඥ දැනුම සහිත කණ්ඩායමක් ලෙසින් ගොවීන්ගේ ගැටලු විශ්ලේෂණය කර නිවැරදි අවබෝධයකින් ගොවීන්ට අවුසි දැනුම හා තොරතුරු සැපයීම මෙහි විශේෂත්වය යි. මෙම කාර්යය සඳහා ම වෙන් වූ විශේෂඥ දැනුම සහිත නිලධාරීන් පත්කර තිබීම “ ikisan ” ව්‍යාපෘතියේ ඵලදායීතාවයට සෘජුවම බලපා ඇති බව පෙනී යයි (Shaik.N.Meera.et,al,2004).

“ikisan” ව්‍යාපෘතිය පෞද්ගලික අංශයේ ව්‍යාපෘතියක් වන අතර රාජ්‍ය අංශය මගින් සහ සමුපකාර සංගම් හරහා සිදු කෙරෙන තොරතුරු හා දැනුම සැපයීමේ ව්‍යාපෘතියක් ලෙස “Gyandoot” ව්‍යාපෘතිය සහ “ Warana wired village ව්‍යාපෘතිය” හරහා ද කෘෂි තොරතුරු සැපයීමේ කාර්යය සිදු කෙරේ.

කෘෂිකාර්මික ඉඩම් ලියාපදිංචිය පිළිබඳවත් ඉහළ මට්ටමින් සිදු කෙරෙන වගාවන් (තිරිඟු, සෝයා බෝංචි) පිළිබඳ දත්ත පද්ධති පවත්වා ගැනීමත් මෙම ව්‍යාපෘති මඟින් සිදු කෙරේ.

මෙම ව්‍යාපෘතීන් පිළිබඳ කෙටි ඇති තුළනාත්මක අධ්‍යයනයක දී හඳුනාගෙන ඇත්තේ, ව්‍යාපෘති තුනෙන් “ikisan” ව්‍යාපෘතිය ඵලදායීවීමට එහි නිලධාරීන්ගේ ශක්තිය ඉහළ මට්ටමින් හේතු වී ඇති බවයි. තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතා කර ගොවීන් වෙත තොරතුරු හා දැනුම සැපයීමේ ව්‍යාපෘතීන් සඳහා නිලධාරීන් පත් කිරීමේ දී කෘෂිකර්මාන්තයට කැමැත්තක් සහිත විශේෂඥ දැනුමැති (උපාධිධාරීන්) නව තාක්ෂණය පිළිබඳ දැනුවත් හා ගොවීන් සමඟ ගනුදෙනු කළ හැකි කණ්ඩායමක් තෝරා ගත යුතු බව මෙම අධ්‍යයනය විසින් නිර්දේශ කර ඇත (Shaik.N.Meera.et,al,2004).

එසේ ම තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතා කර කෘෂිකාර්මික තොරතුරු ගොවීන් වෙත සැපයීමේ දී පළමු ව කළ යුත්තේ, තරුණ සහ මැද වයස් සහිත ගොවීන් තෝරා ගනිමින් ඔවුන් වෙත මේ පිළිබඳ දැනුවත්භාවය ලබා දීමයි. අවසන් අදියරේ දී වයස්ගත ගොවි කණ්ඩායම් මේ සඳහා යොමු කරගැනීම වඩාත් උචිත බව මෙම අධ්‍යයනයෙන් පෙන්වා දී ඇත. විශේෂයෙන් තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය භාවිතා කර ගොවීන් වෙත තොරතුරු සැපයීමේ ව්‍යාපෘතීන් හඳුන්වාදීමේ දී නිලධාරීන් හා නව සන්නිවේදන මාධ්‍යයන් පිළිබඳ ගොවීන් තුළ දැඩි විශ්වාසය ගොඩනැංවීම ද ඉතා සුවිශේෂී කාර්යයක් බව හඳුනාගෙන ඇත.

කාලාන්තරයක් මුළුල්ලේ සම්ප්‍රදායික තොරතුරු හා සන්නිවේදන මාධ්‍ය මඟින් තොරතුරු ලබාගත් ගොවීන් ගේ ආකල්පයන් වෙනසකට ලක් කිරීම වෙහෙසකාරී ක්‍රියාවක් වේ. නමුත් මෙවැනි ව්‍යාපෘතීන් හඳුන්වාදීමේ දී නිලධාරීන් හා නව සන්නිවේදන මාධ්‍යයන් පිළිබඳ ගොවීන් තුළ ක්‍රමානුකූලව විශ්වාසය ගොඩනැංවීම ද අත්‍යවශ්‍ය කාරණයක් බව පෙනී යයි.

මෙම ලිපිය තුළින් විමර්ශනයට ලක් කෙරෙන සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකකයන් හි ඵලදායීතාවය සඳහා ද ඉහත සඳහන් ගැලපීම් සිදු කිරීමෙන් වඩාත් කාර්යක්ෂම සේවයක් බලාපොරොත්තු විය හැකි බව පෙනී යයි. දැනට ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයේ ගොවීන් වෙත දැනුම හා තොරතුරු සපයන ව්‍යාපෘතීන් එකිනෙක සම්බන්ධ කිරීමත් ඒවාට අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම්, පරිපාලනමය පහසුකිරීම් ඇති කිරීමත් හරහා, මෙම වැඩසටහන් සාර්ථක කර ගත හැකි බවත් නිගමනය කළ හැකිය. සයිබර් කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති ඒකක පිළිබඳ සිදු කළ අධ්‍යයනයේ දී ඒවා පවත්වාගෙන යෑමේ දී නිලධාරීන් මුහුණ දෙන ගැටලු වන ඒකක පිළිබඳ ගොවීන් තුළ

පවතින අඩු දැනුවත්භාවය, එසේම ඒකකයට වෙන්වූ නිලධාරියෙකු නොමැතිවීම, යටිතල පහසුකම් සැපයීම හා උපකරණ නඩත්තුව සඳහා නිසි ක්‍රමවේදයක් නොමැතිවීම, උසස් නිලධාරීන්ගෙන් ලැබෙන සහයෝගය අඩුවීම යන ගැටලු සඳහා පිළියම් යෙදීම අත්‍යවශ්‍ය කාරණයක් වේ. වර්තමානයේ තොරතුරු හා සන්නිවේදන තාක්ෂණය හරහා ගොවීන් වෙත දැනුම සැපයීම කෘෂිකර්මාන්තයේ අනාගතය පිළිබඳ ඉතා සුබවාදී සංකල්පයක් වන අතර එය නිවැරදි ආකාරයෙන් සැලසුම් සහගතව ක්‍රියාත්මක කරවීම අත්‍යවශ්‍ය කාරණයක් වන බව තොරතුරු විග්‍රහයේ දී පැහැදිලි වේ.

9.0 සමාජිකය

ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ව්‍යාප්ති සේවය වඩාත් කාර්යක්ෂම අයුරින් සිදු කිරීමේ අපේක්ෂාව සයිබර් ඒකක පිහිටුවීමේ සංකල්පය තුළින් පිළිබිඹු වුව ද ක්‍රියාත්මක තත්ත්වයේ දී එම ඒකක හරහා සේවය ලබා ගන්නා වූ පාර්ශවය වූ ගොවීන් මෙන්ම සේවය ලබාදෙන පාර්ශවය වූ ඒකක භාර නිලධාරීන් ද විවිධ දුෂ්කරතාවයන්ට මුහුණ දෙන බව ඉහත සාකච්ඡාවට ලක් වූ කරුණු තුළින් පැහැදිලි වේ.

ග්‍රාමීය ගොවීන් හට දැනුම හා තොරතුරු කඩිනමින් ලබාගැනීමේ පහසුව ඇති කිරීම සඳහා සයිබර් ඒකක පිහිටුවීමේ සංකල්පය ඉතා සාර්ථක ප්‍රයත්නයක් බව අධ්‍යයන දත්ත පැහැදිලි කරයි. නමුත් සයිබර් ඒකක ක්‍රියාත්මක කිරීමේ දී ඒ පිළිබඳ ගොවීන් දැනුවත් කිරීම සම්බන්ධයෙන් හා පරිපාලනමය වශයෙන් පවතින ගැටලු සහගත තත්ත්වයන් හේතුකොට ගෙන එය සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක කරගෙන යෑමට අපහසුකාරී තත්ත්වයක් උදාකර ඇත. ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණය සිදු කිරීමේ දී හා නිරීක්ෂණ හා සාකච්ඡාමය දත්තවලින් පැහැදිලි වූයේ, ප්‍රතිපාදනයන් වෙන්කර ගැනීමේ අපහසුතා වැනි පරිපාලනමය දුෂ්කරතා නිසා මෙය අසාර්ථක අන්දමින් ක්‍රියාත්මකව පවතින වැඩසටහනක් බවයි. ඒකකභාර නිලධාරීන් සතු උනන්දුව, කැපවීම, පරිගණක සාක්ෂරතාවය හා ක්ෂේත්‍රයට අදාළ නිලධාරීන් හා සම්බන්ධ වී සහයෝගය ලබාගැනීමේ හැකියාව යන කරුණු හේතුකොටගෙන සයිබර් ඒකක සුළු ප්‍රමාණයක් යම් තරමක හෝ සාර්ථකත්වයට ඒමට උත්සාහ දරා ඇති නමුත් සමස්තය විමසීමේ දී සයිබර් ව්‍යාප්ති ඒකකයන් හි ක්‍රියාකාරීත්වයේ දී පවතින විවිධ ගැටලු එහි සාර්ථකත්වයට බාධා පමුණුවා ඇත. කෙසේ වුවද වර්තමානයේ සියලු ක්‍රියාකාරකම් තොරතුරු හා දැනුම මත පදනම්ව සිදු කෙරෙන බැවින් ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික ක්ෂේත්‍රයට ද කඩිනම් තොරතුරු සැපයීමක් හරහා වෙළඳපොළ වෙත යොමු වූ කෘෂිකර්මාන්තයක් වෙත ගොවීන් ළඟා කරවීමේ කාර්යයට සයිබර් ඒකක වඩාත් උපකාරීවනු ඇතැයි මෙම

අධ්‍යයනය තුළින් නිගමනය කළ හැකිය. එසේම වර්තමානයේ ව්‍යාප්ති සේවයේ පවතින යම් යම් දුර්වලතාවයන් අවම කර එම සේවාව කාර්යක්ෂම කිරීමේ කාර්යයට ද සෘජුව ම මෙම ඒකකයන් හි දායකත්වය ලැබීමේ හැකියාව පවතින බව ද මෙම විමර්ශනයේ දී ගම්‍ය වන අතර ඒ සඳහා මෙම ඒකකයන් හි පවතින ප්‍රායෝගික ගැටලු මඟහරවා සාර්ථක ක්‍රමවේදයක් තුළින් මෙම ඒකකයන් ගොඵීන් අතර ජනප්‍රිය කරවීමත්, ගොඵීන්ට මෙන්ම නිලධාරීන්ට ද පහසුවන සේ සයිබර් ඒකකය සඳහාම වෙන් වූ කෘෂිකාර්මික හා පරිගණක දැනුම සහිත පුද්ගලයෙකු පත් කිරීමත්, සයිබර් උපකරණවල අලුත්වැඩියාව සහ වෙනත් නඩත්තු කටයුතු ක්‍රමානුකූලව සිදු කෙරෙන ආකාරයේ විධිමත් යාන්ත්‍රණයක් සකස් කිරීමත්, හා ඒකකය සඳහා අවශ්‍ය යටිතල පහසුකම් සැපයීම හරහා ගොඵීයාට ඉතාමත් පහසුවෙන් පරිහරණය කළ හැකි මෙන්ම ඒකකය හා සමීප සබඳතාවයක් ගොඩනගාගත හැකි මට්ටමේ ස්ථානයක් බවට සයිබර් ඒකකය සකස් කිරීමත් හරහා සයිබර් ඒකක පිහිටුවීමේ සංකල්පය ප්‍රායෝගිකව සාර්ථකත්වයට පත් කරගැනීමේ හැකියාව පවතින බව ලිපිය තුළින් අවධාරණය කෙරේ.

കൃഷി ഗ്രന്ഥ

1. Jones, G.e. (1997), "The history, development and the future of agricultural Extention" in B.E.Swanson, R.P.Bentz and A.J.Sofranko(1997), Improving Agricultural Extention" – A reference manuals. Rome: FAO
2. Richardson, D. (1996), "The internet and Rural Development: Recommendations for strategy and activity" – final Report, Rome: FAO (<http://www.rural.nic.in>), accessed on 2013.03.03
3. Shaik, N.Meera et.al (2004), "Information and Communication Technology in Agricultural Development: A comparative Analysis of Three Project from India", Central Rice Research Institute, India
4. Swaminathan, M.S. (1993), Information technology: Reaching the unreached", Chennai: Macamillan, India.
5. Wijikoon, R. et.al (2009), 'ICT Initiative for Agriculture Extention of the Department of Agriculture Extention: Meeting Farmer Needs', Proceeding of Agriculture Extention Conference 27-28 August 2009, Plant Genetic Resource Centre, Peradeniya.

කෘෂිකාර්මික දියුණුව සඳහා ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය කොතෙක් දුරට දායක වන්නේද?

රේණුකා වීරක්කොඩි

සංක්ෂේපය

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය සිදු කළ ගම් කීපයක් අලලා සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයක් ඇසුරෙන් මෙම ලිපිය සකසා ඇත. ගොවිපොළ පද්ධති හා කෘෂිකාර්මික ශාඛස්ථ ආදායම නභා සිටුවීම සඳහා ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය කෙබඳු දායකත්වයක් සපයා තිබේ ද යන්න විමසුමට ලක්කිරීම මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. තෝරා ගනු ලැබූ සෑම ගමකම පාහේ මාර්ග සංවර්ධනය කෙටි දුරකට සීමා වී තිබුණු අතර එම මාර්ග ඔස්සේ ශාඛස්ථය, වෙළෙඳපොළ හා වී වගා ක්ෂේත්‍ර පමණක් යාචී තිබුණි. ගොවි පවුල්වල කෘෂිකාර්මික ආදායම තර කන්න හේන් ගොවිතැන හා අතිරේක බෝග වගා ක්ෂේත්‍රවලට ප්‍රවේශ වන ග්‍රාමීය මාර්ග සංවර්ධනය සඳහා අවධානය යොමු වී නොමැති තරම් ය. ඒ අනුව මාර්ග සංවර්ධනයෙන් ලද ප්‍රමුඛ ප්‍රතිලාභය ලෙස ගොවි හු අර්ථ දක්වන්නේ ගමනාගමන පහසුව සහ ගමනාන්ත වෙත ඉක්මනින් ළඟාවීමට හැකි වීම යි. ඒ හැරුණු කොට වී ගොවිතැන යාන්ත්‍රීකරණය වීමට හෝ ව්‍යාප්ති දැනුම තුළින් වී වගා පද්ධතිය විවිධාංගීකරණය/ නව්‍යකරණය වීමට හෝ යෙදවුම් භාවිත කාර්යක්ෂමතාව ඉහළ නැංවීමට මාර්ග සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන් දායක වී ඇත්තේ ඉතා අල්ප වශයෙනි. වී නිෂ්පාදන වසරියේ හෝ නිෂ්පාදකතාවයේ ප්‍රමාණාත්මක වර්ධනයක් ද වාර්තා නොවේ. වී අලෙවි රටාවේ කැපී පෙනෙන වෙනස්කම් දක්නට ලැබුණ ද වී සඳහා ඉහළ මිලක් ලබා ගැනීමේ අවකාශ ඉන් උදාවී නොමැත. අතිරේක ආහාර බෝගවල මිල හා අලෙවි රටාව තුළ ද සාධනීය වෙනස්කම් දක්නට නො ලැබේ. එබැවින් ග්‍රාමීය ගොවිපොළ පද්ධති නභා සිටුවීමට හෝ කෘෂිකාර්මික ශාඛස්ථ ආදායම ඉහළ නැංවීමට ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය ප්‍රබල ලෙස දායක වූ බවට සාක්ෂි නොමැත.

1. හැඳින්වීම

ගැමි ජනතාවගේ ජීවන මට්ටම වැඩි දියුණු කිරීමේ කාර්යයේ දී ග්‍රාමීය මං මාවත් ඉතාමත් නිශ්චයාත්මක හා බලදායී කොන්දේසියකි. ග්‍රාමීය මංමාවත් ගැමි ජනතාව ඔවුන්ගේ සමීපතමයන් වෙත භෞතික වශයෙන් පමණක් නොව මානසික වශයෙන් ද සමීප කරවනු ලබයි. ඔවුන් නිරතුරුව ගනුදෙනු කරනු ලබන සමාජ-දේශපාලනික ආයතන සමඟ පවත්වන සබඳතා තවදුරටත් ශක්තිමත් කරනු ලබයි. විශේෂයෙන්, දුරස්ථ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල පවතින හුදකලාවට යම් මට්ටමකින් හෝ බලපෑමක් කිරීමට ග්‍රාමීය මං මාවත් සමත් වේ.

ග්‍රාමීය සමාජය ඉහත සඳහන් ආකාරයේ වෙනසකට ලක් කරන්නට සමත්කම් ඇති ග්‍රාමීය මංමාවත් වැඩි දියුණු කිරීම දැයේ ජනතාවගේ යාවජීව අවශ්‍යතාවකි. එය කෙතරම් ප්‍රබල හා සංවේදී සමාජ අවශ්‍යතාවයක් ද යත්, මංමාවත් සංවර්ධනය කර ගැනීම වෙනුවෙන් මෙන් ම ඊට ආධාර අනුබල ලබාදුන් ජන්ද අපේක්ෂකයන් වෙනුවෙන් ජනතාව සිය ජන්දය භාවිතා කළ අවස්ථා පිළිබඳව ද මෑත ඉතිහාසය සාක්ෂි දරයි. එබැවින් එය සමාජ-දේශපාලනික අභිරුචියක් බවට ද පත් විය. එවන් පසුබිමක් පැවති පසුගිය දශකය පුරා ග්‍රාමීය මංමාවත් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා රජය විසින් දැඩි අවධානයක් යොමු කරන ලදී. ගම පාදක කොට ගත් සංවර්ධන සංකල්පය ගැබ් වූ “ගම නැඟම” වැඩසටහන තුළ, ග්‍රාමීය මංමාවත් සංවර්ධනය සඳහා විශේෂ ස්ථානයක් හිමි වූයේ “මහින්ද විත්තන” ජාතික සංවර්ධන රාමුව තුළින් අපේක්ෂා කළ පරිදි “ගම සංවර්ධනයේ ක්ෂුද්‍ර කේන්ද්‍රස්ථානය” ලෙස ගොඩ නැගීමේ අරමුණෙනි. ඒ අනුව, ග්‍රාමීය කෘෂි මාර්ග සංවර්ධනය කිරීම යනු, ඉහත කී සංකල්පය හරහා අවධානය යොමු වූ හා අනුග්‍රහය ලද එක් සුවිශේෂී සංවර්ධන සංරචකයකි.

කෘෂිකාර්මික ජීවනෝපායයන් හි නියැලෙන බහුතරයක් ග්‍රාමීය ජනතාවට අවශ්‍ය කෘෂිකාර්මික යෙදවුම්, දැනුම, කුසලතා, නව තාක්ෂණික ක්‍රම හා යන්ත්‍රෝපකරණ වෙගවත් ලෙස ඔවුන් වෙත ළඟා කර දීමත්, ඔවුන්ගේ නිපැයුම් ඒ අයුරින් ම වෙළෙඳපොළ වෙත රැගෙන යෑමට පහසුකම් සැලසීමත්, ග්‍රාමීය කෘෂිමාර්ග වැඩි දියුණු කිරීමේ මූලික අරමුණකි. මෙම සංකල්පය වර්ෂ එක්දහස් නවසිය හැට පහේ දී ඒ.ටී. මෝෂර් නමැති කෘෂි ව්‍යාප්ති විශේෂඥයා විසින් හඳුන්වා දුන් ගොවිපොළෙන්-වෙළෙඳපොළට-මංමාවත් (Farm-to-market-roads) නම් වූ සංකල්පය හා සමීප සබඳතාවක් පවතී. එම විද්වතාට අනුව ග්‍රාමීය මාර්ග කෘෂිකාර්මික සංවර්ධනය සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයකි.

අහමඩ් සහ හුසේන් (1990) යන විද්වතුන් පෙන්වා දී ඇති ආකාරයට මංමාවත් ඇතුළු යටිතල පහසුකම්වල කාර්යභාරය ඉතා සංකීර්ණ වන අතර ම පුළුල් ජන සමාජය හා පරිසරය වෙත ඉන් ඇතිවන බලපෑම් මෑත බැලීම තරමක් අපහසු ය. එමෙන් ම වෙන් කොට හඳුනා ගැනීම ද අපහසු ය. එබැවින්, සංවර්ධන ආර්ථික විද්‍යාවේ දී යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේ බලපෑම් තක්සේරු කිරීම කෙරෙහි දැඩි අවධානයක් යොමු වී නොමැති බව පෙනේ. ඒ හේතුවෙන් මංමාවත් ඇතුළු යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේ එල විපාක ප්‍රමාණාත්මකව තක්සේරු කිරීම පිළිබඳ උත්සාහයන් විරල වේ. ක්‍රමවේදයන් ද විරල වේ. එවන් පසුබිමක ඉහත සඳහන් විද්වතුන් විසින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිළිබඳ දර්ශකයක් ගොඩ නගමින් බංගලාදේශය තුළ ග්‍රාමීය යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනයේ බලපෑම් තක්සේරු කිරීම සඳහා වෑයම් දරා ඇත. එම ක්‍රමවේදය බොහෝ

සෙයින් සමීපව ඇසුරු කර ගනිමින් පසුගිය වකවානුව තුළ ශ්‍රී ලංකාව පුරා දියත් වූ ග්‍රාමීය කෘෂිමාර්ග සංවර්ධන පරිශ්‍රමයන්ගේ දායකත්වය තක්සේරු කිරීමට දැරූ උත්සාහයක ප්‍රතිඵල පිළිබඳව මෙම ලිපියෙන් විග්‍රහ කෙරේ.

2. අධ්‍යයනයේ අරමුණු

පසුගිය දශකයකට ආසන්න කාල සීමාව තුළ, ශ්‍රී ලංකාවේ ගම් නියම් ගම් සියාරා ග්‍රාමීය මංමාවත් සංවර්ධනය පිළිබඳ උදෙසාගයක් ව්‍යාප්ත වන්නට විය. විශේෂයෙන් දකුණු පළාතේ, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය ඒ අනුව කැපී පෙනුණු ප්‍රදේශයක් ලෙස හඳුනා ගත හැකි ය. එසේ සංවර්ධනයට බඳුන් වූ හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ගම් භයක් ඇසුරෙන් සිදු කළ මෙම අධ්‍යයනයේ දී ග්‍රාමීය මංමාවත් සංවර්ධනය, ග්‍රාමීය කෘෂිකාර්මික සමාජයන් හි ගොවිපොළ පද්ධතීන් කෙරෙහිත් ගෘහස්ථ ආදායම කෙරෙහිත් යම් බලපෑමක් ඇති කිරීමට සමත් වී තිබේ ද යන්න පිළිබඳව විමසා බැලීම මේ ප්‍රයත්නයේ ප්‍රධාන අරමුණ විය. කෘෂිකාර්මික ජීවනෝපායයන් හි නියැලෙන ගැමි ජනතාව යෙදවුම්/නිමැවුම් වෙළඳපොළ හරහා නිෂ්පාදන සබඳතා පැවැත්වීමේ දී මෙන් ම විවිධ සමාජ-දේශපාලනික ආයතන වෙතින් විවිධ ගෘහස්ථ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමේ දී සංවර්ධනය කරන ලද මංමාවත් ඊට ඉවහල් වී ඇති ආකාරය අවබෝධ කර ගැනීමටත්, ඉන් අත් වූ ආර්ථික ප්‍රතිලාභ හා බලපෑම් තක්සේරු කිරීමටත් මෙමගින් උත්සාහ දරා ඇත.

3. ක්‍රමවේදය හා සීමාවන්

අහමඩ් හා හුසේන් (1990) යන විද්වතුන් විසින් බංගලාදේශයේ ග්‍රාමීය මාර්ග සංවර්ධනයේ බලපෑම් තක්සේරු කිරීම සඳහා එම මාර්ග භාවිතා කරන්නන්ගේ ප්‍රවාහන වියදම් ඉතිරි වන ප්‍රමාණය පාදක කරගත් ක්‍රමවේදයක් (User-cost saving method) අනුගමනය කොට තිබේ. එහි දී මං මාවත් සංවර්ධනය කළ ගම්වල ජීවත්වන ජනතාව තම සමාජ-ආර්ථික-දේශපාලනික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා ගනුදෙනු කරනු ලැබූ විවිධ සේවා ආයතන/වෙළඳපොළ කරා ප්‍රවේශවීමේ දී ගමන් කළ යුතු දුර හා ඒකීය දුරක් ගමන් කිරීම සඳහා වැය වන වියදම යන මූලික දත්ත භාවිතා කරමින් යටිතල පහසුකම් සංවර්ධනය පිළිබඳ දර්ශකයක් (Infrastructure Development Index) ගොඩ නගා ඇත. යටිතල පහසුකම්වල තත්ත්වය දුර්වල වූ තරමට හා අධ්‍යයන ගම්මාන වඩාත් දුරින් පිහිටි තරමට ප්‍රවාහන වියදම් ඉහළ යන බැවින් එවැනි ගම් සඳහා මෙම දර්ශකයේ අගය ඉහළ අගයක් ගන්නා පරිදි දර්ශකය ගොඩනගා තිබුණි. එම සංසිද්ධියේ විලෝමය ද එලෙසම වේ. ඒ අනුව, සංවර්ධිත ගම්වල දර්ශකයේ අගය අඩු අගයකි. උණ

සංවර්ධිත ගම්වල දර්ශකයේ අගය ඉහළ අගයකි. එම දර්ශකය භාවිතා කරමින් අධ්‍යයනයට බඳුන් වූ ගම් යටිතල පහසුකම් අතින් සංවර්ධිත හා ඌන සංවර්ධිත වශයෙන් වර්ගීකරණයට ලක් කර තිබේ. තව ද, එම ගම් අතර ජන සමාජයන් හි නිෂ්පාදනය, පාරිභෝජනය, ඉතිරි කිරීම් යනා දී විවිධ සමාජ-ආර්ථික පරාමිතිකයන් සංසන්දනය කිරීම තුළින් සංවර්ධනය වූ ගම්මානවල ජනතාව ඌන සංවර්ධිත ගම්මානවල ජනතාවට සාපේක්ෂව වඩා උසස් ජීවන තත්ත්වයන් භුක්ති විඳින බවට තහවුරු කොට තිබේ.

එසේ වුව ද, ප්‍රධාන කරුණු කිහිපයක් හේතුවෙන් දේශීය තත්ත්වයන් යටතේ එම ක්‍රමවේදය ඒ අයුරින් ම යොදා ගැනීමට නො හැකි බවට මෙම අධ්‍යයනයේ ප්‍රාරම්භක අවධියේ දී ම ප්‍රත්‍යක්ෂ විය. ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ප්‍රදේශවල සංවර්ධිත මංමාවත් ඔස්සේ පොදු ප්‍රවාහන සේවා ක්‍රියාත්මක නොවීම හේතුවෙන් ප්‍රවාහන වියදම් ආශ්‍රිත දත්ත ලබා ගත නො හැකි වීම ඉන් ප්‍රධාන එක් හේතුවකි. එබැවින්, දේශීය මං මාවත් සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන්ගේ බලපෑම් විඳින දැක්වෙන හා ප්‍රතිලාභ මැන බැලීමට උචිත නව මානයක අවශ්‍යතාව මතු විය. ග්‍රාමීය ජනතාව සමඟ සිදු කළ සාකච්ඡාවලින් මතු වූ කරුණු එවැනි මානයක් ගොඩනැගීමට අවශ්‍ය පදනම සකසනු ලැබී ය.

ග්‍රාමීය මංමාවත් සංවර්ධනය පිළිබඳව ගැමි ජනතාව දරන පොදු මතය තුළින් පැහැදිලි වන්නේ ගම වෙත ප්‍රවේශ වන මාවත් වැඩි දියුණු කිරීමට පෙර, අත්දැකූ දුෂ්කරතා සැසඳීමේ දී වත්මන් තත්ත්වය මහත් අස්වැසිල්ලක් බවයි. එකී සංවර්ධනය තුළින් ඔවුන් ලද ඉහළම ප්‍රතිලාභය ලෙස අර්ථ දක්වන්නේ ගමනාගමනයේ දී අත්විඳින පහසුව හා කඩිනමින් ගමනාන්ත වෙත ළඟා වීමේ පහසුවයි. මෙම ප්‍රතිලාභය එනම්, ගමනාගමනයේ දී කාලය ඉතිරි වන ප්‍රමාණය මං මාවත් සංවර්ධනයේ ප්‍රගතිය මැන බැලීම සඳහා භාවිතා කිරීමට සුදුසු මානය බව ඉන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ. ඒ අනුව, ග්‍රාමීය ජනතාව ගනුදෙනු කරන වෙළඳපොළ හා සමාජ දේශපාලනික ආයතන වෙත ගමන් කිරීමේ දී, ඒකීය දුරක් ගමන් කිරීමට ගත වන කාලය හා ගමේ සිට එම වෙළඳපොළ/සේවා ආයතන දක්වා වූ දුර ඇසුරෙන් දර්ශකයක් ගොඩනගන ලදී. එම දර්ශකය ගොඩනැගීමේ දී ගොවිජනතාව සිය ගෘහස්ථ අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා සබඳතා පවත්වන සේවා ආයතන ලෙස පෙර පාසල, ප්‍රාථමික පාසල, ද්විතියික පාසල, රෝහල හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය තෝරා ගැනුණි. නිෂ්පාදන කාර්යයේ දී සබඳතා පවත්වන සේවා ආයතන වශයෙන් යෙදවුම් හා නිමැවුම් වෙළෙඳපොළ තෝරා ගන්නා ලදී. එම සේවා ස්ථාන හා වෙළෙඳපොළ වෙත ගැමි ජනතාව බහුතරයක් ප්‍රවේශ වන ගමන් මාර්ග හා ඒවා භාවිතයේ දී ඒකීය දුරක් සඳහා වැයවන කාලය පිළිබඳ දත්ත මෙම විශ්ලේෂණය සඳහා භාවිතා කරන ලදී.

තෝරා ගත් ගම්වල සංවර්ධනය කළ මං මාවත් අතර ගුණාත්මක වශයෙන් විශාල විචලනය හඳුනාගත නොහැකි විය. එබැවින්, එක් එක් ගම්මානවල සංවර්ධන මාර්ග ඔස්සේ ඒකීය දුරක් ගමන් කිරීමට ගතවන කාලය අතර වාර්තා වූයේ ඉතා සුළු වෙනස්කම් පමණි. තව ද, බොහෝ මං මාවත්වල සංවර්ධන කටයුතු කෙටි දුරකට සීමා වී තිබුණි. එබැවින්, ඉහත සඳහන් දර්ශකයේ ප්‍රධාන විචලන සාධකය වූයේ ගම් හා අදාළ වෙළෙඳපොළ/සේවා ආයතන අතර පැවති දුර ප්‍රමාණයන් හි මිස ඒකීය දුරක් ගමන් කිරීමට ගත වන කාලය තුළ නොවේ. එබැවින්, ඉහත දර්ශකය ග්‍රාමීය මංමාවත් සංවර්ධනය පිළිබඳ මානයකට වඩා ගම්මානවලට ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව පිළිබඳ දර්ශකයක් (Village Accessibility Index-VAI) ලෙස හැඳින්වීම වඩාත් උචිත ය. ඒ නිසාම, එම දර්ශකය භාවිතා කරමින් මං මාවත් සංවර්ධනයේ එල වීජාක විග්‍රහ කිරීමේ නිරවද්‍ය බව සාපේක්ෂ ය. එය මෙම අධ්‍යයනයේ එක් සීමාකාරී සාධකයක් ලෙස හැඳින්විය හැකි ය. කෙසේ වුව ද, ඉහත දර්ශකය පදනම් කර ගනිමින් සෑම අධ්‍යයන ගම්මානයක් සඳහා ම ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව පිළිබඳ දර්ශකයේ අගය ගණනය කළ අතර එම දර්ශකයේ අගය පදනම් කර ගනිමින් ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව ඉහළ, මධ්‍යස්ථ හා අඩු වශයෙන් අධ්‍යයන ගම්මාන වර්ගීකරණයක් සිදු කරන ලදී (වගු අංක 1).

වගු අංක 1 : අධ්‍යයන ගම්මාන වෙත ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව පිළිබඳ දර්ශකයන්

ගම	ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව පිළිබඳ දර්ශකය	ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව	මාර්ග සංවර්ධනය කළ වසර
රබර්වත්ත	7.5	වැඩි	2010
හත්පෝරුව	9.9	වැඩි	2008
ගෝඨාභයපුර	9.8	වැඩි	2006
ජඳුර	15.8	මධ්‍යස්ථ	2006
හැඩවින්න	16.4	මධ්‍යස්ථ	2010
ගෝඨයිම්බරගම	29.3	අඩු	2010

මූලාශ්‍රය: හෙ. කො. ගො. ප. පු ආයතනය, සමීක්ෂණ දත්ත, 2012.

දෙවන සීමාකාරී සාධකය වූයේ අධ්‍යයනය සඳහා සුදුසු ගම් තෝරා ගැනීමයි. ශ්‍රී ලාංකීය ගොවිජන සමාජයේ ග්‍රාමීය ගොවිපොළ පද්ධතියක් පරිභෝජනය පෙරටු කොටගත් ශාඛස්ථය (Household sub system) හා නිෂ්පාදනය පෙරටු කොටගත් නිෂ්පාදන උපපද්ධතිය (Production sub system) යන අංගවලින් සමන්විත වේ. ඉහත සඳහන් සියලු සංරචකයන් යාබදව පිහිටීම, විරල

සංසිද්ධියකි. එම නිෂ්පාදන උප පද්ධතිය ගෙවත්ත, උස් බිම් වගාව හා වී වගාව යන ත්‍රිවිධාකාර සංරචකයන් ගෙන් සමන්විත වේ. බොහෝ අවස්ථාවන්හි දී කුටුම්භය සහිත ගෙවත්ත ආසන්නයේ පහත් බිම් ආශ්‍රිත වී වගාව සිදු වුව ද ඉන් විසුක්තව උස්බිම් වගාව ව්‍යාප්ත වේ. අධ්‍යයනයෙන් අපේක්ෂා කළ ආකාරයට ග්‍රාමීය මංමාවත් සංවර්ධනය ඔස්සේ ගොවිපොළ පද්ධති හා ගෘහස්ථ ආදායමේ සිදු වූ විචලතා හඳුනා ගැනීමට නම් ගොවිපොළ පද්ධතිවල ඉහත සඳහන් සියලු සංරචක යා කරමින් මං මාවත් සංවර්ධනය කළ ගම්මාන තෝරා ගත යුතු ය. එසේ වුව ද, ශ්‍රී ලංකාවේ ග්‍රාමීය ගොවිපොළ පද්ධතිවල ඉහත සංරචකයන් බොහෝ දුරට එකිනෙකින් විසුක්තව පිහිටා තිබේ. මාර්ග සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන් හි දී ඉහත සඳහන් සියලු සංරචකයන් යා කෙරෙන මංමාවත් බොහොමයක් සංවර්ධනය කිරීමට තරම් ප්‍රමාණවත් අවධානයක් යොමු නොවී ය. ඊට සරිලන ආයෝජන ගම් වෙත ගලා ආවේ ද නැත. විශේෂයෙන් ග්‍රාමීය ගෘහස්ථයන් හි ප්‍රමුඛ ආදායම් මාර්ගයක් වන උස්බිම් වගා සංරචකය වන මුදල් බෝග වගාවන් හා හේන් ගොවිතැන් කරනු ලබන ප්‍රදේශ වෙත ළඟා වීමේ දී අනිවාර්යයෙන් ම දුෂ්කර මංමාවත් පසු කළ යුතු වුව ද සංවර්ධන ව්‍යායාමයන් හි දී එවැනි මං මාවත් ප්‍රමුඛතා ගත වූයේ නැත. එබැවින්, සමස්ත ගොවිපොළ පද්ධතියේ සියලු සංරචකයන්වල යෙදවුම් හා සේවා අවශ්‍යතා සම්පූර්ණ කිරීම හෝ ඒවායේ නිෂ්පාදන වෙළෙඳපොළ වෙත රැගෙන ඒම යන කාර්යයන් පහසු කරලීමට මාර්ග සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන් උපකාර වී නැත. ඒ අනුව, අධ්‍යයන අරමුණු ඉටු කර ගැනීමට උචිත ආකාරයේ ගම්මාන තෝරා ගැනීමට නො හැකි වීම මේ අධ්‍යයනයේ තවත් සීමාකාරී සාධකයක් විය. තෝරා ගත් ගම්මාන සියල්ලක ම මෙන් සංවර්ධනය කළ කෙටි දුර ඔස්සේ ආවරණය වී පැවතියේ ගෘහස්ථය, වී වගා සංරචකය හා වෙළෙඳපොළ උප පද්ධතිය පමණි.

ඉහත දර්ශකය භාවිතා කරමින් විවිධ මට්ටමේ ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහිත ගම්මානවල මං මාවත් සංවර්ධනයට පෙර හා පසු තත්ත්වයන් සංසන්දනය කිරීම අධ්‍යයනයේ ඊළඟ පියවර විය. ගොවිපොළ පද්ධති හා ගෘහස්ථ ආදායම කෙරෙහි මං මාවත් සංවර්ධනය යම් බලපෑමක් සිදු කර ඇත් ද යන්න විමසා බැලීම මෙම වැයමේ ප්‍රධාන අරමුණ වූ අතර මං මාවත් සංවර්ධනයේ සෘජු දායකත්වය තක්සේරු කිරීම පෙර ද සඳහන් කළ ආකාරයට තරමක් සංකීර්ණ කාර්යයකි. එබැවින්, ඉහත ප්‍රධාන පරාමිතිකයන් දෙක වන ගොවිපොළ පද්ධතිය හා ගෘහස්ත ආදායම කෙරෙහි සෘජු බලපෑමක් ඇති වූයේ ද යන්න විමසා බැලීම වෙනුවට එම පරාමිතිකයන්ට බලපෑමක් ඇති කළ හැකි ද්විතීක විචල්‍යයන් කෙරෙහි මං මාවත් සංවර්ධනය කිසියම් බලපෑමක් එල්ල කොට ඇති ද යන්න විමසා බැලීම කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී. එම ද්විතීක විචල්‍යයන් ලෙස කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවය හා යාන්ත්‍රීකරණය යන කරුණු කෙරෙහි අවධානය යොමු

කොට ඒ තුළ සිදු වූ උන්නතිය හේතුවෙන් බෝග නිෂ්පාදන තීව්‍රතාවය, නිෂ්පාදන වපසරිය හෝ බෝග රටාව යන අංශයන් හි ඇති වූ ප්‍රගතිය විමසන ලදී. ඒ හරහා ගොවිපොළ පද්ධතිවල යම් වැඩි දියුණු වීමක් වාර්තා වේ ද යන්න තක්සේරු කළ අතර විවිධ මට්ටමේ ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහිත ගම් අතර එම ප්‍රගතිය සංසන්දනය කරන ලදී.

දෙවනුව, මං මාවත් සංවර්ධනය ඔස්සේ ගෘහස්ථ ආදායමේ කිසියම් වර්ධනයක් වී ඇත් ද යන්න තක්සේරු කිරීම සඳහා ගොවිපොළ හා ගොවිපොළ නොවන ආදායම් මාර්ගයන් හි සිදු වූ විචලනය කෙරෙහි අවධානය යොමු කරන ලදී. විශේෂයෙන්, මං මාවත් සංවර්ධනයේ ප්‍රතිඵල ලෙස වී හා අතුරු බෝග නිෂ්පාදන අලෙවි රටාව තුළ හා පැවතියේ ද යන්නත් ගොවිපොළෙන් බැහැර අනෙකුත් ආදායම් මාර්ග ජනනය කිරීමට පහසුකම් සැලසීම තුළින් කෘෂිකාර්මික නොවන ආදායම් ප්‍රවර්ධනය කොට තිබේ ද යන්නත් මෙහි දී විමසා බලන ලදී. තව ද, විවිධ මට්ටමේ ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහිත ගම් අතර ඉහත පාරමිතිකයන් වෙනස් වී ඇති ද යන්න වැඩිදුරටත් සංසන්දනය කරන ලදී.

4. සොයා ගැනීම්

4.1 සේවා ස්ථාන වෙත ප්‍රවේශවීමේ රටාව

ප්‍රවාහන රටාව වැඩි දියුණුවීම මං මාවත් සංවර්ධනයේ ආසන්න ප්‍රතිඵලයකි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශවල මං මාවත් සංවර්ධනයෙන් අනතුරුව එවැනි ප්‍රතිඵල ජනිත වී තිබේ ද යන්නත්, එමඟින් ජනතාව අත්කර ගත් ප්‍රතිලාභත් විග්‍රහ කිරීමට අපේක්ෂිත ය.

ග්‍රාමීය ජනතාව විවිධ සමාජ-ආර්ථික-දේශපාලනික අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා විවිධ සේවා ආයතන සමඟ සබඳතා පවත්වනු ලැබේ. මෙම අධ්‍යයනයේ දී සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ පෙර පාසල්, ප්‍රාථමික පාසල්, ද්විතීක පාසල්, රෝහල, බැංකුව හෝ වෙනත් මූල්‍ය ආයතන හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය යන සේවා ස්ථාන වෙත ප්‍රවේශ වීමේ දී නියැදියේ සාමාජිකත්වය භාවිතා කරනු ලබන ගමන් මාර්ග පිළිබඳව විමර්ශනය කිරීම සඳහා අවධානය යොමු කරන ලදී. එහි දී, ගැමි ජනතාව පසින් ගමන් කිරීමට අමතරව යතුරුපැදි, පාපැදි, බස් රථ, ත්‍රී රෝද රථ හා කුඩා ලොරි භාවිතා කරනු ලබන බව අනාවරණය විය (වගු අංක 2). ගමන් කළ යුතු ස්ථානය පිහිටා ඇති දුර, මාර්ගවල ගුණාත්මකභාවය, ප්‍රවාහන පහසුකම්වල සුලභතාවය, ගනුදෙනුවේ ස්වභාවය හා ගමන් කරනු ලබන පුද්ගලයා අනුව භාවිතා කළ ගමන් මාර්ග වෙනස් වී ඇති බව ද අනාවරණය වේ.

නියැදියේ ගෘහස්ථ අතරින් 10%ක පමණ පෙර පාසැල් විශේෂ දරුවෝ සිටි අතර ඔවුහු අතරින් 46%ක් පමණ වූ පිරිසක් තම වැඩිහිටියන් සමඟ පෙර පාසැල් වෙත පයින් ගමන් කරති. වැඩිහිටියෝ යතුරුපැදි හා පාපැදි භාවිතයෙන් අනෙකුත් දරුවන් පෙර පාසැල් වෙත රැගෙන යති. ගමේ දරුවන්ට අවශ්‍ය පූර්ව ළමාවිය සංවර්ධන ආයතන ගම තුළ ව්‍යාප්තවීමේ වත්මන් ප්‍රවණතාව තුළ ඒවා ඇසුරේ තම දරුවන්ට අවශ්‍ය අධ්‍යාපනය ලබාදීම සඳහා වැඩිහිටියෝ පෙළඹී සිටිති. එමගින් මං මාවත් සංවර්ධනය සමඟ පෙර පාසැල් අධ්‍යාපනය සඳහා ගමන් කිරීමේ මාධ්‍යයන්හි කැපී පෙනෙන වෙනසක් සිදු වී නැති බව අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය නොවේ.

අධ්‍යයන ගම්මානවල දරුවන්ගේ ප්‍රාථමික පාසැල් අධ්‍යාපනය ද බොහෝ දුරට ග්‍රාමීය පාසලට සීමා වී ඇති බව අනාවරණය වේ. මාර්ග වැඩි දියුණු කිරීමට ප්‍රථම, ප්‍රාථමික පාසැල් දරුවන් 50%ක් පමණ වූ පිරිසක් ගමේ පාසල වෙත පයින් ගමන් කර ඇති අතර අනෙකුත් දරුවන් පාපැදි, යතුරු පැදි හා ත්‍රීරෝද රථවලින් ද ගමෙන් බැහැර පාසැල් වෙත බස් රථවලින් ද ගමන් කර ඇත. වර්තමානයේ දී, පාපැදි භාවිතයේ හා පයින් ගමන් කිරීමේ සුළු අඩුවක් දක්නට ලැබෙන අතර විශාල වශයෙන් යතුරු පැදි භාවිතයක් සුළු වශයෙන් ත්‍රීරෝද රථ භාවිතයන් මගින් එම අඩුව ප්‍රතිස්ථාපනය වී තිබේ. විශේෂයෙන්, ප්‍රාථමික පාසැල් වෙත දරුවන් රැගෙන යාමේ මාධ්‍යයක් ලෙස යතුරු පැදි භාවිතය මාර්ග සංවර්ධනයෙන් පසු දෙගුණ වී තිබේ. අනෙකුත් ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිතය තුළ කිසිදු වෙනසක් දක්නට නො ලැබේ.

වගු අංක 2: මාර්ග සංවර්ධනයට පෙර හා පසු සේවා ආයතන වෙත ළඟාවීම සඳහා විවිධ ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිතා කළ ගොඹි පවුල් ප්‍රතිශතය

සේවා ආයතන	පෙර/පසු	ප්‍රවාහන මාධ්‍ය					
		යතුරු පැදිය	පාපැදිය	බසය	ත්‍රීරෝද රථය	පයින්ගමන් කිරීම	කුඩා ලොරිය
පෙර පාසල	පෙර	27	27	-	-	46	-
	පසු	27	27	-	-	46	-
ප්‍රාථමික පාසල	පෙර	11	22	11	06	50	-
	පසු	22	17	11	06	44	-
ද්විතීක පාසල	පෙර	22	36	11	-	31	-
	පසු	31	33	14	-	22	-
රෝහල	පෙර	32	16	20	10	21	01
	පසු	40	16	20	13	11	-
බැංකුව/ මූල්‍ය ආයතනය	පෙර	44	19	20	04	13	-
	පසු	52	17	16	07	08	-
ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලය	පෙර	59	13	25	03	-	-
	පසු	63	11	21	05	-	-

මූලාශ්‍රය: හෙ. කො. ගො. ප. පු ආයතනය, සමීක්ෂණ දත්ත, 2012.

පාපැදි භාවිතය ග්‍රාමීය සමාජය තුළ තවමත් ප්‍රමුඛ ගමනාගමන මාධ්‍යයකි. එය ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන්ට වඩා ද්විතීක පාසල් දරුවන් අතර ප්‍රචලිත බව පෙනේ. අධ්‍යයන ප්‍රදේශ තුළ පාසල් දරුවන් ස්ත්‍රී පුරුෂ භේදයකින් තොරව පාපැදි භාවිතයෙන් පාසල් වෙත පිවිසීම අතීතයේ පටන් දක්නට ලැබුණු සුලභ දසුනකි. වර්තමානයේ දී ද, ද්විතීක අධ්‍යාපනය ලබන දරුවන් අතරින් බහුතරය ගමේ පාසල් වෙත ගමන් කිරීම සඳහා පාපැදි භාවිතා කරති. ප්‍රමාණාත්මකව ගත් කළ ද්විතීක පාසල් දරුවන් අතරින් 33%ක් ද, ප්‍රාථමික පාසල් දරුවන් අතරින් 17%ක් ද තවමත් පාසල් යාම සඳහා පාපැදි භාවිතා කරනු ලබයි. නාගරීක සමාජය තුළ ඉතා කෙටිදුරක් ගමන් කිරීමට පවා බොහෝ දුර්වලතා හා දුෂ්කරතාවලින් සමන්විත පාසල් වෑන් රථවලට පාසල් දරුවන් යොමු කරනු ලබන අවධියක ශාරීරික ව්‍යායාම ලබා දෙන වියදම් අඩු හා පරිසර හිතකාමී ගමන් මාධ්‍ය තවමත් නො අඩුව ගම තුළ භාවිතා කිරීම අගය කළ යුතු කරුණකි. මං මාවත් සංවර්ධනයේ සමහර අනිසි විපාක තවමත් ග්‍රාමීය සමාජය තුළට කාවැදී නොමැති බව ද ඉන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ.

ග්‍රාමීය ජනතාවගේ ගමනාගමන රටාව අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා තෝරා ගත් අනෙකුත් සේවා ආයතන වූයේ රෝහල, බැංකු හෝ වෙනත් මූල්‍ය ආයතන හා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයයි. අඩුම වශයෙන් ග්‍රාමීය ගෘහස්ථ අතරින් 10%ක් වත් මෙම සේවා ස්ථාන කරා ප්‍රවේශ වීම සඳහා පාපැදි භාවිතා කරති. එසේ වුව ද, මාර්ග සංවර්ධනයට පෙර තත්ත්වය හා සසඳා බැලූවිට පාපැදි භාවිතයේ අඩුවීමක් වාර්තා වේ. මංමාවත් වැඩි දියුණු කිරීමට පෙර අවස්ථාව හා සසඳා බැලූ කල ඉහත සඳහන් සේවා ස්ථාන වෙත ළඟාවීම සඳහා වර්තමානයේ දී යතුරු පැදි භාවිතය සැලකිය යුතු මට්ටමකින් ඉහළ ගොස් ඇති බව පෙනේ. කුමන ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිත කළ ද, ග්‍රාමීය මාර්ග සංවර්ධනයෙන් පසුව ග්‍රාමීය ජනතාව අත් විඳිනු ලබන ගමන් පහසුව හා කඩිනමින් ගමනාන්තය කරා ළඟාවීමේ හැකියාව ඔවුන් ලද ඉහළ ම ප්‍රතිලාභය ලෙස විග්‍රහ කළ හැකි ය.

4.2 කෘෂි යෙදවුම් හා නිමැවුම් වෙළෙඳපොළ වෙත ප්‍රවේශ වීමේ රටාව

ග්‍රාමීය ගෘහස්ථයන් හි කෘෂි නිෂ්පාදන උප පද්ධතියේ මතු සඳහන් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා යෙදවුම් හා නිමැවුම් වෙළෙඳපොළ සමඟ සබඳතා පවත්වා ගැනීමේ දී තරමක වෙනස් ස්වරූපයක ප්‍රවාහන රටාවක් අනුගමනය කරනු ලබන බව අධ්‍යයනයෙන් හෙළි වේ (වගු අංක 3). ගොවි ජනතාව තම කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීමට තනි තනිව හෝ කණ්ඩායම් වශයෙන් ක්‍රියා කරනු ලැබේ. විශේෂයෙන්, පොහොර හා බීජ වැනි විශාල ප්‍රමාණවලින් භාවිතා කරන නියත අමු ද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීමේ දී කණ්ඩායම් ලෙස කටයුතු කිරීමත්,

පළිබෝධ නාශක වැනි අනියත අමුද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීමේ දී කාලීන අවශ්‍යතා අනුව ගනු ලබන තීරණ මත තනි තනිව තීරණවලට එළඹීමත්, ගොවි සමාජය තුළ දක්නට ලැබෙන පොදු ලක්ෂණ වේ. ඊට හේතුව වන්නේ පළිබෝධනාශක අවශ්‍ය වන ප්‍රමාණ, වර්ග හා අවශ්‍ය වන අවස්ථා ගොවිපොළෙන් ගොවිපොළට වෙනස් වීමයි.

රජයේ පොහොර සහනාධාර වැඩසටහන යටතේ සහන මිලට සපයනු ලබන පොහොර ගොවිජන සේවා මධ්‍යස්ථාන ඔස්සේ බෙදා හරිනු ලබන අතර එක් එක් ගොවි මහතාට නිමි පොහොර ප්‍රමාණය තනිව ප්‍රවාහනය කිරීමෙන් වැයවන වියදම අවම කිරීමේ අරමුණින් ගොවිහු කණ්ඩායම් වශයෙන් පොහොර ප්‍රවාහනය කරනු ලබති. ඒ සඳහා 80%කට ආසන්න පිරිසක් රෝද දෙකේ ට්‍රැක්ටර් භාවිතා කරනු ලබන අතර තවත් 10%ක් පමණ රෝද හතරේ ට්‍රැක්ටර් භාවිතා කරන බව වාර්තා වේ. කණ්ඩායම් වශයෙන් පොහොර ප්‍රවාහනය කරනු ලබන ගොවිහු ඉහත සඳහන් ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිතා කරන අතර අනෙකුත් ගොවිහු ඒ සඳහා යතුරු පැදි, පාපැදි, කුඩා ලොරි, ත්‍රීරෝද රථ වැනි ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිතා කරති. මාර්ග සංවර්ධනයට පෙර හා පසු අවධිවල පොහොර ප්‍රවාහනය සඳහා භාවිතා කරනු ලබන ප්‍රවාහන මාධ්‍යවල කැපී පෙනෙන වෙනස්කම් වාර්තා නොවේ.

වගු අංක 3: මාර්ග සංවර්ධනයට පෙර හා පසු යෙදවුම්/නිමැවුම් වෙළෙඳපොළ වෙත ළඟාවීම සඳහා විවිධ ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිතා කළ ගොවි පවුල් ප්‍රතිශතය

සේවා ආයතන	පෙර/පසු	ප්‍රවාහන මාධ්‍ය							
		යතුරු පැදිය	පා පැදිය	බසය	රෝද 2 ට්‍රැක්ටරය	රෝද 4 ට්‍රැක්ටරය	ත්‍රීරෝද රථය	පයින් ගමන් කිරීම	කුඩා ලොරිය
පොහොර වෙළෙඳපොළ	පෙර	05	03	-	78	09	02	-	03
	පසු	03	02	-	79	10	03	-	03
බීජ වෙළෙඳපොළ	පෙර	31	12	-	42	01	12	-	02
	පසු	31	07	-	46	02	12	-	02
කෘෂි රසායන වෙළෙඳපොළ	පෙර	40	28	12	04	01	03	12	-
	පසු	50	27	09	02	01	06	05	-
වී වෙළෙඳපොළ	පෙර	04	-	-	64	21	02	-	09
	පසු	02	-	-	67	21	02	-	08
අතුරු බෝග නිෂ්පාදන වෙළෙඳපොළ	පෙර	05	02	02	82	02	07	-	-
	පසු	05	02	02	80	02	09	-	-
කඩපොළ	පෙර	42	13	25	-	-	03	17	-
	පසු	55	11	21	-	-	05	08	-

මූලාශ්‍රය: හෙ. කො. ගො. ප. දු ආයතනය, සමීක්ෂණ දත්ත, 2012.

වි වගාවේ නියැලෙන ගොවීන් අතරින් හරි අඩක් ම පාහේ ස්වයං නිෂ්පාදිත බීජ හෝ හුවමාරු කරගත් බීජ මත යැපීම හේතුවෙන් බීජ ප්‍රවාහනය සඳහා ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිතය පිළිබඳ දත්ත වාර්තා වන්නේ වෙළෙඳපොළෙන් බීජ මිල දී ගන්නා ගොවීන් අතරින් පමණි. බීජ ප්‍රවාහනය සඳහා ද භාවිතා කරන ප්‍රමුඛ ප්‍රවාහන මාධ්‍ය රෝද දෙකේ ට්‍රැක්ටර් වුව ද, එය වාර්තා වන්නේ ද බීජ ප්‍රවාහනය කරනු ලබන ගොවීන්ගෙන් අඩකටත් අඩු සංඛ්‍යාවක් සඳහා ය. අනෙකුත් ගොවීහු තමන් ප්‍රවාහනය කරනු ලබන බීජ ප්‍රමාණය හා ස්ථානය අනුව යතුරුපැදි, පාපැදි හෝ ත්‍රීරෝද රථ භාවිතා කරති. මං මාවත් සංවර්ධනයට පෙර හා පසු තත්ත්වයන් සසඳා බැලූ විට බීජ වෙළෙඳපොළක් සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේ දී ගොවි ජනතාව අනුගමනය කර ඇති ප්‍රවාහන රටාවේ වාර්තා වන විචලනය ගිණිය නොහැකි තරම් ය. රෝගී තත්ත්වයන්වල දී රෝහල වෙත ගමන් කිරීම සඳහා හැරුණු කොට ත්‍රී රෝද රථ බහුලව භාවිතා කොට ඇත්තේ බීජ ප්‍රවාහනය සඳහා ය. ඒ ගොවි පවුල් 12%ක පමණ ප්‍රතිශතයක් අතර පමණි. වර්තමානයේ ත්‍රී රෝද භාවිතයේ ශීඝ්‍ර ඉහළයාමක් දක්නට ඇතත් ග්‍රාමීය සමාජය තුළ එවැනි තත්ත්වයක් වාර්තා නොවේ.

පළිබෝධනාශක කෘෂිකාර්මික කටයුතු සඳහා භාවිතා කරන ප්‍රධාන යෙදවුම් වර්ගයකි. එබැවින් කල් තබා සැලසුම් කොට තම බෝග වගාවන්ට අවශ්‍ය පළිබෝධ නාශක මිල දී ගෙන හෝ ණය පදනම මත ලබා ගෙන ගබඩා කර තබා ගැනීමට සමහර ගොවීහු පුරුදු වී සිටිති. එබැවින් අනෙකුත් අවශ්‍යතා සඳහා වෙළෙඳපොළ සමඟ ගනුදෙනු කරන අවස්ථාවන්හි දී පළිබෝධ නාශක මිල දී ගැනීම සිදු කරති. එසේ වුවත් බොහෝ අවස්ථාවන්හි දී වගාවන් සඳහා පළිබෝධනාශක යෙදීමේ අවශ්‍යතා පැන නඟින්නේ ක්ෂණිකව ය. එවිට පාපැදි හා යතුරු පැදි භාවිතයෙන් ක්ෂණිකව එම අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීමට ගොවීහු පෙළඹී සිටිති. ගම් මට්ටමේ අලෙවි සැල්වලින් පවා පළිබෝධනාශක මිල දී ගැනීමට හැකිවීම ඊට තවත් හේතුවකි.

මං මාවත් සංවර්ධනයත් සමඟ බෝග වගාවන් සඳහා භාවිතා කරන අමුද්‍රව්‍ය අතරින් බීජ හා පොහොර ප්‍රවාහනය සඳහා භාවිතා කරන මාධ්‍යවල කැපී පෙනෙන විචලනය වාර්තා නො වුව ද, පළිබෝධනාශක ප්‍රවාහනය සම්බන්ධයෙන් වෙනස් වූ රටාවක් නිරීක්ෂණය කළ හැකි වේ. මං මාවත් සංවර්ධනයට පෙර එම කාර්යය සඳහා යතුරු පැදි භාවිතය ගොවීන් අතරින් 40%ක් ප්‍රචලිත ව පැවති අතර එය වර්තමානයේ දී සියයට පනහ දක්වා වර්ධනය වී තිබේ. පාපැදි භාවිතා කරන ප්‍රතිශතය නො වෙනස් ය. එය 28%කි. අනෙකුත් ගොවීහු ඉහත සඳහන් අයුරින් වෙනත් ශාඛ අවශ්‍යතා සඳහා වෙළෙඳපොළ සමඟ ගනුදෙනු කිරීමේ දී එම කාර්යය සපුරා ගෙන සිටිති. මං මාවත් සංවර්ධනය තුළින් ලැබී ඇති ගමන් පහසුව හා කඩිනමින් අමුද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීමට හැකි වීම තුළින් බෝග හානි පාලනය කිරීමට යම් දායකත්වයක් ලැබී ඇති බව අනාවරණය වේ.

වී හා අතුරු බෝග ඇතුළු තම කෘෂිකාර්මික නිෂ්පාදන අලෙවි කිරීම සඳහා එක් වරක දී ප්‍රවාහනය කරනු ලබන අස්වනු ප්‍රමාණය හා අලෙවි කරනු ලබන ස්ථානය ගොවිපොළෙන් ගොවිපොළට වෙනස් වේ. ගොවීන් අතරින් 65%ක් පමණ අලෙවි කිරීම සඳහා වී ප්‍රවාහනයේ දී රෝද දෙකේ ට්‍රැක්ටර් භාවිතා කරන අතර අනෙකුත් ගොවීහු රෝද හතරේ ට්‍රැක්ටර්, ත්‍රීරෝද රථ හා කුඩා ලොරි භාවිතා කරති. අතුරු බෝග නිෂ්පාදන ප්‍රවාහනයේ දී ගොවීන් අතරින් 80%ක් ම රෝද දෙකේ ට්‍රැක්ටර් භාවිතා කරන අතර ත්‍රීරෝද රථ, පාපැදි හා යතුරුපැදි සුළු වශයෙන් භාවිතා කෙරේ. මං මාවත් සංවර්ධනයක් සමඟ වී හා අතුරු බෝග නිෂ්පාදන ප්‍රවාහන රටාවේ කැපී පෙනෙන වෙනස්කම් වාර්තා නොවේ.

ඉහත සඳහන් කළ ආකාරයට කෘෂි නිෂ්පාදන උප පද්ධතියේ යෙදවුම් හා නිමැවුම් අවශ්‍යතා සපුරා ගැනීම සඳහා ගොවීහු විවිධ ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිතා කරති. එසේ වුව ද, පළිබෝධනාශක වැනි කුඩා ප්‍රමාණවලින් නිතර හා හදිසි අවශ්‍යතාවන්වල දී භාවිතා කරනු ලබන කෘෂිකාර්මික යෙදවුම් ප්‍රවාහනය කිරීම සඳහා වැඩි වශයෙන් යතුරු පැදි භාවිතා කිරීම දක්නට ලැබේ. ඒ හැරුණු කොට මං මාවත් සංවර්ධනයට පෙර හා පසුව අනෙකුත් යෙදවුම් සපයා ගැනීම සඳහාත්, නිෂ්පාදන වෙළෙඳපොළ වෙත සැපයීම සඳහාත්, ප්‍රවාහන මාධ්‍ය භාවිතය තුළ කැපී පෙනෙන වෙනස්කම් හඳුනා ගැනීමට අපහසු ය.

සමස්තයක් ලෙස ග්‍රාමීය සමාජය තුළ යතුරු පැදි භාවිතය වැඩිවීම මං මාවත් සංවර්ධනය සමඟ පවතින සෘජු සබඳතාවයක් ද යන්න වෙනම විමසා බැලිය යුතු ය. එය ගොවි පවුල්වල ක්‍රය ශක්තිය ඉහළ යාම හා යතුරුපැදි අලෙවි ක්ෂේත්‍රයේ දක්නට ලැබෙන නව ප්‍රවණතාවල ප්‍රතිඵලයක් බව ග්‍රාමීය ජනතාව ගේ පොදු මතය යි. ඉදිරියේ දී සාකච්ඡා කෙරෙන පරිදි මං මාවත් සංවර්ධනය ගොවි පවුල්වල ආදායම් වර්ධනය සඳහා යම් දායකත්වයක් ලබා දී ඇත්නම් මං මාවත් සංවර්ධනය යතුරුපැදි භාවිතයේ වැඩිවීම කෙරෙහි යම් දායකත්වයක් සපයා ඇති බවට නිගමනය කළ හැකි වේ. මාර්ග සංවර්ධනය ඉතා කෙටි දුරකට සීමා වීම හේතුවෙන් ගමනාගමනයේ දී ඉතිරිවන කාලය ප්‍රමාණාත්මකව ගත් කළ වෙනත් ආර්ථික කටයුත්තක් වෙනුවෙන් වැය කිරීමට තරම් ඉතිරියක් නො වන බව වැඩිදුරටත් ගොවිජන මතය වේ.

4.3 කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවේ වර්ධනය හා එහි ප්‍රතිඵල

අධ්‍යයනයේ දී අනාවරණය වූ පරිදි මාර්ග සංවර්ධනයෙන් අනතුරුව පොදුවේ සියලුම අධ්‍යයන ගම්මාන වෙත කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවකයන් ප්‍රවේශ වීමේ වර්ධනයක් වාර්තා වේ. එමෙන් ම, කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාව මෙතෙක් නො ලද ගෘහස්ථ සංඛ්‍යාව, ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව වැඩි ගම්වල 38%කින් ද, ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව මධ්‍යස්ථ ගම්වල 33%කින් ද අඩු වී තිබේ. එසේ වුව ද, සැලකිය යුතු කුටුම්භ සංඛ්‍යාවක් කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාව තවමත් නො ලබන බව සියලුම ගම්වලින් වාර්තා වේ. ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව වැඩි ගම්වල පවුල් 18%ක් ද, ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව මධ්‍යස්ථ ගම්වල පවුල් 40%ක් ද, ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව අඩු ගම්මානවල පවුල් 30%ක් ද එම ගණයට අයත් වන බව අධ්‍යයනය මගින් අනාවරණය කෙරේ. සමස්තයක් ලෙස ගම වෙත ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව මත කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවකයන්ගේ සවලතාව යම්තාක් දුරට තීරණය වී ඇති බව ඉහත සඳහන් දත්තවලින් පැහැදිලි වේ. අධ්‍යයන ගම්වල කුටුම්භයන් කෘෂිව්‍යාප්ති සේවයේ ඉහත සඳහන් ප්‍රගතිය තුළ නිසි ඵල නෙළා ගෙන ඇත් ද යන්න පහතින් විග්‍රහ කෙරේ.

කෘෂිකාර්මික සමාජයක කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවයේ වර්ධනයට සමගාමී ව බෝග විවිධාංගීකරණය, නව බෝග වගා කිරීම, නව බෝග රටාවන් අනුගමනය කිරීම හා වගා තීව්‍රතාවය ඉහළ නැංවීම යන අංශයන් හි උන්නතියක් අපේක්ෂා කළ හැකි ය. එසේ වුව ද, බොහෝ ස්ථිතික ගුණාංගයන්ගෙන් සමන්විත වගා පද්ධති තුළ එවැනි කැපී පෙනෙන විචලනා අපේක්ෂා කළ නො හැකි වේ. විශේෂයෙන් ගොවීන් සතු හෝ ඔවුන්ට භාවිතා කළ හැකි කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණය, ඉඩම් භුක්තිය, වාරි පහසුකම්, පාංශු සාධක හා කන්න රටාවට අනුකූල වූ වගා රටාව දේශීය වී නිෂ්පාදන අංශය සතු ස්ථිතික ගුණාංගයන් අතර ප්‍රධාන තැනක් ගනී. ශ්‍රී ලංකාවේ බොහෝ ප්‍රදේශවල මෙන් ම අධ්‍යයන ගම්මානවල වී වගා පද්ධතිය ද එවන් ස්ථිතික ගුණාංගවලින් සමන්විත වන බැවින් ඉහත සඳහන් විචලනා වාර්තා වූ ප්‍රමාණය ගිණිය නො හැකි තරම් ය.

ලාභ අලාභ නොතකා යල මහ දෙකන්නයට ම කුඹුරු අස්වැද්දීම ග්‍රාමීය ගොවි ජන සමාජයේ සමාජ සංස්කෘතික ලක්ෂණයකි. ඒ නිසා, වගා කළ හැකි කුඹුරු ඉඩම් සියල්ල අස්වැද්දීමට ගොවීහු පෙළඹෙති. එමෙන් ම, ගොවීන් දැනට ක්‍රියාත්මක වන වාරි ජල සම්පාදන රටාවට අනුගත විය යුතුම ය. එකී තත්ත්වයන්ට යටත් ව කුඹුරු ඉඩම්වල වගා කළ හැකි ප්‍රමුඛතම බෝගය වී වගාවයි. පොහොර සහනාධාරය අබණ්ඩ ව වී වගා කිරීමට තවත් අනුබලයකි. දුර්වල ජලවහනය සහිත කුඹුරු ඉඩම්වල වී හැර අනෙකුත් බෝග වගා කිරීමට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා සීමිතය. ජල සම්පාදනයෙන් තොරව කුඹුරු ඉඩම් වගා කිරීම සඳහා මෑතක දී හඳුන්වා දෙන ලද තුන්වන

කන්නයේ දී මුං හා කවපි වගා කිරීමත්, හොඳින් ජල වහනය වන තරමක් උස්බිම්වල එළවළු හා කෙසෙල් වගා කිරීමත්, එම සීමිත අවස්ථාවේ. තව ද, අද ක්‍රමය යටතේ පවතින ඉඩම් භුක්ති ක්‍රමය හේතුවෙන් ඉඩම් භාවිතයේ වෙනස්කම් ඇති කිරීමට ගොවියා අපොහොසත් වේ. මෙම කරුණු හේතුවෙන් මං මාවත් සංවර්ධනයට පෙර හා පසු අවදි අතර කුඹුරු ඉඩම්වල භූමි භාවිතය තුළ විශාල විචලනය හඳුනාගත නො හැකි ය. ශාඛස්ථ අතරින් සුළු පිරිසක් (2%) කුඹුරු ඉඩම්වල එළවළු වැනි නව බෝග වගා කර ඇතත් විශාල පරිමාණයෙන් වී වගා පද්ධතිය විවිධාංගීකරණය කිරීම සඳහා පවතින ඉඩකඩ සීමිත ය. එවැනි සන්දර්භයක් තුළ කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවකට ඉටු කළ හැකි කාර්යභාරය ද සීමා සහිත වේ. ඒ අනුව, මං මාවත් සංවර්ධනයත් සමඟ ශක්තිමත් වූ ව්‍යාප්ති සේවාවෙන් එල නෙළා ගැනීමේ අවස්ථාව වී ගොවියාට අහිමි වී තිබේ.

උස්බිම්වල බෝග විවිධාංගීකරණය කිරීම සඳහාත්, උස් බිම් වගා වපසරිය ඉහළ නැංවීම සඳහාත්, කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවයට සැපයිය හැකි දායකත්වය ඉමහත් ය. ඒ ගොවීන් දැනුවත් කිරීම, යෙදවුම් සැපයීම, වෙළෙඳපොළ සම්බන්ධීකරණය යනා දී මැදිහත්වීම් තුළිනි. එසේ වුවත්, මං මාවත් සංවර්ධනය සමඟ උස් බිම් වගා වපසරියේ සුළු වර්ධනයක් පමණක් සියලුම ගම්මානවලින් වාර්තා වේ. මේ වනතුරු ළඟා වීමට දුෂ්කර වූ උස්බිම් වෙත ප්‍රවේශ වීමට හැකියාව ලබා දීම තුළින් උස්බිම් භාවිතය සුළු වශයෙන් ඉහළ නැංවීම සඳහාත්, නව වගාවන් කෙරෙහි යොමු කිරීම සඳහාත්, මං මාවත් සංවර්ධනය යම් දායකත්වයක් සපයා දී තිබේ. ඒ කෘෂි නිෂ්පාදන මිල දී ගන්නාත් වැඩිපුර ගම වෙත පැමිණීම හේතුවෙන් කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවිය පහසු වීම තුළින් ගොවීන් එළවළු හා කෙසෙල් වගාව සඳහා යොමු වීමෙනි. උස්බිම් ගොවිතැන ආශ්‍රිත ව නව බෝග වගා කිරීමේ ප්‍රවණතාව ශාඛස්ථ අතරින් 8%ක පමණක් වාර්තා වූ අතර විවිධ මට්ටමේ ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහිත අධ්‍යයන ගම් අතර එම අගය දැඩි ලෙස වෙනස් වූ බවක් දක්නට නො ලැබුණි.

සමස්තයක් වශයෙන් මං මාවත් සංවර්ධනය උස්බිම් වගා සංරචකය සමඟ සමීප සබඳතාවක් ගොඩනැගීමට අසමත් වී තිබේ. මෙයට පෙර ද සඳහන් කළ ආකාරයට උස්බිම් වගා සංරචකය ගොවිපොළ පද්ධතියේ අනෙකුත් උප පද්ධතිවලින් විදුස්කතව පිහිටීම ඊට මූලික හේතුවයි. ඒ අනුව, උස් බිම් වගා සංරචකයට අවශ්‍ය සියලු ආකාරයේ යෙදවුම් හා නිමැවුම් ප්‍රවාහනය තුළ බිඳ වැටීමක් හෝ වර්ධනයක් වාර්තා නොවේ. එමඟින් එම වගා සංරචකයේ නිෂ්පාදනය හෝ නිෂ්පාදකතාව ඉහළ නැංවීමට හෝ විවිධාංගීකරණයට ඇති ඉඩ ප්‍රස්ථා ගිලිහී ගොස් තිබේ. තව ද, එමඟින් ශාඛස්ථ ආදායම තුළ වෙනසක් ඇති කිරීමේ විශාල විභවතාවයක් සහිත උස්බිම් ආශ්‍රිත මූල්‍ය බෝග සංරචකය ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධන ප්‍රයත්නය තුළ අතහැරී ගොස් ඇති බව

පැහැදිලි ය. එබැවින්, ව්‍යාප්ති සේවාව සැපයීම ඔස්සේ උස්බිම් වගා සංරචකය ප්‍රගතියක් අත්පත් කර ගත් බවට තීර සාධක හමු නොවේ.

4.4 ගොවිපොළ යාන්ත්‍රීකරණය හා නව තාක්ෂණය භාවිතය

මං මාවත් සංවර්ධනය බෝග වගාවන් යාන්ත්‍රීකරණය සඳහා හිතකර තත්ත්වයකි. ඒ යන්ත්‍රෝපකරණ පහසුවෙන් ගොවි බිම් වෙත රැගෙන යාමට හොඳ තත්ත්වයේ මං මාවත් මහෝපකාරී වීම හේතුවෙනි. අධ්‍යයන ප්‍රදේශවල වී වගාවේ දී යන්ත්‍රෝපකරණ බහුලව භාවිතා කරන්නේ බිම් සැකසීම හා අස්වනු නෙළීම යන කාර්යයන් සඳහා ය. ඊට අවැසි යන්ත්‍රෝපකරණ ගොවි බිම් වෙත රැගෙන යාම සඳහා මං මාවත් සංවර්ධනය කර ඇති ප්‍රමාණය එතරම් බලදායී තත්ත්වයක් නොවන බව ගොවිජන මතය වේ. එමෙන් ම, කිසියම් වගාවක් සඳහා යන්ත්‍ර භාවිතා කිරීම හෝ නො කිරීම බොහෝ තත්ත්වයන් මත තීරණය වන කරුණකි. ශ්‍රම සුලභතාව, ගෘහස්ථවල ආදායම් තත්ත්වය, වගා පරිමාණය හා වගා භූමිය තුළ යන්ත්‍ර භාවිතා කිරීමේ හැකියාව යාන්ත්‍රීකරණය පිළිබඳ එකී තීරක සාධක වේ. සංවර්ධනයට පෙර මං මාවත් අබලන් ව පැවති අවධියේ දී පවා අධ්‍යයන ගම්මාන තුළ වී වගාවේ යාන්ත්‍රීකරණය ඉහළ මට්ටමක පැවති අතර ප්‍රදේශය තුළ පවතින ශ්‍රම හිඟය හමුවේ කාලයත් සමඟ යාන්ත්‍රීකරණය සඳහා වැඩි වශයෙන් නැඹුරු වීමේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස යාන්ත්‍රීකරණය තවදුරටත් ගොවි බිම් කරා ව්‍යාප්ත වෙමින් පවතී. එබැවින්, වර්තමානයේ යන්ත්‍රෝපකරණ භාවිතය මං මාවත් සංවර්ධනයේ ප්‍රතිඵලයකට වඩා වී වගාවේ වත්මන් යාන්ත්‍රීකරණ නැඹුරුවේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස ගොවිහු විග්‍රහ කරති. විවිධ මට්ටමේ ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහිත ගම්මාන අතර ද යාන්ත්‍රීකරණයේ ස්වභාවය හා මට්ටම පිළිබඳ පැහැදිලි වෙනසක් හඳුනාගත නො හැකි විය. එමෙන් ම, වී වගාවේ දී නව තාක්ෂණික මෙවලම් භාවිතා කරන බව අධ්‍යයන ගම්මානවලින් වාර්තා නොවේ. කෙසේ වුවත්, මං මාවත් සංවර්ධනයට පෙර වී වගාවේ බිම් සැකසීම හා අස්වනු නෙළීම සඳහා භාවිතා කරනු ලැබූ යන්ත්‍ර ප්‍රවාහනය කිරීමේ දී මාර්ග දුෂ්කරතා හේතුවෙන් ගොවීන් යම් යම් දුෂ්කරතාවලට මුහුණ පා ඇති නමුත් මං මාවත් සංවර්ධනය යන්ත්‍රෝපකරණ ප්‍රවාහනය සඳහා පහසු කාරකයක් වූ බව ගොවිජන මතය වේ.

අනවසර ඉඩමවල සිදු කරන හේන් ගොවිතැන හා උස්බිම් වගාව ගොවි පවුල්වල ප්‍රධාන ආදායම් මාර්ගයකි. මහ කන්නයේ දී මහ පරිමාණයෙන් සිදු කරනු ලබන අතුරු බෝග වගාවේ බිම් සැකසීම හැරුණු කොට අනෙකුත් බොහෝ කටයුතු සඳහා භාවිතා කරනු ලබන්නේ මිනිස් ශ්‍රමයයි. බොහෝ විට, ගොවි පවුලේ ස්ථිර වාසස්ථානයෙන් විසුක්තව, බොහෝ විට දුරින් පිහිටා

ඇති මෙම උස්බිම් වගා සංරචකය යෙදවුම් හා නිමැවුම් වෙළෙඳපොළ සමඟ සෘජු භෞතික සබඳතාවක් නොමැති තරම් ය. කෘෂි ව්‍යාප්ති සේවාවන්ගෙන් වියුක්ත ය. වැඩි වශයෙන් මිනිස් ශ්රමය හා අඩු වශයෙන් සත්ත්ව බලය භාවිතා කරමින් එම භූමිවල වගා කටයුතු සිදු කරනු ලබයි. අස්ථිර ඉඩම් භුක්තිය විසින් භූමි සංවර්ධනය, පාංශු සංරක්ෂණය මෙන් ම බෝග විවිධාංගීකරණය අධෛර්යමත් කොට තිබේ. ඒ අනුව, මං මාවත් සංවර්ධනය උස් බිම් වගා සංරචකය කෙරෙහි සැලකිය යුතු බලපෑමක් සිදු කර නොමැති තරම් ය.

4.5 මං මාවත් සංවර්ධනය හා කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි රටාව

ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය තුළින් පවතින වෙළෙඳපොළ තවදුරටත් පුළුල් වීමට ඇති ඉඩකඩ බහුල ය. එසේ වෙළෙඳ කටයුතු පුළුල් වීමෙන් නව වෙළෙඳපොළ ආරම්භ වීමට ද ඉඩකඩ පවතී. පුළුල් වෙළෙඳපොළ ඉඩ ප්‍රස්ථා හිමි වන ගොවි ජනතාව නව බෝග වගා කරමින් තම ගොවිපොළ පද්ධති විවිධාංගීකරණය කිරීමට පෙළඹවීමත් අපේක්ෂා කළ හැකි ය. එමගින්, ගොවිපොළ නිෂ්පාදන අලෙවි රටාව විවිධාංගීකරණය වීමත්, වඩාත් හුදකලා ප්‍රදේශ වෙළෙඳපොළ හා සම්බන්ධ වීමත් යනා දී ධනාත්මක ප්‍රවණතා අපේක්ෂා කළ හැකි ය. ගොවිහු විවිධ වෙළෙඳපොළ සමඟ ගණුදෙනු කිරීමට පෙළඹීම තුළින් තම නිෂ්පාදන ඉහළ මිලකට විකුණා ගැනීමටත්, වැඩි නිෂ්පාදන ප්‍රමාණයක් අලෙවි කර ගැනීමටත්, සමත් වෙති. නිෂ්පාදන මිල දී ගනු ලබන්නන් ගොවිපොළ හෝ ගෘහස්ථ වෙත පැමිණීම තවත් වාසිදායක තත්ත්වයකි. එමගින් ගොවියාට තම නිෂ්පාදන පහසුවෙන් අලෙවි කර ගැනීමට ඉඩ ප්‍රස්ථා ලැබේ.

පසුගිය කාල පරිච්ඡේදයේ සිදු කළ මං මාවත් සංවර්ධනය, කෘෂි නිෂ්පාදන අලෙවි රටාව තුළ යම් විචලතාවන් සිදු කර තිබේ ද යන්න පිළිබඳව මෙම අධ්‍යයනයේ දී අවධානය යොමු කළ අතර වී අලෙවි කටයුතු සඳහා යම් බලපෑමක් සිදු කිරීමට සමත් වී ඇති බව දත්ත මගින් තහවුරු වේ. මං මාවත් සංවර්ධනයට පෙර මෙන් ම පසුව ද අධ්‍යයන ගම්මානවල ගොවීන් ආකාර තුනකට වී අලෙවි කරන බව අනාවරණය වේ (වගු අංක 4). පිට ප්‍රදේශවලින් පැමිණෙන මිල දී ගන්නන් සඳහා වී අලෙවි කිරීම, ග්‍රාමීය මෝල්වලට වී අලෙවි කිරීම හා නගරාසන්න වී මෝල් වෙත වී ප්‍රවාහනය කොට අලෙවි කිරීම එම තුන් ආකාරය වේ. වී අලෙවි කිරීමේ දී සමස්තයක් ලෙස ගොවීන් අතරින් 20%ක් තම අලෙවි රටාවේ වෙනස්කම සිදු කොට ඇති අතර ගම්මාන කරා ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව අනුව වෙන් කර හඳුනා ගත හැකි විචලතා කිහිපයකි.

වගු අංක 4: අධ්‍යයන ගම්මානවල වී අලෙවි මාධ්‍යයන් හි සිදු වූ වෙනස්කම්

ගම	ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව	වී අලෙවි මාධ්‍යවල සිදු වූ වෙනස්කම් ප්‍රතිශතයක් ලෙස		
		එකතු කරන්නන්	ග්‍රාමීය වී මෝල්	නගරාසන්න වී මෝල්
රබර්වත්ත	වැඩි	+107	-6	-67
හත්පෝරුව	වැඩි	+100	0	-30
ජඳුර	මධ්‍යස්ථ	+100	0	-33
ගෝඨාභයපුර	වැඩි	+207	-26	-36
හැඩවින්න	මධ්‍යස්ථ	+51	අදාළ නැත	-67
ගෝඨාභයපුරගම	අඩු	+39	0	-50

මූලාශ්‍රය: හෙ. කො. ගො. ප. පු. අධ්‍යයනය, සමීක්ෂණ දත්ත, 2012.

මං මාවත් සංවර්ධනයෙන් අනතුරුව, වී අලෙවියේ දී නගරාසන්න වී මෝල්වල දායකත්වයේ කැපී පෙනෙන අඩු වීමක් වාර්තා වේ. ගම් වෙත වී එකතු කරන්නන්ගේ පැමිණීම ඉහළ යාමත් සමඟ නගරාසන්න වී මෝල් වෙත ගොවිමහතා විසින් වී ප්‍රවාහනය කොට අලෙවි කිරීමට නොපෙළඹීම ඊට හේතුවයි. ග්‍රාමීය වී මෝල්වල දායකත්වයේ සුළු අඩු වීමක් සමහර ගම්වලින් වාර්තා වන අතර අනෙකුත් ගම්වල කිසිදු වෙනස්කමක් වාර්තා නොවේ. වී එකතු කරන්නන්ගේ මැදිහත් වීම ඉහළ ගොස් ඇති අතර ඉන් ගමය වන්නේ ඔවුන්ගේ මැදිහත්වීම තුළ අධ්‍යයන ප්‍රදේශ ආශ්‍රිත ග්‍රාමීය හා නාගරික වී මෝල් වී වෙළෙඳපොළින් විකැන් වී ඇති බවයි. මං මාවත් සංවර්ධනයක් සමඟ වෙළෙන්දෝ ගෘහස්ථය හෝ ගොවිපොළ වෙත පැමිණ වී මිල දී ගැනීමේ නියැලෙති. එය ගොවි ජනතාවට මහත් පහසුවක් වී ඇති අතර අස්වනු නෙළු විශස මුදල් බවට පත් කිරීමේ අභිලාෂය ඉන් ඉටු වේ. එබැවින්, වෙළෙඳපොළ වී මිල ගණන් තරඟකාරී මට්ටමකට පැමිණෙන තුරු වී ගබඩා නොකොට ඉක්මනින් අලෙවි කිරීමට ගොවිහු පෙළඹී සිටිති. තරඟකාරී වාතාවරණය හමුවේ සමහර ගම්මානවල වී මෝල් හිමියන් වී මිල දී ගැනීම සඳහා පැමිණෙන ගැණුම්කරුවන්ට අවහිර කරන බවට වාර්තා විය. ඉන් ප්‍රත්‍යක්ෂ වන්නේ මහා පරිමාණ සහල් සැකසුම්කරුවන් දිනෙන් දින වී වෙළෙඳපොළ ආක්‍රමණය කරන බවත්, ඒ සඳහා මං මාවත් සංවර්ධනය රුකුලක් වී ඇති බවත් ය.

සමස්තයක් ලෙස නියැදියේ හරි අඩක් පමණ ගොවිහු ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය මඟින් වී අලෙවිය සඳහා යම් දායකත්වයක් ලබා දුන් බවට විශ්වාසය පළ කරති. ඉතිරිය එබඳු අදහසක් දරන්නේ හෝ විශ්වාස කරන්නේ නැත. වී අලෙවි රටාවේ විචලනය සිදුවීම හෝ නොවීම තුළින් එක් එක් ගෘහස්ථය මූල්‍ය ප්‍රතිලාභ හෝ වෙනත් වාසිදායක තත්ත්වයන් අත්පත් කර ගැනීම හෝ එසේ නොවීම මත මේ අදහස් තීරණය වේ. කෙසේ වුවත්, අධ්‍යයනය සිදු කළ ගම්වල ගොවි

ජනතාවගෙන් හරි අඩක් ම දරන ඉහත කී සුභවාදී ආකල්පය තුළින් පිළිබිඹු වන්නේ මං මාවත් සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන් තුළින් ගම සංවර්ධනය සඳහා දැරූ වෑයම යම් තරමකට හෝ සඵල වී ඇති බවයි.

4.6 ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය හා කෘෂිකාර්මික නොවන ආදායම

විවිධ ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහිත ගම් අතර කෘෂිකාර්මික නොවන ආදායමේ සැලකිය යුතු විචලනය වාර්තා වන්නේ නැත. කෙසේ වුව ද, ග්‍රාමීය ගෘහස්ථයන් කෘෂිකාර්මික හා කෘෂිකාර්මික නොවන මර්ගවලින් ආදායම් උපයා ගනී. මං මාවත් සංවර්ධනයේ ප්‍රතිඵල ලෙස කෘෂිකාර්මික නොවන රැකියා අවස්ථා හා ආදායම් උත්පාදන මාර්ග බිහිවීමට බොහෝ ඉඩකඩ තිබේ. ඒ වැඩි දියුණු කළ, මං මාවත් ඔස්සේ වෙළෙඳපොළ සබඳතා තහවුරු වීම මගින් විය හැක. මෙතෙක් භාවිතයට නොගත් සම්පත් භාවිතා කරමින් ස්වයං-රැකියා හා ගෘහ කර්මාන්ත ආරම්භ කිරීම සඳහා දිරි ගැන්වීම තුළින් විය හැක. එම ස්වයං-රැකියාවලට අවශ්‍ය අමුද්‍රව්‍ය සපයා ගැනීම හා ඒවා ප්‍රවාහනය පහසු කරලීම තුළින් විය හැක. නිෂ්පාදන අලෙවි සබඳතා ඇරඹීම හා ඒවා සවිමත් වීම තුළින් විය හැක. ශ්‍රමය හා යන්ත්‍රවල සවලතාවය ඉහළ යාම නිසා විය හැක. දැනුම හෝ තොරතුරු සන්නිවේදනය තුළින් විය හැක. ණය හා ව්‍යාප්ති සේවා සැපයුම ශක්තිමත් වීම තුළින් විය හැක.

මෙම අධ්‍යයනයට අනුව මං මාවත් සංවර්ධනය මගින් ග්‍රාමීය ජනතාව කෘෂිකාර්මික අංශයෙන් පරිබාහිර රැකියා අවස්ථා ලබා ගැනීමට හෝ ආදායම් ඉපැයීම සඳහා ඉඩ ප්‍රස්ථා ලද අවස්ථා කිහිපයක් පිළිබඳ ව වාර්තා වේ. ගමෙන් පිටත පිහිටි ඇඟලුම් කර්මාන්ත ශාලාවල රැකියාලාභී ගැහැණු ළමුන්ට හා ගමෙන් පිටත රැකියාවන් හි නිරත අනෙකුත් ගම්වාසීන්ට රැකියා ස්ථාන කරා පහසුවෙන් ළඟාවීමට හැකි වීම, රැකියා අංශය කෙරෙහි මං මාවත් දායකත්වය ලබා දී ඇති එක් ඉඩ ප්‍රස්තාවකි. එමෙන්ම සංවර්ධනය වූ මං මාවත් ඔස්සේ ග්‍රාමීය ශ්‍රම සම්පත පිටතට ගලායාම කෘෂිකාර්මික අංශයේ ප්‍රගමනයට එරෙහිව යම් දායකත්වයක් ලබාදී ඇති බවද පෙනේ. ඒ හැරුණු කොට, සෘජු ප්‍රතිඵල ලෙස කොන්ත්‍රාත් පදනම මත ඉදි වූ මං මාවත්වල කම්කරු රැකියා අවස්ථා කිහිපයක් උදාවීම හඳුනා ගත හැකි ය. තව ද, එක් අධ්‍යයන ගම්මානයක එවකට පැවති සහල් සැකසුම් කර්මාන්ත ශාලාවක් පුළුල් කිරීම තුළින් රැකියා අවස්ථා කිහිපයක් බිහිවී තිබුණි. ඒ හැරුණු කොට අධ්‍යයන ගම් ආශ්‍රිතව කර්මාන්ත හෝ නව ආදායම් මාර්ග විවෘත වීම පිළිබඳ තොරතුරු අධ්‍යයනයේ දී හෙළිදරව් වූයේ නැත. මේ තත්ත්වය සඳහා කරුණු ගණනාවක් බලපා තිබුණි. ග්‍රාමීය ජනතාවට විවිධ රැකියා උත්පාදන ව්‍යවසායන් සඳහා ආයෝජනය කිරීමට ධනය නොමැති වීම ප්‍රධාන හේතුවකි. ඒ සඳහා ඔවුන්ට ප්‍රමාණවත් තාක්ෂණික/වෘත්තීය දැනුමක් ද

නොමැත. මෙම අධ්‍යයනයට ප්‍රතිචාර දැක් වූ ගොඵී පවුල්වල ප්‍රධාන ජීවනෝපාය ගොඵීතැන බැවින් ඉන් පරිබාහිර ව්‍යවසායයන් වෙත නැඹුරුවීමට ද ඔවුහු මැළිකමක් දක්වති. ගම්වාසීන් එවැනි ව්‍යවසායයන් වෙත යොමු කිරීමේ සංවිධානාත්මක තීරණය වැඩිපිළිවෙළක් ද ගම් මට්ටමේ ක්‍රියාත්මක නොවේ. ඔවුන්ගේ ධාරිතා වර්ධන වැඩසටහන් ද විරල ය. ව්‍යවසාය සංවර්ධනයට අදාළ සේවාවන් ද විරල ය. ව්‍යවසාය සංවර්ධනයට අත්‍යවශ්‍ය ධනය, ව්‍යවසායකත්වය, යෙදවුම් හා සේවාවන් ප්‍රමාණවත් නොවූ උෂ්ණ රික්තයක් තුළ මං මාවත් සංවර්ධනය තුළින් පමණක් ව්‍යවසාය සංවර්ධනය මල්එල ගැන්වීම අපහසු බව මින් ප්‍රත්‍යක්ෂ වේ.

‘ගම් නැගුම’ වැඩසටහනේ අවසන් ඉලක්කය වන්නේ ‘ගම් සංවර්ධනයේ කේන්ද්‍රස්ථානය’ බවට පත් කිරීමයි. මෙම සඳ්කාර්යය සඳහා ග්‍රාමීය සමාජයේ සෑම කුටුම්භයකම දායකත්වය ලබා ගත යුතුය. එම ඉලක්කය වෙත ළඟා වීම සඳහා සම්පූර්ණ විය යුතු බොහෝ කාරණා අතර මාර්ග සංවර්ධනය එක් අංගයක් පමණි.

4.7 ග්‍රාමීය මාර්ග සංවර්ධනය හා කෘෂිකාර්මික ආදායම

අධ්‍යයන ගම්මානවල ගෘහස්ථයන් උපයා ගන්නා කෘෂිකාර්මික ආදායම තුළ සැලකිය යුතු විචලතා පවතී. ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව ඉහළ ගම්වල කෘෂිකාර්මික ආදායම ඉහළ අගයක් ගන්නා අතර එහි විලෝමය ද එලෙසමය. අධ්‍යයන ගම්මානවල මං මාවත් සංවර්ධනය සමඟ සෘජු සබඳතාවක් පැවතියේ වී වගා පද්ධතිය සමඟ පමණි. එමෙන්ම අධ්‍යයනය සඳහා තෝරා ගත් ගෘහස්ථ බහුතරයක ප්‍රධාන ආදායම මාර්ගය වී වගාව විය. එබැවින් මෙම විචලතාවය සඳහා මං මාවත් සංවර්ධනය යම් දායකත්වයක් ලබා දී තිබේ ද? යන්න විමසිය යුතුව තිබේ.

වී වගා වපසරිය, වගා කීවුතාවය වී මිල හා වී නිෂ්පාදකතාව මගින් කිසියම් ගෘහස්ථයන් විසින් වී වගාවෙන් උපයනු ලබන ආදායම තීරණය කරනු ලබයි. වී වගා වපසරිය පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේ දී ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව අනුව වර්ග කරන ලද ගම්මාන කාණ්ඩ තුන අතර කුඹුරු ඉඩම් අයිතියේ සැලකිය යුතු වෙනස්කම් වාර්තා වේ. සමස්තයක් ලෙස ගත් කළ අධ්‍යයන ගම්මානවල එක් ගොඵී පවුලක කුඹුරු ඉඩම් අයිතියේ සාමාන්‍ය අගය අක්කර දෙකක් පමණ වන අතර ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව වැඩි මධ්‍යස්ථ හා අඩු ගම්මානවල කුඹුරු ඉඩම් අයිතියේ මධ්‍යන්‍ය අගයන් ඒ අනුපිළිවෙළින් ම වෙනස් වේ (වගු අංක 5).

වගු අංක 5: නියැදි කුටුම්භවල ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව අනුව ඉඩම් අයිතිය

ගම	ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව	සාමාන්‍ය ඉඩම් අයිතිය
රබර්වත්ත	වැඩි	3.20
ගන්තොරුව	වැඩි	
ගෝඨාභයපුර	වැඩි	
ජඳුර	මධ්‍යස්ථ	2.53
හැඩවින්න	මධ්‍යස්ථ	2.32
ගෝඨයිමිබර ගම	අඩු	

මූලාශ්‍රය: හෙ. කො. ගො. ප. පු ආයතනය, සමීක්ෂණ දත්ත, 2012.

එම අගයන් අතර සැලකිය යුතු මට්ටමේ විචලනය ද හඳුනා ගත හැක. තව ද අධ්‍යයන ගම්මානවල වී වගා පද්ධතියේ බෝග නිෂ්පාදන ක්‍රියාවලියේ ද සැලකිය යුතු විචලනය පවතින අතර ඒවා ද ඉහත අයුරින් ම වෙනස් වේ. එබැවින් වැඩි කුඹුරු ඉඩම් ප්‍රමාණයක් වැඩි ක්‍රියාවලියෙන් වගා කිරීම මගින් ඉහළ ආදායමක් ඉපයීමේ හැකියාව ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව ඉහළ ගම් සතු වන අතර එහි විලෝමය ද එලෙසම වේ. වී වගාවේ ආදායම තීරණය කරන්නා වූ සමහර සාධක එනම් වගා වපසරිය හා වගා ක්‍රියාවලිය කාලයක් මුළුල්ලේ ග්‍රාමීය සමාජ-ආර්ථික -සංස්කෘතික ව්‍යුහය සැකසීමට දායකත්වය සැපයූ එනමුත් මං මාවත් සංවර්ධනයට පරිබාහිර සාධක වේ. එනමුත් මං මාවත් සංවර්ධනයේ ප්‍රතිඵලයක් ලෙස වී අලෙවි රටාව හා එමගින් වී අලෙවි මිල කෙරෙහි යම් බලපෑමක් ඇති කිරීමට හැකියාව තිබේ. එබැවින් විවිධ මට්ටමේ ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව සහිත ගම් අතර වී මිල ගණන්වල විචලනය හඳුනා ගත හැකි ද යන්න විමසා බලනු වටී.

වර්ෂ දෙදහස් දොළහ මහ කන්නයේ දී ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව අවම ගම්වලින් අවම වී මිලක්, වැඩි ම ගම්වලින් වැඩි ම වී මිලක් වාර්තා වේ (වගු අංක 6). ගම් අතර පැවැති වී මිලේ සාමාන්‍ය අගයන් ගණනය කළ විට වැඩි ම සාමාන්‍ය මිල ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව අඩු ගම්වලින් ද අඩු ම සාමාන්‍ය මිල ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව වැඩි ගම්වලින් ද වාර්තා වේ. නමුත් ගම් අතර පැවැති වී මිලේ සාමාන්‍ය මිල ගණන් අතර සැලකිය යුතු මට්ටමේ විචලනය නොපවතී. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කල ගොවීන් අතරින් සියයට අනූ නමයක්ම මහ කන්නයේ දී වී අලෙවි කර ඇත්තේ එවකට සහතික වී මිල වන රු.32/- ට වඩා අඩුවෙනි.

සහතික වී මිලට සාපේක්ෂව වී මිලේ පහත වැටීම 1% සිට 44% ක් දක්වා වාර්තා වේ. සහතික මිල ලබාගත් බවට වාර්තා වන්නේ ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව ඉහළ ගම්වලිනි. අඩුම වී මිල වාර්තා වන්නේ ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව අඩු ගම්වලිනි. මේ අනුව අස්වනු අධික එමෙන්ම වී මිල විශාල ලෙස

උච්චාවචනය වන මහ කන්නයේ දී ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව වැඩි ගම් යම් ප්‍රතිලාභයක් ලබා ඇතත් වැඩි ප්‍රතිලාභ අත්කර ගත් බව සංඛ්‍යානමය වශයෙන් තහවුරු වන්නේ නැත.

වගු අංක 6 : 2011/2012 මහ කන්නයේ දී අධ්‍යයන ගම්මානවල පැවති වී මිල ගණන්

ගම්වලට ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව	වී මිල (රු.)			
	අවම	උපරිම	සාමාන්‍ය	වෙනස
වැඩි	20	32	24.51	-3.8*
මධ්‍යස්ථ	19	30	24.58	-3.5 **
අඩු	18	30	25.45	-

මූලාශ්‍රය: හෙ. කො. ගො. ප. පු. ආයතනය, සම්පූර්ණ දත්ත, 2012.

$$\text{ප්‍ර.හැ. වැඩි ගම් සඳහා මිල වෙනස} = \frac{(\text{ප්‍ර.වැඩි මිල} - \text{ප්‍ර.අඩු මිල}) \times 100}{\text{ප්‍ර.වැඩි මිල}}$$

$$\text{ප්‍ර.හැ. මධ්‍යස්ථ ගම් සඳහා මිල වෙනස} = \frac{(\text{ප්‍ර.ම. මිල} - \text{ප්‍ර.අඩු මිල}) \times 100}{\text{ප්‍ර. මධ්‍යස්ථ මිල}}$$

යල කන්නයේ දී සාමාන්‍යයෙන් වී සඳහා ඉහළ මිලක් ලැබේ. ඒ අනුව වාර්තා වූ මිල විචලනා අවම වේ. වී මිලේ උපරිම පහත වැටීම සියයට එකකොළහකි. යල කන්නයේ දී වැඩි ම සාමාන්‍ය වී මිල ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව අඩුම ගම්වලින් අඩුම සාමාන්‍ය මිල ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව වැඩි ම ගම්වලින් ද වාර්තා වේ (වගු අංක 7). ගම් අතර සාමාන්‍ය වී මිලේ සැලකිය යුතු විචලනා පවතී. තව ද අලෙවි රටාවේ විචලනා සිදු වූ පමණට ම ගොවීන්ට මිල තීරණය කිරීමේ හැකියාව වර්ධනය වී නැත. වී එකතු කරන්නන් ගමට පැමිණීම පහසුවක් සේ සලකන නමුත් ඔවුන් නියම කරන මිලට වී අලෙවි කිරීමට ගොවීන්ට සිදුවී ඇත. වී මිල පිළිබඳ කේවල් කිරීමේ අයිතිය ගොවීන් සතු නොවේ. එබැවින් මං මාවත් සංවර්ධනය සමඟ අලෙවි රටාවේ සිදු වූ විචලනා වී මිල ගණන් කෙරෙහි බලපෑමක් සිදු කිරීමට සමත් වී නැත.

වගු අංක 7 : වර්ෂ 2012 යල කන්නයේ දී අධ්‍යයන ගම්මානවල පැවති වී මිල ගණන්

ගම්වලට ප්‍රවේශවීමේ හැකියාව	වී මිල (රු.)			
	අවම	උපරිම	සාමාන්‍ය	වෙනස (%)
වැඩි	20	32	26	-7.1 *
මධ්‍යස්ථ	18	30	27	-3.6**
අඩු	22	30	28	-

මූලාශ්‍රය: හෙ. කො. ගො. ප. පු ආයතනය, සමීක්ෂණ දත්ත, 2012.

$$\text{ප්‍ර.හැ. වැඩි ගම් සඳහා මිල වෙනස} = \frac{(\text{ප්‍ර.වැඩි මිල} - \text{ප්‍ර.අඩු මිල}) \times 100}{\text{ප්‍ර.වැඩි මිල}}$$

$$\text{ප්‍ර.හැ. මධ්‍යස්ථ ගම් සඳහා මිල වෙනස} = \frac{(\text{ප්‍ර.ම. මිල} - \text{ප්‍ර.අඩු මිල}) \times 100}{\text{ප්‍ර. මධ්‍යස්ථ මිල}}$$

වී නිෂ්පාදනය මගින් ලබා ගත හැකි ආදායම ඉහළ නැංවීම සඳහා බලපාන අනෙකුත් සාධක අතර වැඩි අස්වනු ලබා දෙන ප්‍රභේද භාවිතය, ප්‍රශස්ථ මට්ටමින් පොහොර භාවිතය, නව තාක්ෂණික හා ශෂ්‍ය විද්‍යාත්මක ක්‍රම භාවිතය සඳහන් කළ හැකිය. අධ්‍යයන ගම්මානවල වී ගොවිතැන් කිරීමේ දී මං මාවත් සංවර්ධනයට පෙර හා පසු තත්ත්වයන් අතර ඉහත කරුණු සම්බන්ධයෙන් පැහැදිලි වෙනස්කම් වාර්තා නොවේ. පාරම්පරික ඉඩම් අයිතිය නොවනස් ව පැවතීම, ජල සම්පාදිත කෘෂිකර්මයේ නියැලීම, පාරම්පරික ඉඩම් භුක්ති ක්‍රම ක්‍රියාත්මක වීම, කුඹුරු ඉඩම්වල වෙනත් බෝග බොහොමයක් වගා කිරීමට නොහැකිවීම හෙවත් බෝග විවිධාංගීකරණයට ඇති ඉඩකඩ සීමාවීම හා එමගින් නව ශෂ්‍ය විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික ක්‍රම භාවිතා නොවීම, පොහොර සහනාධාරය ලබාදීම හේතුවෙන් පොහොර භාවිතය නිශ්චිතවීම යන කරුණු එසේ මාර්ග සංවර්ධනයට පෙර හා පසු තත්ත්වයන් අතර කැපී පෙනෙන වෙනස්කම් වාර්තා නොවීමට පාදක වී ඇති කරුණු අතර වේ. කෙටියෙන් විග්‍රහ කරනු ලැබුවොත් වී වගා පද්ධතිය එදා මෙන්න අදත් සම්ප්‍රදායික ලෙස ක්‍රියාත්මක වේ.

එබැවින්ම විවිධ මට්ටමේ ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහිත ගම් අතර වී නිෂ්පාදකතාවේ සැලකිය යුතු විචලනා වාර්තා නොවේ. ඒ අනුව විවිධ මට්ටමේ ප්‍රවේශ වීමේ හැකියාව සහිත ගම්වල ගොවි පවුල් උපයනු ලබන කෘෂිකාර්මික ආදායම තුළ පවතින සැලකිය යුතු මට්ටමේ විචලනා ග්‍රාමීය මං

මාවත් සංවර්ධනයට-පරිබාහිර වූ සාධකවල ප්‍රතිඵල බවත් ගම් අතර පවතින ව්‍යුහාත්මක සාධක ආශ්‍රිත විවලතා ඉහත ආදායම් විවලතාවලට හේතු වී ඇති බවත් පෙනේ.

අතුරු බෝග නිෂ්පාදන අලෙවි රටාව සම්බන්ධයෙන් ද රට සමාන තත්ත්වයක් වාර්තා වේ. ගමට පැමිණෙන වෙළෙන්දන් ගේ සංඛ්‍යාව ඉහළ යාමත් සමඟ ගොවීන් බාහිර වෙළඳපොළ වෙත තම නිෂ්පාදන රැගෙන යාම අත්හැර දමා ඇත. ඉන් අත්විදින පහසුව හැරුණු කොට මිල අතින් වාසිදායක තත්ත්වයක් අත් කර ගත් බව වාර්තා නොවේ. ඒ අනුව මංමාවත් සංවර්ධනය ග්‍රාමීය ගෘහස්ථවල කෘෂිකාර්මික හෝ කෘෂිකාර්මික නොවන ආදායම් මාර්ගවල සැලකිය යුතු ප්‍රගතියක් අත් කර දීමට සමත් වූ බවට ප්‍රබල සාක්ෂි මෙම අධ්‍යයනයෙන් අනාවරණය නොවේ.

5. සමාජිකය

ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය හා එහි ඵල විපාක නම් වූ සමස්ත සන්දර්භය පිළිබඳව ගම් වාසීන්ගේ අවබෝධය හා විග්‍රහය සරලය, සෘජුය. එනම් බොහෝ ග්‍රාමීය මංමාවත් සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන් සාකලය ග්‍රාම සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන්ට පරිබාහිර අරමුණු සපුරා ගැනීම අරඹයා දරනු ලැබූ උත්සාහයන් වේ. අධ්‍යයනයෙන් අපේක්ෂා කළ පරිදි ග්‍රාමීය මංමාවත් සංවර්ධනයට සමගාමීව ගැමි ජනතාවගේ ගොවිපළ පද්ධති වැඩි දියුණු කිරීමටත් ඔවුන්ගේ ආදායම් ඉහළ නැංවීමටත් ඇවැසි අනෙකුත් බලදායී තත්වයන් ගම තුළ ජනිත වී නොමැත. එබැවින් “එදා ගම” හා “අද ගම” තුළ පවතින භෞතික වෙනස හෙවත් කොන්ක්‍රීට් හෝ ගලින් නිම කළ මාවත තුළින් පෙර කී පරිදි සෘජු හෝ වක්‍ර ප්‍රතිලාභ ලද්දෝ කෘෂිකර්මය. නමුත් ඒ සීමිත පිරිසකි. එයින් ලද ප්‍රතිඵල ද සීමිතය. ඉන් ඔබ්බෙන් පිහිටි මං මාවත් සංවර්ධනය කිරීම මේ වන විට අත්හැර දමා ඇති සෙයකි. ඒ අනුව මෙතෙක් දියත් කළ මං මාවත් සංවර්ධන උත්සාහයන් තුළින් ස්පර්ශ කර ඇත්තේ මහින්ද වින්තන ජාතික සංවර්ධන රාමුව තුළින් අපේක්ෂා කළ පරිදි “ගම” සංවර්ධනයේ කේන්ද්‍රස්ථානය බවට පරිවර්තනය කිරීමේ සාකලය එළඹුමෙන් අල්ප මාත්‍රයක් පමණක් බව පෙනේ. විශේෂයෙන් රට තුළ ග්‍රාමීය මාර්ග සංවර්ධනයට සමගාමීව දියත් වූ මහා පරිමාණ යටිතල පහසුකම් සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන් වෙත යොමු කළ අවධානය හා ආයෝජන හා සසඳා බැලූ කල ග්‍රාමීය මං මාවත් සංවර්ධනය නොගිණිය හැකි තරමේ වැයමකි.

තව ද මංමාවත් සංවර්ධනය කළ පමණින් ම කෘෂිකාර්මික හෝ ග්‍රාම සංවර්ධනය සාක්ෂාත් වනු ඇතැයි අපේක්ෂා කළ නොහැක. වෙනත් ආකාරයකින් පැවසුවහොත් ගොවිපළ පද්ධති වැඩි දියුණු කිරීම හෝ ගෘහස්ථ ආදායම් තර කිරීම මංමාවත් සංවර්ධනය කළ පමණින්ම සිදු නොවේ.

එසේ විය හැක්කේ සාකච්ඡා ග්‍රාම සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන් දියත් කිරීමෙන් පමණි. ගොවිපලෙන්-
වෙළඳපළට - මං මාවත් - යන සංකල්පය වඩාත් පුළුල් ලෙස එකී ග්‍රාම සංවර්ධන ප්‍රයත්නයන්
තුළට අන්තර්ගත කළ යුතුව ඇත. තව ද මං මාවත් සංවර්ධනය මගින් ජනනය වන අවස්ථා
භාවිතා කර තම ජීවනෝපායයන් සංවර්ධනය කර ගැනීම සඳහා ගැමි ජනතාවට මග පෙන්වීමේ
හා සහාය වීමේ ක්‍රමෝපායන් එම ප්‍රයත්නයන් තුළ අන්තර්ගත කළ යුතුය. ඒ සඳහා ප්‍රාදේශීය
මෙන්ම ජාතික මට්ටමේ දේශපාලන අධිකාරියේ දැඩි කැපවීම හා සංවේදීතාවය මෙන් ම ග්‍රාමීය
සංවර්ධනයේ නියැලී සිටින හා ඊට වගකිව යුතු රාජ්‍ය හා රාජ්‍ය නොවන ආයතනවල මැදිහත්වීම
තුළින් ග්‍රාම සංවර්ධනය අරඹයා සැලසුම් කිරීම, දියත් කිරීම හා ඒ සඳහා ආයෝජනය කිරීම
අත්‍යවශ්‍ය වේ.

දේශයේ ගම් දැනට සිසාරා දිවෙන තවත් බොහෝ ග්‍රාමීය මං මාවත් මෙතෙක් සංවර්ධනයේ පහසු
ලබා නොමැත. එම මං මාවත් ආශ්‍රිත ව ජීවත් වන ගැමි ජනතාවගේ යාවජීව අවශ්‍යතාව මෙතෙක්
ඉටු වී නැත. බොහෝ ගම් බිම් කෙත් වතු තවමත් හුදකලා වී ඇත. ගොවිජනතාව බොහෝ
දුෂ්කරතා මැද එකී ගොවි බිම් අස්වද්දකි. යලට නගරයේ කම්කරු වෘත්තීන් හි නියැලී, මහට සිය
පවුල් සමඟ හේන්වල පදිංචි වන්නේ නව තාක්ෂණය නොදැන. ව්‍යාප්ති උපදෙස් නොමැතිවය.
යන්ත්‍ර වෙනුවට පවුල් හා අත්කම් ඉමයෙන් පමණක් සන්තද්ධවය. එබැවින් හුදකලා වූ ගම්මාන
හා ගොවි බිම් කරා දිවෙන සැතපුම් දහස් ගණනක ග්‍රාමීය මං මාවත් වැඩි දියුණු කිරීමත්, වැඩි
දියුණු කළ මං මාවත් නඩත්තු කිරීමත් තුළින් ග්‍රාමීය ජන ජීවිතයට නව පණක් ලබාදීමේ ජාතික
මෙහෙවර නැවත පණ ගැන්විය යුතු වේ. ඒ අනාගත සමෘද්ධිමත් දේශයක නායකයන්, විද්වතුන්
හා බුද්ධිමතුන්ගේ ඉදිරි ගමනේ පදනම මේ ග්‍රාමීය මං මාවත් ඔස්සේ වැටී ඇති බැවිණි.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ හා ලේඛන

දක්ෂිණ සංවර්ධන අධිකාරිය (2010). ජාතික සවිය ගම නැගුම සංවර්ධන වැඩසටහන - 2010. 2010.12.31 දක්වා හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ ප්‍රගතිය

මුදල් හා ක්‍රම සම්පාදන අමාත්‍යාංශය (2010). මහින්ද විත්තන ඉදිරි දැක්ම, ශ්‍රී ලංකාව ආසියාවේ ආශ්වර්යය - ශ්‍රී ලංකා රජයේ සංවර්ධන වැඩසටහන, 2010.

Ahmed, Raisuddin and Hossain, Mnabub. (1990). *Development Impact of Rural Infrastructure in Bangladesh*. Research Report 83. International Food Policy Research Institute and Bangladesh Institute of Development Studies. 1990.

Hettige, H., (2006). *When do Rural Roads Benefits the Poor and How: An In-depth Analysis Based on Case Studies*. Asian Development Bank.

Higgins, B., (1959). *Economic development*. New York. Norton.

Hirshman, A., (1958). *The strategy of economic development*. New Harem, Conn., U.S.A. Yale University Press.

[http://www.academia.edu/198095/Rural Infrastructure and Economic Development](http://www.academia.edu/198095/Rural_Infrastructure_and_Economic_Development), accessed on 2014.03.10

<http://www.adb.org> (Accessed on 24.08.2011).

http://www.development.lk/project_detail-1a--75.html, Development.lk, Wonder of Asia, Media Centre for national Development of Sri Lanka. (Accessed on 2011.09.20)

<http://med.gov.lk> , Ministry of Economic Development, Regional Development. (Accessed on 09.20.2011).

<http://www.moshl.gov.lk>. (Accessed on 25.05.2014).

<http://www.ruralroads.org/en/poverty>. (Accessed on 06.04.2013).

<http://www.worldbank.org/en/news/feature>, Sri Lanka Rural Roads Link Villages to Cities Improving Rural Economy, Accessed on January 28, 2014.

Mosher, A., T. (1966). *Getting Agriculture Moving: Essentials for Development Modernization*. Fredrick A. Praeger Publishers. New York. Washington. London. 1966.

Posda, A. J. (1966). Transportation in '*Selected Readings to Accompany Getting Agriculture Moving: Essentials for Development Modernization*. Vol. II Ed. Raymond E. Borton. The Agricultural Development Council Inc. 630. Fifth Avenue, New York. N. Y. 10020.

Sri Lanka Council for Agricultural Research Policy (SLCARP). (2011). *National Priorities in Socio-Economic Research in Agriculture: 2012-2016*. National Committee on Socio-economics and Policy Analysis. SLCARP, Sri Lanka.

Sunday Observer. (2010.09.12). Gamaneguma to Boost Rural Economy.

Sunday Observer. (2011.02.13). Gamaneguma is for Inclusive Development.

World Development Report 2006: Equity and Development (2005) ed. Francisco H. G. Ferreira, Michael Walton. World Bank and Oxford University Press.

යහපාලනය, රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ සේවා සැපයීම සහ ග්‍රාමීය සංවර්ධනය

එම්.කේ. නදීකා දමයන්ති

සංක්ෂේපය

යහපාලනය යනු රාජ්‍ය කළමනාකරණයේ නූතන ප්‍රවේශයේදී විශේෂයෙන් අවධාරණය කරනු ලබන අංගයක් වන්නා සේම ජනතා හිතවාදීව, කාර්යක්ෂම සේවාවන් සැපයීම සම්බන්ධයෙන් සිදුවන සාකච්ඡාවලදී අනිවාර්ය අංගයක් බවට පත්ව ඇත. මෙම ලිපිය බොහෝ දුරට ද්විතීයික දත්ත සහ තොරතුරු මත පදනම්ව ඇති අතර හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ රජයේ ඉඩම් පාලනය සහ සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් 2011/12 වසරවල සිදු කරනු ලැබූ අධ්‍යයනයක ක්ෂේත්‍ර තොරතුරුද මේ සඳහා භාවිතා කර ඇත. ලිපිය තුළින් රාජ්‍ය අංශයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කර ඇත. රාජ්‍ය ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවැසි නීතිරීති සහ අණ පනත් 1930 දශකයේ පටන්ම රාජ්‍ය ඉඩම් ප්‍රතිපත්තියෙන් හඳුන්වා දී ඇති අතර ආන්තික ජන කොටස් සඳහා ඉඩම් ලබාදීම, පාරිසරික, සංස්කෘතික සහ පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකම් සහිත ඉඩම් හඳුනාගෙන ආරක්ෂා කිරීම, ඉඩම්වලින් ආදායම් එක්රැස් කිරීමේ ක්‍රමවේදයක් ක්‍රියාත්මක කිරීම, ඉඩම් කළමනාකරණය සහ සේවා සැපයීම සඳහා විධිමත්, ශක්තිමත් සහ ඒකාබද්ධ යාන්ත්‍රණයක් හඳුන්වා දී ක්‍රියාත්මක කිරීම ඒ අතර ප්‍රමුඛ වේ. කෙසේ වුවද, 1987 දී පළාත් සභා ක්‍රමය හඳුන්වා දී ඉඩම් විෂයයේ ඇතැම් බලතල සහ වගකීම් විමධ්‍යගත කිරීමත්, 1992 ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට බලතල පැවරීමේ පනත යටතේ ඉඩම් පරිපාලනය සහ සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් වන බලතල සහ වගකීම් විශාල ප්‍රමාණයක් ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට පැවරීමත් හේතුවෙන් සේවා සැපයීමේ හා ඉඩම් පරිපාලන ක්‍රමවේදයේ පවතින බිඳුණු ස්වභාවය (fragmented) සේවා සැපයීමේ ක්‍රියාවලියේ කාර්යක්ෂමතාව, ඵලදායිතාව සහ වගවීම ආදී කරුණු සම්බන්ධයෙන් ගැටලු මතු කර ඇත. ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනයක් ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා සෘජුව සහ වක්‍රව සේවා විසුක්තිය, ආහාර නිෂ්පාදනය සහ පෝෂණය සහ ගෘහස්ථ ආදායම් මට්ටම පහළ වැටීම සිදුව ඇත. මෙයට අමතරව විවිධ ස්ථානවල නොයෙකුත් අන්දමින් සිදුවන ඉඩම් සහ සම්පත් කොල්ලය නිසා සංස්කෘතිකමය සහ පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකම් සහිත ස්ථානවල හානි සිදුවීම මෙන්ම පාරිසරික විනාශය ද අල්ප කොට තැකිය නොහැක. අදාළ සියලු පාර්ශව නිසි පරිදි දැනුවත් කොට ප්‍රජාව සවිබල ගැන්වීමත් ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අදාළ පාර්ශවයන්ට බල කිරීමත් පවතින ගැටලු අවම කර ගැනීම සඳහා වඩාත් උචිත ක්‍රියාමාර්ග වේ.

1.0 හැඳින්වීම

1.1 අධ්‍යයනයේ පසුබිම

වර්තමානය වන විට ලොව සංවර්ධිත මෙන්ම සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල රාජ්‍ය අංශයේ ක්‍රියාකාරීත්වය මෙන්ම රාජ්‍ය, පෞද්ගලික හෝ රාජ්‍ය නොවන අංශ ඔස්සේ සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් වන සාකච්ඡාවලදී අනිවාර්යයෙන් භාවිතා වන මාතෘකාවක් වශයෙන් යහපාලන සංකල්පය හඳුනාගත හැකිය. ලොව පුරා සිදුවන ශීඝ්‍ර ජනගහන වර්ධනයක් සමඟ පවතින සීමිත සම්පත් විශේෂයෙන් ම, භූමිය සහ ඉන්ධන සම්බන්ධයෙන් පැන නගින අර්බුද කළමනාකරණය කර ගැනීමේ අභියෝගය, ආහාර සුරක්ෂිතතාව සම්බන්ධයෙන් පැන නැගී ඇති සහ පැන නැගෙතැයි අපේක්ෂිත ගැටලු, දේශගුණික විපර්යාස සහ ස්වාභාවික උවදුරු සහ ඒ මඟින් ඇති කරනු ලබන ආපදා මෙන්ම යුද ගැටුම් සහ වෙනත් හේතූන් මත සිදුවන සංක්‍රමණ ආදී හේතු සාධක රාශියක් පදනම් කරගනිමින් මේ වන විට ලොව පුරා ප්‍රතිපත්ති සම්පාදකයින්ගේ, දේශපාලන නායකයින්ගේ මෙන් ම රාජ්‍ය නොවන සංවිධානවල ද අවධානය දැඩි ලෙසින් ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනය පිළිබඳව යොමුව ඇත. මේ වන විට අන්තර් ජාතික සංවිධාන විසින් සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ඉඩම් සහ ස්වාභාවික සම්පත් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනයක් සඳහා බල කෙරෙන තත්ත්වයක් දක්වා එය වර්ධනය වී ඇත. ඉඩම්වලට අදාළ යහපාලනය යන්නට රාජ්‍ය අංශය මඟින් පාලනය වන හෝ රාජ්‍ය අංශයට අයත් ඉඩම් සේ ම පෞද්ගලික අංශයට අයත් ඉඩම් ද අයත් වන නමුත් මෙම ලිපියේ අවධානය සමස්තයක් ලෙසින් රාජ්‍ය අංශයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් යොමු කරනු ලබන්නේ මෙරට ඉඩම්වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් රාජ්‍ය අංශය සතුව සතුවන හෙයිනි.

1.2 අරමුණු

මෙම ලිපිය තුළින් යහපාලන මූලධර්ම සම්බන්ධයෙන් වන න්‍යායාත්මක පසුබිම, ශ්‍රී ලංකාව තුළ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට යොදා ඇති පියවර සහ එහි ප්‍රායෝගික ක්‍රියාත්මකභාවය සම්බන්ධයෙන් කරුණු සාකච්ඡා කෙරේ. එමෙන්ම යහපාලන මූලධර්ම නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීමෙන් ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සම්බන්ධයෙන් ඇති වන ගැටලු සහ අවාසිදායක තත්ත්වයන් ද, පවතින අඩුපාඩු මහඟරවා ගනිමින් යහපාලනයක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට භාවිතා කළ හැකි ක්‍රමවේද පිළිබඳව යෝජනා ද ලිපියෙන් ඉදිරිපත් කෙරේ.

1.3 ක්‍රමවේදය සහ සීමා

මෙම ලිපිය ප්‍රාථමික සහ ද්විතීයික දත්ත යන දෙයාකාරයේ ම තොරතුරු සහ දත්ත මත පදනම් වී ඇත. යහපාලනය සහ මෙරට රාජ්‍ය අංශයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් එහි ක්‍රියාකාරීත්වය සාකච්ඡා කිරීමේදී බොහෝ දුරට ද්විතීයික දත්ත මත පදනම් විය. සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් වන විශ්ලේෂණයේදී, හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ රජයේ ඉඩම් පාලනය සහ සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් 2011 වසරේ ඔක්තෝබර් මාසයේ සිට දෙසැම්බර් මාසය දක්වා සිදු කරන ලද ක්ෂේත්‍ර සමීක්ෂණයක දත්ත (දමයන්ති සහ රම්බොඩගෙදර, 2012) මූලික වශයෙන් උපයෝගී කර ගනු ලැබිණි.

1.4 ලිපියේ සංවිධානය

ලිපියේ මුල් කොටසින් හැඳින්වීම ඉදිරිපත් කෙරෙන අතර දෙවන කොටසින් යහපාලනය සහ ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් වන න්‍යායාත්මක කරුණු ඉදිරිපත් කෙරේ. තෙවැනි කොටසින් රජයේ ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් මෙරට පවතින තත්ත්වය විග්‍රහ කෙරෙන අතර සිවු වැනි කොටසින් රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ සේවා සැපයීමේ ක්‍රියාවලිය, එහි හඳුනාගත හැකි යහපාලන සංකල්ප සහ දුර්වලතා පිළිබඳ කරුණු සාකච්ඡා කෙරේ. අවසන් කොටසින් නිගමන සහ වඩා යහපත් වූ රජයේ ඉඩම් පාලනයක් සඳහා නිර්දේශ ඉදිරිපත් කෙරේ.

2.0 යහපාලනය සම්බන්ධ න්‍යායාත්මක පසුබිම

2.1 යහපාලනය

මිනිස් වර්ගයා සංවිධානගත වීම ආරම්භවීමත් සමඟ ම පවුල, අසල්වැසියන්, සමාජය සහ රාජ්‍ය ආදී විවිධ සංවිධාන ඔස්සේ යහපාලනය සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කරන ලද අතර පැරණි ආර්ථිකයන් සහ වින්තකයින් වූ ජලධරා, ඇරිස්ටෝටල්, කෞටිලියා, හොබ්ස්, ලොක් ආදීහු යහපාලන සංකල්පය සම්බන්ධයෙන් ඒ ඒ යුගවලදී අවධානය දක්වමින් එය පෝෂණය කිරීමට ආයතනවල දැක්වූහ. පොදුවේ ගත් කළ තීරණ ගැනීමේ සහ තීරණ ක්‍රියාත්මක කිරීමේ නොකිරීමේ ක්‍රියාවලිය පාලනය යන්නෙන් අදහස් වේ. එම නිසා පාලනය යන සංකල්පය බලය සහ රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශයේ මැදිහත්වීමෙන් සිදුවන සංවර්ධන ක්‍රියාවලියේ කළමනාකරණය සමඟ නිරන්තරයෙන් බැඳී පවතී (Singh, 2005, Khadka, 2005). යහපාලනය

යන්ත SMART governance ¹ මූලධර්ම සමඟ අත්‍යන්තයෙන් බැඳී පවතී (Thapliyal, 2005). ඒ අනුව, යහපාලනය ක්‍රියාත්මක වීමේදී කාර්ය පටිපාටිය සහ තීරණ ගැනීමේ පිළිවෙත් සරල විය යුතු අතර ජනතා නියෝජිතයින්ගේ සහ රාජ්‍ය සේවකයින්ගේ සහභාගීත්වය වැඩි කිරීම, ජනතාවට වගවීමක්, ජනතා ඉල්ලීම් සඳහා වහා පිළිතුරු ලබා දෙන පරිපාලනයක් පැවතීමක්, පාලනයේ සියලු අංශ විනිවිදභාවයෙන් යුතුවීමක් යන මූලධර්ම මත යහපාලනය ගොඩ නැගේ. එක් එක් ආයතන සහ අවශ්‍යතා අනුව යහපාලනය සම්බන්ධයෙන් වන නිර්වචන වෙනස් ආකාරයක් ගනු ලැබුව ද එහි මූලික ස්වරූපය සලකා බලන කල සුපිළිපත්, ජනතා හිතවාදී පාලනයක් සහ සේවා සැපයීමක් අරමුණු කරනු ලබයි.

1990 දශකයේ සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල පැවති අකාර්යක්ෂම පරිපාලනය, කළමනාකරණ දුර්වලතා සහ ප්‍රජාව බලගැන්වීමේ අඩුපාඩු ඉලක්ක කරගනිමින් ආධාර සපයන ආයතන, විශේෂයෙන් ම බටහිර රටවල් විසින් සංවර්ධනය වෙමින් පවත්නා රටවල පාලනය සම්බන්ධයෙන් ඉදිරිපත් කරන කොන්දේසි මාලාවකින් සමන්විත සංකල්පයක් ලෙසින් නූතන යහපාලන ප්‍රවේශය හඳුන්වා දිය හැක. (Suarez, Osorio and Langford, 2009). කෙසේ වුව ද සංවර්ධනය වෙමින් පවතින රටවල ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය සහ මානව හිමිකම් සම්බන්ධයෙන් පැන නගින ගැටලු අවම කර ගැනීමේ අරමුණ මෙම යහපාලන සංකල්පය තුළ ගැබ්ව ඇත.

අන්තර්ජාතික මූල්‍ය අරමුදල 1990 දශකයේ මුල්භාගය වන විට සංවර්ධනය වන රටවලට පාලනය සම්බන්ධයෙන් මූලික අංශ හතරක ගැටලු හඳුනා ගන්නා ලදී. එනම් රාජ්‍ය සේවාවේ දුර්වල කළමනාකරණය, වගවීමේ අඩුව, සංවර්ධන කටයුතු මෙහෙයවීමේදී නීතිමය රාමුවක් නොවීම, තොරතුරුවල හිඟය සහ විනිවිදභාවයෙන් තොරවීම නිසා ගැටලු පැන නැගීම වශයෙනි. මේ අනුව, අන්තර් ජාතික මූල්‍ය අරමුදලෙහි “යහපාලනය ” යන නිර්වචනය තුළ කාර්යක්ෂම රාජ්‍ය සේවාවක්, ස්වාධීන අධිකරණ පද්ධතියක්, කොන්ත්‍රාත් සහ ප්‍රසම්පාදන කටයුතු බලාත්මක කිරීම සඳහා වූ නීතිමය රාමුවක්, පොදු අරමුදල් වගවීමෙන් යුතුව පාලනය කිරීම, නියෝජිත

¹ S for “ simple” in terms of procedure and decision- making process
M for “moral” of the people representatives and government including local government and the public servants
A for “Accountable” to the people
R for “ responsive” administration
T for “transparent” in all matters if governance

ව්‍යවස්ථාපිත වෙත වගකියන, ස්වාධීනව කටයුතු කළ හැකි රජයේ විගණක ධුරය සහ සියලු මට්ටම්වලදී නීතියට ගරු කිරීම ආදී අංශෝපාංග ඇතුළත් වේ (Wickramasinghe, 1997).

විනිවිද්‍යාව, වගවීම, ජනතා සහභාගීත්වය, ඉක්මනින් පිළිතුරු සැපයීම, කාර්යක්ෂම සහ ඵලදායීතාව, නීතියේ ආධිපතිත්වය සුරැකීම, වැඩසටහන් සඳහා සියලු දෙනා ඇතුළත් කර ගැනීම, සාධාරණත්වය සහ ඒකමතිකභාවය යන මූලිකාංග පදනම් කර ගනිමින් UNESCAP ආයතනය “යහපාලනය ” යන්න නිර්වචනය කරනු ලබයි. සාධාරණත්වය, ජනතා කේන්ද්‍රීයවීම, වගවීම, විනිවිද්‍යාව, සහභාගීත්වය, දුර්වල රාජ්‍ය සේවා කළමනාකරණයේදී කාර්යක්ෂමවීම, සිවිල් සමාජයේ මැදිහත්වීම, නීතියේ ආධිපතිත්වය, සේවා සැපයීම ඉලක්ක කර ගැනීම, සැලසුම් සකස් කිරීමේදී සහ තීරණ ගැනීමේදී තොරතුරු සහ උපදෙස් ලබා ගැනීම යන මූලිකාංග දහය මත පදනම්ව එක්සත් ජාතීන්ගේ සංවර්ධන වැඩසටහන (UNDP) ආයතනය “යහපාලනය ” යන්න නිර්වචනය කරනු ලබයි.

එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර හා කෘෂිකර්ම සංවිධානය ඉදිරිපත් කරන නිර්වචනයට අනුව දුෂණය වැළැක්වීම යහපාලනයේ මූලිකම අංගයක් වේ. ඔවුන් සඳහන් කරනු ලබන යහපාලනයේ අනෙකුත් අංග අතර වගවීම, ස්ථාවරත්වය, රාජ්‍ය අංශයේ කාර්යක්ෂමතාවය, නීතියේ ආධිපතිත්වය සහ නියාමනයේ ගුණාත්මකභාවය, සහ දුෂණය වැළැක්වීම ප්‍රමුඛ වේ. (Suarez, Osorio and Langford, 2009).

ඉහත නිර්වචනවලින් කිසියම් වෙනස්කමක් සහිතව, දේශපාලනමය පැතිකඩකින් John-Mary Kauzya විසින් යහපාලනය යන්න නිර්වචනය කරනු ලබයි. එම නිර්වචනයට අනුව ව්‍යවස්ථාපිතකුලභාවය, නීතියේ ආධිපතිත්වය , යුක්තිය, ජනතාවගේ සහ දේපළවල ආරක්ෂාව, ජන්දයෙන් නියෝජිතයන් තෝරා ගැනීමේ නිදහස සහ සහභාගීත්ව ප්‍රජාතන්ත්‍රවාදය, මානව හිමිකම් සහ මූලික නිදහසට ගරු කිරීම, විනිවිද්‍යාව, වගවීම, සාධාරණත්වය, තොරතුරු දැනගැනීමේ අයිතිය, කාර්යක්ෂම සහ ඵලදායී සේවා සැපයීම, අවම වශයෙන් සියලු දෙනාටම මූලික අවශ්‍යතා සපුරාගෙන ජීවත්වීමට හැකිවීම සහ රාජ්‍ය සහ පෞද්ගලික අංශය ඒකාබද්ධව සිදුකරන කාර්යයන්හිදී සඳාචාරත්මක බව සහ අවංකභාවය පවත්වා ගැනීම යහපාලනයේ මූලික අංග වශයෙන් හඳුන්වා දී ඇත (Singhe, 2005). ඉහත නිර්වචන අනුව යහපාලනය සම්බන්ධයෙන් විවිධාකාරයේ නිර්වචන පැවතුණ ද විනිවිද්‍යාව, ජනතා සහභාගීත්වය, වගවීම,

කාර්යක්ෂමතාවය, ඵලදායීතාව, ඉක්මනින් ප්‍රතිචාර දැක්වීම, යුක්තිය සහ සාධාරණත්වය ආදිය යහපාලනය තුළ හඳුනාගත හැකි පොදු ලක්ෂණ වේ.

2.2 ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනය

2011 වනවිට බිලියන 7ක්ව පැවති ලෝක ජනගහනය, දේශගුණික වෙනස්වීම්, දැඩි ආහාර සහ ඉන්ධන හිඟය, ස්වාභාවික විපත් ආදිය සමගින් සිදුකෙරෙන අරගලය මැදින් ම 2040 වනවිට බිලියන 9 දක්වා වර්ධනය වෙතැයි ද, ඉන් 60% නාගරික ජනගහනය බවට පත්වෙතැයි ද මේ වනවිට ඇස්තමේන්තු කර ඇත. මේ හේතු සාධක නිසාම ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් මේ වන විට ලොව පුරා දැඩි අවධානයක් යොමු වී ඇත. ඉඩම් පාලනය යන්නට ඒ සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රතිපත්ති, ක්‍රියාමාර්ග සහ ආයතන, දේපළ සහ ස්වාභාවික සම්පත් කළමනාකරණය අදාළ වේ. මෙහිදී ඉඩම් සඳහා ප්‍රවේශවීම සම්බන්ධයෙන් අදාළ වන තීරණ, ඉඩම් අයිතිය, භාවිතය සහ සංවර්ධනය ඇතුළත් වේ. අන්තර්ජාතික මූල්‍ය අරමුදල නිර්වචනය කරන අන්දමට තීරසාර ඉඩම් ප්‍රතිපත්තියක් නිර්ණය කිරීම මෙන් ම ක්‍රියාත්මක කිරීම සහ ජනතාව සහ ඉඩම් අතර ශක්තිමත් සම්බන්ධතාවයක් ස්ථාපිත කිරීම ඉඩම් පාලනය යන්නෙන් මූලික වශයෙන් අදහස් කෙරේ. (Enemark, McLaren and Molen, 2009). තීරසාර සංවර්ධනයක් අත්පත් කර ගැනීම සහ දුප්පත්කම අඩු කිරීම සම්බන්ධයෙන් වන ක්‍රියාදාමයේදී යහ ඉඩම් පාලනය මූලිකාංගයක් වේ. යහපත් ඉඩම් පාලනය, භූමිය කාර්යක්ෂමව සහ මනා කළමනාකරණයට හේතුවක් වන්නා සේ ම ශක්තිමත් ආර්ථික සහ සමාජයීය ඵලවිපාකය ඇති කිරීමට ද දායක වේ. මිනින්දෝරුවරුන්ගේ අන්තර් ජාතික පෙඩරේෂනය සහ අන්තර් ජාතික මූල්‍ය අරමුදල එක්ව සකසා ඇති සහසුක අභිමතාර්ථ ජයගැනීම සඳහා වන ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රකාශයෙහි තීරසාර ඉඩම් පාලනයේ අංග අටක් සඳහන් වේ. එනම්,

- 1 විනිවිදභාවයෙන් යුතුව ඉඩම් සඳහා ප්‍රවේශවීමට සියල්ලන්ටම අවස්ථාව සැලසීම
2. ඉඩම් සංවර්ධනය සඳහා වන ආයෝජන සුරක්ෂිත කිරීම
3. ඉඩම් කොල්ලකෑම වැළැක්වීම
4. පාරිසරික සහ සංස්කෘතික උරුමයන් ආරක්ෂා කරමින් ස්වාභාවික සම්පත් භාවිතා කිරීම
5. යහපත්, විනිවිදභාවයෙන් යුතු, ස්ත්‍රී පුරුෂ සමාජභාවයට ප්‍රතිචාර දක්වන ඉඩම් පාලනයක් තුළින් අන්ත අසරණභාවයට පත්ව ඇති කණ්ඩායම් ද ඇතුළත් වන පරිදි සියල්ලන්ටම ප්‍රතිලාභ ලැබීමට සැලැස්වීම සහතික කිරීම

6. සමාජ සහ ආර්ථික සංවර්ධන ප්‍රතිපත්ති රාමු සමඟ ඉඩම් ප්‍රතිපත්තිය ඒකාබද්ධ කිරීම
7. දේශගුණික විපර්යාස සහ ඒ තුළින් ඇති වන්නා වූ ස්වාභාවික උවදුරු, ආහාර භීෂය ආදී අභියෝග ආමන්ත්‍රණය කිරීම
8. ශීඝ්‍ර නාගරීකරණය සඳහා වන ප්‍රවණතාව, අනාගතයේ තිරසාර දිවි පැවැත්මක් සහ ජීවනෝපාය මාර්ග සඳහා වන ප්‍රධාන අභියෝගය වශයෙන් හඳුනා ගැනීම (Enemark, McLaren and Molen, 2009)

එක්සත් ජාතීන්ගේ ආහාර සහ කෘෂිකර්ම සංවිධාන විසින් 2009 සකසන ලද ඉඩම් සහ ස්වාභාවික සම්පත්වල යහපාලනය සම්බන්ධයෙන් වන මාර්ගෝපදේශන ලියවිල්ලෙහි දක්වා ඇති අන්දමට ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනයේදී මූලික අංග හයක් සම්බන්ධයෙන් අවධානය යොමු කළ යුතු වේ. එනම්,

1. වෙනස්කම්වලට භාජනය නොකිරීම සහ සමානතාව (ඉඩම් අයිතිය සම්බන්ධයෙන් වන නීති, නියාමනය සහ ක්‍රියාත්මකභාවය, ඉඩම් සම්බන්ධ නීති හෝ රෙගුලාසි සම්මත කිරීමේදී හෝ ඒවාට අනුගතවීමට තීරණ ගැනීමේදී, ඉඩම් අයිතියට අදාළ නීති ක්‍රියාත්මක කිරීමේදී, අධිකරණය හමුවට යාමේදී සහ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන අයිතිවාසිකම්වලට අදාළ ගැටලුවලට පිළියම් යෙදීමේදී විශේෂයෙන්ම ආන්තික ජන කොටස් වෙනස්කම්වලට භාජනය නොකළ යුතුය)
2. සහභාගීත්වය (ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන තීරණ ගැනීම්වලදී සහ එලදායි ලෙස ඉඩම් පාලනයේදී ආන්තික පුද්ගලයින් සහ සමාජ කණ්ඩායම් ඒ සඳහා සහභාගී කරවා ගත යුතුය)
3. අන්ත අසරණභාවයට පත් කණ්ඩායම්වලට මූලිකත්වය දීම (කුමන හේතු සාධකයක් නිසා හෝ අසරණභාවයට පත් ජන කොටස්වල ඉඩම් සහ ස්වාභාවික සම්පත් සම්බන්ධයෙන් පවතින අයිතිවාසිකම් උල්ලංඝනය වීම අනෙකුත් ජන කොටස්වලට වඩා දැඩිව සිදුවේ. එම නිසා ස්ත්‍රීන්, සුළු ජන කොටස්, ස්වදේශීය සහ ගෝත්‍රික ජන කොටස්, නාගරික සහ ග්‍රාමීය දිළින්දන්, ආබාධිතයන්, ළමුන් සහ වයස්ගත පුද්ගලයින් ඇතුළත්ව ආන්තික ජන කොටස්වල ඉඩම් අයිතිවාසිකම් සුරැකීමටත් ඉඩම් සම්බන්ධිත ප්‍රතිපත්ති ක්‍රියාවට නැගීමේදී ඔවුන්ට මූලිකත්වය දීමත් කළ යුතුවේ.)
4. වගවීම

5. විනිවිදභාවය

6. නොබෙදිය හැකි සහ එකිනෙක සබැඳි මානව හිමිකම් (යහපත් ඉඩම් පාලනයකදී සිවිල් සහ දේශපාලන අයිතිවාසිකම් සම්බන්ධයෙන් අන්තර්ජාතිකව පිළිගත් විශ්වීය සහ නොබෙදිය හැකි අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කිරීම කළ යුතු වේ. ඒ අනුව පොදු කටයුතුවලට සම්බන්ධවීම, ජන්දය භාවිතයේ සහ මහජන නියෝජිතයෙකු ලෙස තේරීපත්වීමේ, අදහස් ප්‍රකාශ කිරීමේ, තොරතුරු ලබා ගැනීමේ, සංවිධානගතවීමේ ආදී අයිතිවාසිකම් ආරක්ෂා කළ යුතු වේ).

3.0 ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් පවතින ප්‍රායෝගික තත්ත්වය

3.1 ඉඩම් කළමනාකරණය

ප්‍රායෝගික ක්‍රියාකාරකම්වලදී අඩුලුහුඬුකම් පෙන්නුම් කරනු ලැබුවද යහපත් ඉඩම් පාලනයක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය අංග රාශියක් ක්‍රියාත්මක කිරීමට අවශ්‍ය විධිවිධාන සඳහා මෙරට ඉඩම් ප්‍රතිපත්තියෙන් පුළුල් ඉඩකඩක් සපයා ඇත. විශේෂයෙන්ම ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතේ පළමු පරිච්ඡේදයේ 1 සිට 7 දක්වා වූ වගන්තිවලින් රාජ්‍ය ඉඩම් කළමනාකරණය සහ සේවා සැපයීම සඳහා ක්‍රමවත් සහ ඒකාබද්ධ වූ මනා යාන්ත්‍රණයක් ස්ථාපිත කිරීමට නියෝග පනවා ඇති අතර එම නිලධාරීන්ගේ රාජකාරි සම්බන්ධයෙන් විධිවිධාන සලසා ඇත. ආඥා පනතේ දෙවෙනි පරිච්ඡේදයෙන් පවතින ඉඩම් හඳුනාගෙන එක් එක් අවශ්‍යතා අනුව එම ඉඩම් වර්ගීකරණය කර මැන සිතියම් ගත කිරීමට විධිවිධාන සලසා ඇත. මේ යටතේ ජනාවාස, ගම්බද කැලෑ, තණ බිම්, රක්ෂිත කැලෑ, දිය උල්පත් සහ ජල මාර්ග ආරක්ෂා කිරීම සඳහා රක්ෂිත ඇති කිරීම, පළාත් පාලන ආයතනවල අවශ්‍යතා සඳහා උවමනා කරන ඉඩම් සහ නාගරික සංවර්ධන කටයුතු, රජයේ ගොඩනැගිලි, මාර්ග සහ වෙනත් අවශ්‍යතා සඳහා උවමනා කරන ඉඩම් වෙන් කිරීම සඳහා නියෝග පනවා ඇත. තවදුරටත්, පුරා විද්‍යාත්මක සහ වෙනත් ඓතිහාසික වැදගත්කමක් සහිත ස්ථාන ආරක්ෂා කිරීම, දේශගුණික සහ වෙනත් පරිසර විද්‍යාත්මක කාර්යයන් සඳහා සහ පාරිසරික ආරක්ෂාව සඳහා අවශ්‍ය වන ආශ්‍රිත ප්‍රදේශ, ප්‍රදේශයේ ආරක්ෂාව, සංරක්ෂණය සහ සංවර්ධනය පිළිබඳ සැලකිලිමත්ව, නියමකරනු ලැබිය හැකි වෙනත් යම් කාර්යයන් ඇතැම් ආදායම් කාණ්ඩවලට අයත් ජන කොටස්වලට ලබාදීමට අවශ්‍ය ඉඩම් ආදී වශයෙන් පවතින ඉඩම් හඳුනාගෙන මැන වෙන්කර සිතියම් ගත කිරීමට නියෝග පනවා ඇත. මේ තුළින් මනා ඉඩම් කළමනාකරණයට අවශ්‍ය මූලිකම අවශ්‍යතාව වන ඉඩම් හඳුනාගෙන වෙන් කර සිතියම් ගතකිරීමට පියවර ගෙන ඇත.

ආඥා පනත තුළින් රජයේ ඉඩම් බැහැර කිරීමේ විධිමත් සහ විනිවිදභාවයෙන් යුතු ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දී ඇති අතර මෙම පනතින් විශේෂයෙන් ම ආන්තික ජන කොටස්: අඩු ආදායම්ලාභී සහ ඉඩම් නොමැති කොටස්වලට ඉඩම් ලබා දීමේ ප්‍රතිපත්තියක් හඳුන්වා දී ඇත. එමෙන් ම පුළුල් ක්‍රියාදාමයක් ඔස්සේ මනා ඉඩම් කළමනාකරණයකටද අවස්ථාව සලසා ඇත. ආඥා පනතේ තෙවැනි පරිච්ඡේදයෙන් ඉඩම් බැහැර කිරීම සඳහා ඉල්ලුම්පත් කැඳවීම, සුදුස්සන් තෝරා ගැනීම සඳහා වන සම්මුඛ පරීක්ෂණ පැවැත්විය යුතු ආකාරය, තෝරා ගැනීමක් සම්බන්ධයෙන් විරෝධතා එල්ලවන විට ක්‍රියාකළ යුතු ආකාරය සහ ක්‍රියාත්මක විය යුතු නිලධාරීන් ආදිය සම්බන්ධයෙන් කරුණු ඉදිරිපත් වන අතර ආඥා පනත ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා පනවන ලද රෙගුලාසි මගින් මෙම කරුණු වැඩිදුරටත් පැහැදිලි කර ඇත. ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත විශේෂයෙන් ම ඉඩම් අහිමි, අඩු ආදායම්ලාභී කොටස් සහ තරුණ පිරිස් ආමන්ත්‍රණය කරනු ලැබුවද රජයේ ඉඩම් ප්‍රතිපත්තිය තුළ වැඩි ආදායම්ලාභී කොටස් සඳහා ද ඉඩම් ලබා ගැනීමේ ක්‍රමවේදයක් රජයේ ඉඩම් ආඥා පනතින් සකසා ඇත.

3.2 ආන්තික ජන කොටස්වලට ඉඩම් සැපයීම

ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනත හැරුණු කොට අඩු වැඩි වශයෙන් ආන්තික ජන කොටස්වල ඉඩම් අයිතිය වෙනුවෙන් සැකසී ඇති ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් ක්‍රියාත්මක වෙනත් අණ පනත් ද වේ. උදාහරණ වශයෙන් 1972 සමඟි පෙරවුණු රජය යටතේ ක්‍රියාත්මක වූ රාජ්‍ය ඉඩම් ප්‍රතිපත්තිය මගින් 19 වැනි සියවසේ බ්‍රිතාන්‍ය යටත්විජිතවාදී ඉඩම් ප්‍රතිපත්තිය ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ නිවාස සහ දේපළ අහිමිව ඉතා සීමිත බිම් කඩකට සීමා වූ උඩරට ප්‍රදේශවල ජනතාව ආමන්ත්‍රණය කළා සේම 1971 කැරැල්ල තුළින් මතු වූ තරුණ අසහනය ද ඔවුන්ගේ ඉඩම් නොමැතිකමේ ප්‍රශ්නය සහ විරුකියාවට පිළියම් සෙවීම ද අරමුණු විය. 19 වැනි සියවසේ සිදුවූ මෙරට ජනතාවගේ ඉඩම් කොල්ලයෙන් විදේශිකයන්ට මෙන්ම මෙරට ප්‍රභූ පන්තියේ අයිතියට සහ පාලනයට නතු වූ ඉඩම් අක්කර 981,368ක් සමඟි පෙරවුණු රජයේ 1972 අංක 01 දරන ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ පනතත්, 1975 අංක 35 දරන ඉඩම් ප්‍රතිසංස්කරණ (සංශෝධන) පනතත් මගින් රජයට පවරා ගන්නා ලදී. ඉඩම් අහිමි ජනතාව අතර එම ඉඩම් බෙදාදීම අරමුණු වූ නමුත් එය ඒ ආකාරයට සිදු නොවූ බව පෙනී යන්නේ එම ඉඩම්වලින් 14% (අක්කර 135,000)ක් පමණක් ජනතාව අතර බෙදා දී තිබීම හේතුවෙනි.

3.3 ඉඩම් කොල්ලකෑම වැළැක්වීම

1970 දශකයේදී රජයට පවරා ගත් ඉඩම්වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් රාජ්‍ය සංස්ථා යටතේ පැවති අතර ඒවායේ දුර්වල කළමනාකරණය හේතුවෙන් පසු කාලීනව පුද්ගලිකකරණය යටතේ විවිධ සමාගම් යටතට පත් කරන ලදී. 1980 දශකයේ මැදභාගය වන විට බහුජාතික සමාගම් විසින් මෙරට ඉඩම් කොල්ලකෑම සම්බන්ධයෙන් විවිධාකාරයේ අදහස් ඉදිරිපත් වන්නට වූ අතර 1984 දී මොණරාගල දිස්ත්‍රික්කයේ ඉඩම් අක්කර 8400ක් බ්‍රිතාන්‍යයේ බුකර්ට්ට් සමාගමට උක් වගාව සඳහා පවරා දීම මෙයට මනා උදාහරණයක් වේ (අබේසේකර, 2012). මේ වන විට පොළොන්නරුව, මොණරාගල, හම්බන්තොට ආදී කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශ ඇතුළත්ව දිවයිනේ විවිධ ප්‍රදේශවල ඉඩම් විශාල ප්‍රමාණයෙන් දේශීය හා විදේශීය ව්‍යාපාරකයින් සහ සමාගම් වෙත කෘෂිකාර්මික සහ සංචාරක ව්‍යාපාරයේ කටයුතු සඳහා දිගු කාලීන බදු ක්‍රමය යටතේ ලබාදීම සිදුවෙමින් පවතී. ශ්‍රී ලංකා සොබා සාමූහිකය සහ ඉඩම් අයිතිය සඳහා වූ ජනතා සන්ධානය එක්ව 2012 දී නිකුත් කරන ලද වාර්තාවට අනුව දිස්ත්‍රික්ක 13ක ඉඩම් හෙක්ටයාර් 36,611 මේ ආකාරයට ව්‍යාපෘති 25ක් සඳහා ලබා ගෙන ඇත. මෙයින් හෙක්ටයාර් 26,561ක් විවිධ රාජ්‍ය ආයතනවල මැදිහත්වීමෙන් නොයෙකුත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති සඳහා අත්පත් කරගෙන ඇත. අන්තර්ජාතික මූල්‍ය අරමුදල (International Monetary Fund) සහ මිනින්දෝරුවන්ගේ අන්තර්ජාතික පෙඩරේෂණය (International Federation of Surveyors/ FIG) එක්ව සකසන ලද සහසුක අභිමතාර්ථ ජය ගැනීම සඳහා වන ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් වන ජරකාශනයෙහි තීරසාර ඉඩම් පාලනයේ අංශෝපාංග සමඟින් මෙම ක්‍රියාදාමය මනාව ගැලපෙන අතර එම ප්‍රකාශනයේ අඩංගු ඉඩම් සංවර්ධනය සඳහා වන ආයෝජන සුරක්ෂිත කිරීම මේ තුළින් සිදු වේ. ප්‍රදේශයේ ජනතාවගෙන් යම් ප්‍රමාණයකට රැකියා සහ ආදායම් මාර්ග උත්පාදනය වීමක් මේ මඟින් සිදුවේ. කෙසේ වුවද, කෘෂිකාර්මික ප්‍රදේශ සම්බන්ධයෙන් සලකා බැලීමේදී බොහෝ විට මේ මඟින් සිදුවන්නේ එම ප්‍රදේශවල ජනතාව පරම්පරා ගණනාවක් තිස්සේ (අනවසර) හේන් ගොවිතැනෙහි හෝ වෙනත් කෘෂිකාර්මික කටයුතුවල යෙදුණු සහ විවිධාකාරයෙන් තම ජීවනෝපාය මාර්ග සරිකරගත් ඉඩම් විශාල ප්‍රමාණයෙන් එම ජනතාවට අභිමිවෙමින් මෙරට සහ විජාතික සමාගම් අතට පත්වීමයි. අබේසේකර (2012) පෙන්වා දෙන අන්දමට මේ වන විට මේ ආකාරයට දිගු කාලීන බදු යටතේ විවිධ සමාගම් වෙත කෙසෙල් වගාව සඳහා අක්කර 25,000ක් පමණ ලබාගෙන ඇති අතර පුරාවිද්‍යා රක්ෂිතයක් සේම වනජීවී කලාපයක් වන සෝමාවතියේ අක්කර 5,000ක මෙවැනි සමාගම් විසින් කෙසෙල් වගාකර ඇති අතර තවත් අක්කර 6,000ක් කෙසෙල් වගාව සඳහා එළිපෙහෙළි කිරීමට කටයුතු යොදා ඇත. ඉඩම් තුළ ජනතා මුල් සිදීම: ශ්‍රී

ලංකාවේ ඉඩම් කොල්ලයේ වත්මන් තත්ත්වය හා ප්‍රවණතා නම් වූ වාර්තාවෙන් පෙන්වා දෙන අන්දමට මෙසේ අත්පත් කරගත් ඉඩම්වලින් වැඩි ප්‍රමාණයක් (හෙක්ටයාර් 17,273 හෙවත් අත්පත් කරගත් ඉඩම්වලින් 47%) කෘෂිකර්ම ව්‍යාපෘති සඳහා යොදා ගෙන ඇත. මහා පරිමාණ වාණිජ වගා ව්‍යාපෘති සඳහා යොදාගෙන ඇති මෙම ඉඩම් වියළි කලාපීය වනාන්තරවලට අයත් ඉඩම් බව වාර්තාවෙන් පෙන්වා දේ. දෙවනුව වැඩිම ප්‍රමාණයක් අත්පත් කරගෙන ඇත්තේ සංචාරක ව්‍යාපෘති සඳහා වන අතර එම ඉඩම් ප්‍රමාණය හෙක්ටයාර් 2,565කි (සමස්ත අත්පත් කර ගැනීම්වලින් 7%කි). එකී සංචාරක ව්‍යාපෘතිය සඳහා යොදවා ගෙන ඇති ඉඩම්වලින් විශාල ප්‍රමාණයක් වෙරළාසන්න, ජලාශ ආශ්‍රිත හෝ කඩොලාන වනාන්තර ආශ්‍රිත ඉඩම් බව උක්ත වාර්තාවෙන් පෙන්වා දේ.

ඉහත කරුණු විශ්ලේෂණාත්මකව විමසා බැලීමේදී පෙනී යන්නේ මෙම කෘෂිකර්මික හෝ සංචාරක ව්‍යාපෘති මඟින් ප්‍රදේශයේ ජනතාවට කිසියම් ආකාරයක ආදායම් උත්පාදන මාර්ග බිහි කෙරෙන නමුත් එම ඉඩම්වලින් යැපුණු දිළිඳු ජන කොටස් එම ඉඩම්වලින් ඉවත් කිරීම සිදු කරමින් වක්‍ර ආකාරයකින් ඉඩම් කොල්ලයක් සිදුවන බවයි. එමෙන්ම සහසුක අභිමතාර්ථ ජය ගැනීම සඳහා වන ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් වන ප්‍රකාශනයෙහි පාරිසරික සහ සංස්කෘතික උරුමයන් ආරක්ෂා කරමින් ස්වාභාවික සම්පත් භාවිතා කිරීම යන ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලන මූලධර්මය ඒ තුළින් උල්ලංඝනය වන බව පෙනේ (සිද්ධි අධ්‍යයනය 01). මෙයට අමතරව මෙම ව්‍යාපෘති සඳහා මහා පරිමාණයෙන් වනාන්තර එළිපෙහෙළි කිරීම නිසා අහිතකර අතුරු ප්‍රතිඵල රාශියක් උද්ගතව ඇත. එනම්, ජල පෝෂක ප්‍රදේශ අහිමි වීම, අලි ඇතුන්ගේ සංක්‍රමණික ප්‍රදේශ සහ වාසස්ථාන අහිමිවීම නිසා අලි-මිනිස් ගැටුම් වර්ධනය වීම. වගාවන්ට සිදුවන වන සත්ත්ව හානි ප්‍රමාණය ඉහළ යාම, එම හේතුවෙන් ගොවි ජනතාව කෘෂිකර්මාන්තයෙන් ඇත් වීමට සහ ආහාර නිෂ්පාදනය පහළ වැටීමට හේතුවීම ඒ අතර ප්‍රමුඛ කාරණා වේ. සංචාරක, ජලජීවී වගා සහ වෙනත් කර්මාන්ත ව්‍යාපෘති සඳහා වෙරළබඩ ප්‍රදේශ අත්පත්කර ගැනීම නිසා එම ප්‍රදේශවල ජීවත් වූ ධීවර ජනතාව විශාල ප්‍රමාණයක් සෘජුව සහ වක්‍රව අවතැන්වීමක් සිදුවේ. එමෙන්ම කඩොලාන වනාන්තර සහ වගුරු බිම් හෙළිපෙහෙළි කිරීම නිසා එම ප්‍රදේශවලට ආවේණික ශාක සහ මත්ස්‍ය විශේෂ ගහනය අඩුවීමත්, මත්ස්‍ය අස්වැන්න අඩුවීමටත් බලපානු ඇත. ඉහත කී ප්‍රතිඵල සියල්ල අහිතකර අන්දමින් දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනයට මෙන්ම ග්‍රාමීය සංවර්ධනය සඳහා ද බලපානු ලබයි.

සිද්ධි අධ්‍යයනය 01: එච්.වී.ඒ. ෆාම් ව්‍යාපෘතිය යටතේ ඉඩම් අත්පත් කර ගැනීම සහ එහි බලපෑම

පුත්තලම දිස්ත්‍රික්කයේ වනාන්තරවිල්ලුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ රාල්මඩුව ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ මෙම ව්‍යාපෘතිය ක්‍රියාත්මක වේ. රාල්මඩුව-අවිච්චේ පුරාවිද්‍යා රක්ෂිතය (අක්කර 2.5 වන අවිච්චේ සම්පූර්ණ රක්ෂිතයම). තබාගත් අභය භූමිය සහ විරක්කුලිවෝලි-එළවන්කුලම යෝජිත රක්ෂිතය යන අක්ෂිත ප්‍රදේශවලට අයත් අක්කර 335ක වනාන්තර ප්‍රදේශයක් මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා යොදා ගෙන ඇත. 1995 දී අක්කර 2 පමණ වනාන්තර පෙදෙසක් අනවසරයෙන් එළිපෙහෙළි කළ වගා ව්‍යාපෘතිය ආරම්භ කර ඇති අතර එම ව්‍යාපෘතිය සඳහා අක්කර 4ක් ලබා දෙන ලෙස 1997 දී ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයෙන් ඉල්ලීම් කර ඇත. ඉන්පසුව එම ව්‍යාපෘතිය සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් ප්‍රමාණය වශයෙන් අක්කර 8ක් හා 25ක් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයෙන් ඉල්ලා ඇත. මෙම ඉල්ලීම් සැලකිල්ලට ගෙන වයඹ පළාත් ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුව විසින් අක්කර 4ක් සඳහා වාර්ෂික බලපත්‍ර යටතේ ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඉඩම් ලබාදීම අනුමත කර ඇත. මෙම අනුමැතිය ලැබීමෙන් පසුව වරින් වර වනාන්තරය එළි කරමින් අක්කර 35ක් දක්වා එච්.වී.ඒ. ෆාම් ව්‍යාපෘතිය පුළුල් කර අඹ, දොඩම් ආදී විවිධ පලතුරු වර්ග වගා කර ඇත.

1998 මාසයේ මෙම සමාගම විසින් තම ව්‍යාපෘතිය හෙක්ටයාර් 100ක දක්වා පුළුල් කිරීම සඳහා ඉඩම් ලබා දෙන ලෙස ශ්‍රී ලංකා ආයෝජන මණ්ඩලය වෙත ඉල්ලීමක් ඉදිරිපත් කර ඇති අතර එය එහි අනුමැතිය සඳහා වයඹ පළාත් පරිසර අධිකාරී වෙත යොමු කර ඇත. වයඹ පළාත් පරිසර අධිකාරිය මගින් ඉඩම් නිදහස් කිරීම සඳහා ව්‍යාපෘතිය සම්බන්ධයෙන් පාරිසරික බලපෑම් ඇගයීමේ වාර්තාවක් ඉදිරිපත් කරන ලෙස දන්වා ඇති අතර 1999 ජූලි මස 28 වන දින අදාළ සමාගම විසින් පළාත් පරිසර අධිකාරිය වෙත පාරිසරික තක්සේරු වාර්තාව ඉදිරිපත් කර ඇත. කෙසේ වුවද පාරිසරික වාර්තාවෙන් පෙන්වුම් කෙරෙන ආකාරයට කලාබයේ ජලපෝෂක ප්‍රදේශයට අයත් වනාන්තර ව්‍යාපෘතිය සඳහා එළිපෙහෙළි කිරීමට සිදුවීම සහ ඉල්ලා ඇති ඉඩම් විල්පත්තුව ජාතික වනෝද්‍යානයේ ප්‍රේරක කලාපයට අයත් අලි සංක්‍රමණික සහ අලි ගැවසුම් ප්‍රදේශයක් වීම නිසා ව්‍යාපෘතිය සඳහා ඉඩම් නිදහස් කිරීම වනජීවී සංරක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තුව විසින් ප්‍රතික්ෂේප කර ඇත. 2003.04.02 වැනි දින පැවති පුත්තලම දිස්ත්‍රික් ඉඩම් පරිහරණ කමිටු රැස්වීමේදී මෙම භූමියේ පවතින පාරිසරික සහ පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකම් සැලකිල්ලට ගනිමින් එම ඉඩම් අදාළ ව්‍යාපෘතිය සඳහා නිදහස් නොකිරීමට මෙන් ම ව්‍යාපෘතිය එම ස්ථානයෙන් ඉවත් කිරීමට ඒකමතිකව තීරණය කර ඇත. කෙසේ වුවද එම ව්‍යාපෘතිය එහි ස්ථානයෙන් ඉවත් නොකර දිගින් දිගටම පවත්වා ගෙන යාම නිසා සීමාසහිත පාරිසරික පදනම විසින් 2007දී ශ්‍රේෂ්ඨාධිකරණයේ නඩුවක් පවරන ලදී. එම නඩු තීන්දුවෙන් ව්‍යාපෘතිය සඳහා වෙනත් විකල්ප ඉඩමක් ලබාදෙන ලෙස දන්වා ඇති අතර මේ වන විට එච්.වී.ඒ. ෆාම් ආයතනය විරක්කුලිවෝලේ-එළවන්කුලම යෝජිත රක්ෂිතයට අයත් වනාන්තරයෙන් අක්කර 335ක් ආවරණය කරමින් විදුලි වැටක් ඉදිකර තම ව්‍යාපෘතිය පවත්වාගෙන යයි.

මෙම ව්‍යාපෘතිය සඳහා රාල්මඩුව ඔය සහ කලා ඔයේ ජල පෝෂක ප්‍රදේශ එළිපෙහෙළි කර ඇති හෙයින් එම ජලාශවල ජල ධාරිතාව කෙරෙහි අයහපත් බලපෑමක් ඒ තුළින් ඇතිවිය හැක. එවන් තත්ත්වයක් යටතේ මෙම ජලාශවලින් ජලය ලබාගෙන වගා කරන ප්‍රදේශයේ ජනතාවට තම වගා කටයුතු සිදු කිරීම සඳහා වාරි ජලය ප්‍රමාණවත් නොවිය හැකි අතර එය ඔවුන්ගේ ජන ජීවිතයේ යහපැවැත්ම සඳහා අහිතකරව බලපෑ හැක. මෙම වගා බිමෙහි ගොඩනැගිලි ඉදි කිරීම සඳහා කැණීම් කිරීමේදී අඩි දෙකක පමණ උස කිරිගරුඩ බුද්ධ ප්‍රතිමාවක්, ශෛලිමය ගල් ආසන ඇතුළු පුරා විද්‍යාත්මක වටිනාකමක් සහිත පුරාවස්තූන් හමුව ඇත. මේ අනුව පුරාවිද්‍යාත්මක වටිනාකමක් සහිත මෙම භූමිය කෘෂිකාර්මික ව්‍යාපෘතියක් සඳහා යොදවා ගැනීමෙන් අන්තර්ජාතික මූල්‍ය අරමුදලේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනයට අදාළව ඉදිරිපත් කර ඇති පාරිසරික සහ සංස්කෘතික උරුමයන් ආරක්ෂා කිරීම පිළිබඳව මූලධර්මය උල්ලංඝනය වේ.

සිද්ධි අධ්‍යයනය 02: අම්බලන්තොට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ භූගත වැලි නිධිය කැණීම

හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ අම්බලන්තොට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ වලවෙවත්ත සහ එයට ආසන්න ග්‍රාම නිලධාරී වසම් කිහිපයක දැනට වසර 6-7 පමණ කාලයක සිට භූගත වැලි නිධි කැණීම් සංවිධානාත්මකව සිදුකරනු ලබයි. පොළොව මතුපිට අඩි 4-5 පස් ඉවත් කළ විට අඩි 25-30 පමණ වැලි පවතින අතර ඇතැම් ස්ථානවල එය අඩි 70-80 පමණ වේ. 1992 අංක 33 දරන පතල් හා ඛනිජ ද්‍රව්‍ය පනත යටතේ කැණීම් කටයුතු සිදු කිරීමේ දී ඒ සඳහා පතල් හා කැණීම් කාර්යංශයෙන් බලපත්‍රයක් ලබා ගත යුතු වේ. නමුත් එම බලපත්‍ර ලබාදීමේ දී ඒ ආසන්නයේ පොදු ගොඩනැගිලි, නිවාස, මහාමාර්ග, විදුලි රැහැන් මාර්ග, ගුවන් තොටුපොළ, දුම්රිය මාර්ග ආදිය තිබේද යන්න සලකා බලන අතර ඒවාට හානියක් සිදු වේනම් බලපත්‍ර ලබාදීම සිදු නොවේ. තවද, ඛනිජ ද්රව්‍ය කැණීම් සිදුකරන ඉඩම පිහිටා ඇත්තේ යම් ආරක්ෂිත ස්ථානයක, වනාන්තරයක උද්‍යානයක, පුරාවිද්‍යා ආරක්ෂිත ප්‍රදේශයක, සුසාන භූමියක, වන සත්ත්ව ආරක්ෂිත ප්‍රදේශයක හෝ ස්වාභාවික ආරක්ෂිත ප්‍රදේශයක නම් ඒ සඳහා අනුමැතිය ලබා නොදේ.

කෙසේ වුවද, වලවෙවත්ත ප්‍රදේශයේ භූගත වැලි නිධි කැණීම සඳහා පතල් හා කැණීම් කාර්යංශයෙන් බලපත්‍ර නිකුත් කර ඇති අතර එක් බලපත්‍රයක් ලබා ගැනීමෙන් පසුව එම බලපත්‍රය මුටුවෙන් ස්ථාන රාශියක කැණීම් සිදු කරනු ලබයි. මේ වන විට ග්‍රාම නිලධාරී වසමේ කුඹුරු සහ බොහෝ නිවාසවලට යාම සඳහා අඩි කිහිපයක පළල් පාරක් සහ නිවස වටා අඩි කිහිපයක් හැර සියලුම ගෙවතු වල ද වැලි කැණීම සිදුකර ඇති හෙයින් එම නිවාස වටා විශාල වළවල් දැකිය හැක.

මෙම භූගත වැලි නිධිය කැණීම සඳහා බලපත්‍ර ලබාගත් පුද්ගලයින් ප්‍රදේශවාසීන්ට අල්ලියක භූමි ප්‍රමාණයක් සඳහා රුපියල් ලක්ෂ 02ක පමණ මුදලක් ගෙවා ඉඩම් ලබා ගන්නා අතර වැලි කැණීම් සිදු කරන පුද්ගලයා එම භූමියෙන් ලක්ෂ 6-7 අතර මුදල් ජරමාණයක් උපයන බව වාර්තා වේ. මෙය දුප්පතුන්ගේ වගා හා පදිංචි භූමි වක්‍රාකාරයෙන් කොල්ලකෑමක් වන අතර ඒ තුළින් අහිතකර බලපෑම් රාශියක් උද්ගතව ඇත. ඇතැම් කුඹුරු ඉඩම්වල කැණීම් සිදු කිරීම නිසා අනෙකුත් කුඹුරු ඉඩම්වලට වගා කටයුතු සඳහා ජලය ලබා ගැනීමේ අපහසුවක් ඇතිවීම නිසා කුඹුරු පුරන්වීම, ආහාර නිෂ්පාදනය විශේෂයෙන් වී නිෂ්පාදනය අඩුවීම සහ එය ගෘහස්ථ ආහාර පුරක්ෂිතතාව කෙරෙහි අහිතකරව බලපෑම ඉන් ප්‍රධාන වේ. එයට අමතරව එම කුඹුරු ඉඩම්වල කැණීම්වලින් ලබාගත් වැලි ප්‍රවාහනය සඳහා විශාල ට්‍රැක්ටර් සහ ටීපර් රථ පැමිණීමෙන් නියරවල් කැඩීබිඳීයාම, විශාල බරක් සහිතව ටීපර් රථ නිරන්තරයෙන් ධාවනය වීම නිසා ප්‍රධාන මාර්ගය අබලන් තත්ත්වයට පත්වීම සහ එදිනෙදා ප්‍රවාහන කටයුතු කරගැනීමට අපහසුවීම ආදී අයහපත් ප්‍රතිඵල උද්ගතව ඇත.

වැලි කැණීම සඳහා බලපත්‍ර නිකුත් කිරීමේ දී තැන්පත් කරන මුදල් තැන්පතුව නැවත ලබාගැනීම සඳහා කොන්දේසි කිහිපයක් සැපිරිය යුතු වේ. ඉන් එක් කොන්දේසියක් වන්නේ කැණීම් සිදු කළ

බිම් සම්පූර්ණයෙන් වසා දැමිය යුතු වීමයි. වලව්වත්ත ප්‍රදේශයේ වැලි කැණීම සම්බන්ධයෙන් මෙම කොන්දේසිය බලපත්‍රලාභීන් විසින් ඉටුකර නොමැති බවට හොඳම සාක්ෂිය වන්නේ වතුර පිරුණු විශාල ප්‍රමාණයේ වළවල් රාශියක් ප්‍රදේශය පුරා පැතිර තිබීමයි. සෞඛ්‍ය සහ සනීපාරක්ෂාව මෙන්ම පාරිසරිකව ද ප්‍රදේශවාසීන්ට තර්ජනාත්මක තත්ත්වයක් මේ තුළින් උද්ගතව ඇත. මැසි උවදුරු ඉන් ප්‍රධාන තැනක් ගන්නා අතර පාරිසරික වශයෙන් සලකා බලන විට අවම ජලාශවල ජල මට්ටම පහළයාමකට මෙය හේතු වී ඇති බව ප්‍රදේශවාසීන්ගේ අදහස විය.

ඉහත විස්තර කරනු ලැබූ සිදුවීම් මත සංස්කෘතිමය සහ පුරා විද්‍යාත්මක අංශයන්හි යම් යම් අයහපත් ප්‍රතිඵල උද්ගත වී ඇත. ඇතැම් ස්ථානවල කැණීම් සිදු කිරීමේ දී පුරා විද්‍යාත්මක වටිනාකමක් සහිත මැටි බඳුන් ආදිය හමු වූ බවත්, ඒ සම්බන්ධයෙන් ප්‍රාදේශීය ලේකම් හෝ අදාළ කිසිදු පාර්ශවයක් දැනුවත් නොකර එම පුරා වස්තු විනාශකර දැමූ බවත් ප්‍රදේශවාසීහු පවසති. මේ අනුව වලව්වත්ත ප්‍රදේශයේ සිදු කෙරෙන හදුනා නොගත වැලි කැණීම තුළින් ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලන මූලධර්ම කිහිපයක් ම උල්ලංඝනය වී ඇත.

3.4 දේශගුණික විපර්යාස සහ ස්වාභාවික උවදුරුවලට ආමන්ත්‍රණය කිරීම

එමෙන්ම විවිධ ස්වාභාවික ආපදා හේතුවෙන් අවතැන්ව අසරණභාවයට පත්වන පුද්ගලයින් සඳහා ඉඩම් සහ නිවාස ලබාදීමේ ප්‍රතිපත්තියක් ක්‍රියාවට නැංවෙන අතර 2004 සුනාමි ව්‍යසනයෙන් අසරණභාවයට පත් පුද්ගලයින් වෙත නිවාස සහිත ඉඩම් කැබලි ලබාදීම මේ සඳහා මනා උදාහරණයක් වේ. බොහෝමයක් ව්‍යාපෘතිවල නිවාස අයිතිය සැබැවින්ම සුනාමි ව්‍යසනයට ලක් නොවූ, දේශපාලන සහ වෙනත් හේතූන් මත ඉඩම් හිමිකම ලැබූ පිරිස් වෙත හිමිව ඇති අතරම ඇතැම් අවස්ථාවලදී සත්‍ය වශයෙන්ම අවතැන් වූවන් කුමන හෝ හේතුවක් මඟහැරී යාමක් ද සිදුවී ඇත. විනිවිදභාවය ඇතුළු යහපාලන මූලධර්ම නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා මේ තත්ත්වය පැන නැගී ඇත. එමෙන් ම මෙම ඉඩම් ලබාදීම සම්බන්ධයෙන් මතුව ඇති යහපාලනයට සම්බන්ධ තවත් ගැටලුවක් වන්නේ භෞතික වශයෙන් ඉඩම් සහ නිවාස ලබාදී ඇතත් එම ඉඩම් ලබාදීමෙන් වසර ගණනාවකට පසුව ද එයට අදාළ නීත්‍යානුකූල අයිතිය එකී පුද්ගලයින් වෙත හිමිකර නොදීමයි. ඒ අනුව තමන්ගේ නිවාස සහ දේපළ අහිමි වූ එම ජනතාවට හිසට සෙවණක් කිසියම් ආකාරයකින් ලැබී ඇතත් තමන් වෙසෙන නිවසේ නීත්‍යානුකූල අයිතිය හෝ හිමිකම නොමැති නිසා ගැටලු රාශියකට මුහුණ දීමට ඔවුන්ට සිදුවී ඇති අතර වසර ගණනාවක් තිස්සේ එම ගැටලුව සඳහා ඔවුහු රජයේ නිලධාරීන්ගෙන් මෙන්ම දේශපාලනඥයින්ගෙන් ද පිළිසරණ

පතමින් සිටිති. කෙසේ වුව ද, මෙවන් තත්ත්වයක් මතුව ඇත්තේ සේවා සැපයීමේ කාර්යක්ෂමතාව, වගවීම, ජනතා අවශ්‍යතාවලට කඩිනමින් ප්‍රතිචාර දැක්වීම(responsiveness) සහ මානව හිමිකම් සුරක්ෂිත කිරීම ආදී යහපාලන මූලධර්ම ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා බව පැහැදිලි ය.

3.5 ආහාර සුරක්ෂිතතාව

ආහාර සුරක්ෂිතතාව සම්බන්ධයෙන් විමසීමේ දී පෙනී යන්නේ දේශගුණික විපර්යාස සෘජුව ම ආහාර සුරක්ෂිතතාව එනම්, ජනතාවට අවශ්‍ය පමණට ආහාර පැවතීම, ඔවුන්ට ආහාර ලබා ගැනීමට හැකි මට්ටමක මිල සහ අනෙකුත් සාධක පැවතීම සහ ආහාර වෙත ප්‍රවේශවීමට හැකිවීම යන සාධක කෙරෙහි බලපාන බවයි. මිහිතලයේ උණුසුම්බව වැඩිවීම හේතුවෙන් කෘෂිභෝග නිෂ්පාදන ප්‍රමාණය මෙන් ම නිෂ්පාදනයේ ගුණාත්මක තත්ත්වය ද පහළ වැටීමට හේතු වේ. පුත්තාමුල්ල (2012) පෙන්වා දෙන අන්දමට වී වගාවේ ‘ඇහැල පුස්ස’ රෝගය වැඩිවීමටත්, එහි ප්‍රතිඵලයක් ලෙසින් වී අස්වැන්නේ බොල් ප්‍රතිශතය වැඩිවීමටත් ගෝලීය උණුසුම ඉහළ යාම බලපානු ලබයි. ජනගහන වර්ධනයට සාපේක්ෂව ආහාරවල අවශ්‍යතාව වර්ධනය වන නමුත් මෙරට ගොවීන් වෙත මේ වන විට හඳුන්වා දී ඇති වැඩිදියුණු කළ බීජවර්ගවල අස්වැන්න ගෝලීය උණුසුම ඉහළ යාමත් සමඟ සැලකිය යුතු මට්ටමකින් පහළ වැටෙන බව ඔහු විසින් පෙන්වා දෙනු ලබයි. උදාහරණ වශයෙන් මහවාරි ක්‍රම තුළ බී.පී. 356 වී ප්‍රභේදයෙහි අස්වැන්න මේ වන විට හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රෑම් 5500 පමණ වුවත් 2020 වනවිට එය හෙක්ටයාරයකට කිලෝග්‍රෑම් 5000 ද, 2080 වනවිට 3000 දක්වා ද අඩුවිය හැකි බව පෙන්වා දෙනු ලබයි. එමෙන් ම, අර්තාපල් වගාවේ එලදායිතාව කෙරෙහි ගෝලීය උණුසුම දැඩිව බලපෑ හැකි බව පෙන්වා දේ. තවද, පරිසරයට මුදා හැරෙන කාබන්ඩයොක්සයිඩ් ප්‍රමාණය වැඩි වීම තුළින් පැළෑටිවලට නයිට්‍රජන් අවශෝෂණය කර ගැනීමේ හැකියාව අඩු කෙරෙන බවත් එහි ප්‍රතිඵලයක් වශයෙන් කෘෂිභෝගවල අඩංගු යකඩ සහ සින්ක් ප්‍රමාණය පහළ යන බවත් වැඩිදුරටත් පෙන්වා දෙනු ලබයි. සමස්තයක් වශයෙන් ගත් කළ පවතින ආහාර ප්‍රමාණය ප්‍රමාණාත්මක මෙන් ම ගුණාත්මකව ද පහළ යන බැවින් ජනගහනයේ අවශ්‍යතාවට සරිලන අන්දමින් ආහාර නිෂ්පාදනය කිරීමේ අවශ්‍යතාව පැන නගිනු ඇත. එම නිසා වැඩි බිම් ප්‍රමාණයක් වගා කිරීමට සිදුවනු ඇත. එහිදී කෘෂි ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන ඉල්ලීම වැඩි වන අතර වැඩි බිම් ප්‍රමාණයක් වගාව සඳහා යොදා ගැනීමට සිදුවීම නිසා නැවත වතාවක් ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් ගැටලු මතු වීම සිදු වනු ඇත.

3.6 නීතියේ ආධිපත්‍යයට ගරු කිරීම

නීතියේ ආධිපත්‍යයට ගරු නොකිරීම, නැතහොත් නීතියට අවනත නොවීම ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනයක් මෙරට ස්ථාපිත කිරීම අධ්‍යාල කිරීමට බලපා ඇති ප්‍රධාන හේතුවක් වශයෙන් දැක්විය හැක. මෙයට මනා නිදසුනක් රජයේ ඉඩම් අනවසරයෙන් අත්පත් කර ගැනීම තුළින් පෙන්නුම් කරනු ලබයි. ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතේ තුන්වැනි පරිච්ඡේදයෙන් රජයේ ඉඩම් සුදුසු පුද්ගලයන් වෙත ලබාදීමට අදාළ ප්‍රතිපාදන දක්වා ඇති අතර ම, ආඥා පනතින් මෙන්ම සන්තකය ආපසු ගැනීමේ පනත යටතේ ද රජයේ ඉඩම් අනවසරයෙන් අත්පත් කර ගැනීම වළක්වාලීමටත්, යම් ආකාරයකින් අනවසර අත්පත් කර ගැනීමකදී එය නැවත පවරා ගැනීමටත් කටයුතු සලසා ඇත. කෙසේ වුවද, රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්ති සහ නීති වර්තමාන සමාජ ආර්ථික සන්දර්භයට ගැලපෙන අන්දමින් යාවත්කාලීන නොවීම, ජනගහනය වර්ධනය, රාජ්‍ය නිලධාරීන්ගේ අකාර්යක්ෂමතාව සහ රාජ්‍ය සේවය දේශපාලනීකරණයට ලක්වීම ආදී දශක ගණනාවක් තිස්සේ පවතින ගැටලුවලින් අඩු වැඩි වශයෙන් සිදු කෙරෙන දායකත්වයෙන් රජයේ ඉඩම් අනවසරයෙන් අත්පත් කරගැනීම පසුගිය දශක කිහිපය තුළ වර්ධනය වෙමින් පවතී.(හේරත්, 2010, jogarathnam, 2001). 1978 වසරේදී ඉඩම් හා ඉඩම් සංවර්ධන අමාත්‍යාංශය විසින් සිදුකරන ලද සමීක්ෂණයකට අනුව පුද්ගලයින් ලක්ෂ පහක් විසින් රජයේ ඉඩම් අක්කර ලක්ෂ දොළහක ප්‍රමාණයක් අනවසරයෙන් අත්පත් කරගෙන තිබිණි (හේරත් 2010). ජෝගරත්නම්(2001) පෙන්වා දෙන අන්දමට 1979-1985 කාල පරිච්ඡේදය තුළ පුද්ගලයින් 105,000ක් විසින් රජයේ ඉඩම් අක්කර 175,000ක් අනවසරයෙන් අත්පත් කරගෙන තිබිණි (බොරලැස්ස 2007). ඉහත සංඛ්‍යාලේඛන පෙන්නුම් කරන අන්දමට රජයේ ඉඩම් විශාල වශයෙන් අනවසර අත්පත් කර ගැනීමට ලක්වන අතර එය වැළැක්වීම සහ නැවත රජයට අත්පත් කර ගැනීම සඳහා නීතිමය ප්‍රතිපාදන සලසා ඇතත් නොයෙක් හේතූන් මත එය නිසි පරිදි සිදු නොවන බවක් ක්ෂේත්‍ර අත්දැකීම්වලින් තහවුරු කරනු ලබයි. විශේෂයෙන් ම අනවසර ඉඩමක් නැවත රජයට අත්පත් කර ගැනීමේදී නීතිමය ක්‍රියාමාර්ගයකට යොමු වූ පසුව ඉඩම් පරිපාලනයට සම්බන්ධ ආයතන විසින් ගෙවිය යුතු පිස්කල් ගාස්තු ගෙවීම ප්‍රමාදවීම වැනි ගැටලු හේතුවෙන් අනවසර ඉඩම් නැවත අත්පත් කර ගැනීමේ ක්‍රියාවලියට බාධා පැමිණ ඇත. පළාත් සභාවෙන් පරිපාලනය කෙරෙන ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් මෙම තත්ත්වය විශේෂයෙන්ම දැකිය හැකි අතර මෑතක සිට මෙම අඩුපාඩුව මග හැරවීම සඳහා එවන් ඉඩම් වෙනුවෙන් ඉඩම් කොමසාරිස් ජනරාල් දෙපාර්තමේන්තුවෙන් සෘජුවම මුදල් සැපයීමට පියවර ගෙන ඇත.

වගකීම දරන වනජීවී, වනසංරක්ෂණ, පරිසර වැනි අමාත්‍යාංශ මෙන්ම දෙපාර්තමේන්තු සහ ආයතන ගණනාවක් ද මේ නිසා රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් රජයට මෙන්ම ජනතාවට වගවීමක් සිදුවිය යුතුය.

4.0 රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ සේවා සැපයීම

රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධ සේවා සැපයීම පිළිබඳව ආයතන රාශියක් මෙන්ම අණපනක් විශාල සංඛ්‍යාවක් සම්බන්ධ වේ. තවද සේවා සැපයීමේ ක්‍රියාදාමය සංකීර්ණ ස්වාභාවයක් ගනු ලබන අතර ඇතැම් අවස්ථාවලදී එම තත්ත්වය සේවාවලාභියා මෙන්ම නිලධාරීන් ද ව්‍යාකූලත්වයට පත් කිරීමට හේතු වේ. සේවා සැපයීමේ ක්‍රියාදාමය ජනතාවට සම්පවන පරිදි විමධ්‍යගතකරණය කර තිබුණ ද එකී විමධ්‍යගතකරණයේ ප්‍රතිලාභ සේවාවලාභීන්ට නිසි පරිදි නොලැබෙන බවට නිරන්තරයෙන් චෝදනා එල්ල වේ. මෙහි දී යහපාලනයේ ප්‍රධාන මූලධර්ම වන ඵලදායීතාවය හා කාර්යක්ෂමතාව, විනිවිදභාවය, ඉල්ලීම් සඳහා කඩිනම් ප්‍රතිචාර දැක්වීම, තොරතුරු නිසි පරිදි ගලායාම සහ ජනතාවට වගවීම ආදී මූලධර්ම ක්‍රියාත්මක නොවන බවට චෝදනා එල්ල

4.1 කාර්යක්ෂමතාව

ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් සේවා ඉල්ලීම් ඉටු කිරීමේ දැඩි ප්‍රමාදයක් පවතින අතර විවිධ හේතු සාධක නිසා ඇතැම් විට වසර 15-20 පමණ කාලයක් තුළ පවා ඉටු නොවූ සේවා ඉල්ලීම් රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් දැකිය හැක. රජයේ ඉඩම්වලට අදාළ සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් දකුණු පළාතේ තවලම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය හා උතුරු මැද පළාතේ නාවවදුව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය ආශ්‍රිතව 2011 වසරේ සිදු කරන ලද අධ්‍යයනයකට අනුව තවලම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ අදාළ ආයතන වෙත ඉදිරිපත් කර ඇති ඉඩම් ගැටලුවලින් 68%ක් අවු 10-35 තරම් කාලයක් නොවිසඳී පවතී (Damayanthi, 2011).

ඉහත අධ්‍යයනයෙන් හෙළිකරන අන්දමට සේවාවලාභීන්ගේ ගැටලුවලට කඩිනමින් පිළියම් නොයෙදීම නිසා සේවාවලාභීන් වරින් වර නිලධාරීන් හමුවට යාම සිරිතක්ව පවතී. එම නිසා නිලධාරීන් වෙතින් තම ගැටලුවලට පිළියම් ලබා ගැනීම සඳහා අවම වශයෙන් එක් වාරයක් ද උපරිම වශයෙන් වාර 471 (තවලම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසය) ද වශයෙන් සේවාවලාභීහු නිලධාරීන් හමුවට ගොස් ඇත්තාහ. හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය විසින් හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය ආශ්‍රිතව 2011 වසරේ දී සිදු කරන ලද

අධ්‍යයනයකින් මෙම තත්ත්වය නැවත තහවුරු කර ඇත. එම අධ්‍යයනයට අනුව තම සේවා ඉල්ලීම වෙනුවෙන් අවම වශයෙන් එක් වාරයක් ද උපරිම වශයෙන් වාර 300 ද සේවාලාභීන් නිලධාරීන් මුණ ගැසීමට ගොස් ඇත්තාහ (දමයන්ති සහ රම්බොඩගෙදර, 2012). මෙහිදී විශේෂයෙන් සඳහන් කළ යුත්තක් වන්නේ රජයෙන් ප්‍රදානය කර ඇති ඉඩමක් අනුමත මූල්‍ය ආයතනයක් හෝ බැංකුවක් වෙත උගස් කිරීම සඳහා වැය කර ඇති කාලය සහ ඒ වෙනුවෙන් නිලධාරීන් හමුවට ගොස් ඇති වාර ගණන අවම සංඛ්‍යාවක් වන බවයි. එයට හේතු වී ඇත්තේ ඒ සඳහා හමුවිය යුතු නිලධාරීන් සහ යොමු විය යුතු ආයතන සංඛ්‍යාව අවම මට්ටමක පැවතීමත් සේවාලාභීන් දැඩි උනන්දුවකින් ඒ සම්බන්ධයෙන් කටයුතු කිරීමත් ය. කෙසේ වුවද සමස්තයක් ලෙස සලකා බැලීමේදී සේවාලාභීන්ට අවශ්‍ය සේවාව සපයා ගැනීම වෙනුවෙන් සැලකිය යුතු කාලයක් වැය කරමින් විශාල වාර සංඛ්‍යාවක් එක් එක් ආයතන හෝ නිලධාරීන් හමුවට යාමට සිදුව ඇත. එයින් පැහැදිලි කරනු ලබන්නේ අදාළ ආයතනවලින් සපයන සේවාව ජනතාවට සුභද හෝ මිත්‍රශීලී සේවාවක් සහ ගැටලුවලට ඉක්මනින් ප්‍රතිචාර දක්වන්නන් නොවන බවයි.

4.2 සේවා ඵලදායිතාව

රජය විසින් සේවා සැපයීම සඳහා වැය කරන මුදලට අමතරව සේවා සපයා ගැනීමට සේවාලාභීන් විසින් ද මුදල් වැය කරනු ලබයි. ගැටලුවේ ස්වභාවය මෙන්ම සේවාලාභීයාට අදාළ සේවාව ලබා ගැනීමට යාමට සිදුවන දුර, සේවාලාභීයාගේ දැනුවත්භාවය, සමාජ පිළිගැනීම ආදී හේතු සාධක මත වෙනස් වේ. දමයන්ති සහ රම්බොඩගෙදර (2012) පෙන්වා දෙන අන්දමට හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ සේවාලාභීන් තම ගැටලු විසඳා ගැනීම වෙනුවෙන් දරනු ලැබූ පිරිවැයෙහි සාමාන්‍යය රුපියල් 13,939.85ක් වුවත් ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාස මෙන්ම ගැටලුව අනුව සලකා බැලීමේදී එහි සැලකිය යුතු වෙනසක් පැවතීණි. සේවාලාභීන් වැය කළ අඩුම සාමාන්‍ය වූ රුපියල් 100ක මුදල කිස්සමහාරාම ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ ඉඩමක් අනුමත මූල්‍ය ආයතනයක්/බැංකුවක් වෙත උගස් කිරීම සඳහා අනුමැතිය ලබා ගැනීම වෙනුවෙන් වැය කර තිබූ අතර වැඩිම සාමාන්‍ය වූ රුපියල් 97,623ක මුදල ඉඩම ආරවුල් නිරවුල් කිරීම සඳහා සුරියවැව ප්‍රාදේශීය ලේකම් කොට්ඨාසයේ සේවාලාභීන් විසින් වැය කර තිබිණි.

4.3 තොරතුරු නිසි පරිදි ගලා යාම

ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනයක් සඳහා අත්‍යවශ්‍ය සාධකයක් වන්නේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන පූර්ණ දත්ත ගබඩාවක් සහ තොරතුරු පැවතීමත් ඒවා නිසි පරිදි යාවත්කාලීන

විමන් ය. කෙසේ වුවද, මෙරට ඉඩම් පරිපාලනය සම්බන්ධයෙන් විමසා බැලීමේදී පෙනී යන්නේ එවන් දත්ත පද්ධතියක් නොමැති බවයි (දමයන්ති සහ රම්බොඩගෙදර, 2012, Ranasinghe, Faure and Garibay, 2012). දැනට පවතින දත්ත පද්ධතිය වුව නිසි පරිදි යාවත්කාලීන නොවූ සම්ප්‍රදායික අන්දමින් ලෙජර් සහ ලිපි සහ ලිපිගොනුවල පවත්වා ගෙන යන්නක් වන අතර ඉඩම් විෂයයේ ඇතැම් කොටස් පළාත් සභා විෂයයක් වශයෙන් හඳුන්වා දීමක් සමඟ සිතියම් සහිත එම දත්ත ඇතුළත් වූ ලෙජර් සහ අනෙකුත් ලිපිගොනු දිසාපති කාර්යාලවල සිට පළාත් සභා වෙත පැවරීම සිදුවිය. නැවත 1992දී ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට බලය පැවරීමේදී ඉඩම් විෂයයේ යම් යම් කොටස් ඔවුන් වෙත පැවරීම නිසා අදාළ ලෙජර්, සිතියම් සහ ලිපිගොනු පළාත් සභාවල සිට ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාල වෙත ලබාදීම සිදුවිය. ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවලට මෙම ලිපිලේඛන භාරදීමෙන් පසුව ඇතැම් අවස්ථාවලදී ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් විස්තර සඳහන් වන සම්පූර්ණ ලෙජර් මෙන්ම ඇතැම් අවස්ථාවලදී ඒවායේ පිටු ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලවලදී අස්ථානගතවීමක් සිදුව ඇත. උදාහරණ වශයෙන් බස්නාහිර පළාතේ එක්තරා ප්‍රාදේශීය ලේකම් කාර්යාලයක ඉඩම් ලෙජර් 15න් 03ක් අස්ථානගතවී ඇත. (ඉමදුව, 2007). මෙවන් තත්ත්වයක් යටතේ එම ලෙජර්වල සඳහන්ව තිබූ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් කිසිදු කටයුත්තක් කිරීමට බස්නාහිර පළාත් සභාවට නොහැකි තත්ත්වයක් උද්ගතව ඇත. රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් සේවා සැපයීමේදී මතුවන ගැටලු විශාල ප්‍රමාණයකට ඉහත සඳහන් කළ ආකාරයේ දත්ත පද්ධතියක් නොවීමේ දුර්වලතාව ප්‍රධාන වශයෙන් හේතු සාධක වී ඇත.

රජයේ ඉඩම් පරිපාලනයේදී දැකිය හැකි තවත් දුර්වලතාවයක් වන්නේ අදාළ නීතිරීති සහ සේවා සැපයීමේ ක්‍රමවේදය සම්බන්ධයෙන් තොරතුරු නිසි පරිදි සේවාවලාභීන් මෙන්ම නිලධාරීන් වෙත ගලා නොයෑමයි. රජයේ ඉඩම්වලට අදාළ සේවා සැපයීමේ ක්‍රමවේදය ස්වභාවයෙන්ම සංකීර්ණ ස්වාභාවයක් ගන්නා අතර ක්‍රියාවලිය දීර්ඝය. මේ නිසා සේවාවලාභීන් මෙන්ම සේවා සපයන්නන්ද එම ක්‍රියාවලිය තුළ අපහසුතාවන්ට පත් වේ. සේවා සැපයීමට අදාළ නව නීතිරීති හෝ වක්‍ර ලේඛන නිකුත් වූ වහාම බිම් මට්ටමේ නිලධාරීන් වෙත ගලා යාමක් සිදු නොවීම අඩුපාඩුවකි. දමයන්ති සහ රම්බොඩගෙදර (2012) හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කය ආශ්‍රිතව සිදු කරන ලද පර්යේෂණයෙන් පෙන්වා දෙන අන්දමට නව නීති පැනවීමකදී ඒ සම්බන්ධයෙන් නිලධාරීන් දැනුවත් වීමේ කාල පරාසය සති 01 සිට මාස 6 දක්වා කාල සීමාවක විසිර පවතී. ග්‍රාම නිලධාරීන්ගෙන් 47%ක් ඒ සම්බන්ධයෙන් දැනුවත්වීමට මාසයක කාලයක් ගත වන බව සඳහන් කරන අතර 2% තමන් ඒ සම්බන්ධයෙන් දැනුවත් නොකරන බවත් 16% ඒ සඳහා ගතවන කාලය නිශ්චිතව කිව නොහැකි බවත් පෙන්වා දී ඇත. කෙසේ වුවද ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ගෙන් 80%ක් නව වක්‍රලේඛන නිකුතුවක්

සම්බන්ධයෙන් දැනුවත්වීම සහිත 01ක කාලසීමාවක් තුළ සිදුවන බව පෙන්වා දේ. එයින් පෙන්වා දෙනු ලබන්නේ විෂයය සම්බන්ධයෙන් වගකිව යුතු ප්‍රාදේශීය මට්ටමේ නිලධාරීන් ඉතා ඉක්මනින් දැනුවත් වුව ද එම තොරතුරු බිම් මට්ටමට ගලා යාමේදී කඩිනමින් එය සිදු නොවන බවයි.

4.4 සේවා සම්බන්ධයෙන් වන වගවීම

රජයේ ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් දැකිය හැකි තවත් දුර්වලතාවක් වන්නේ සේවා සැපයීමට අදාළ ආයතන සේවාවලින් වෙන වගවීමක් නොවීමයි. සේවාවලින් වෙනත් ඉදිරිපත් වන ඉල්ලීම්වලට ලිපිගොනු අංකය, සේවා සැපයීම නිශ්චිතව ඉටු කෙරෙන දිනය, සේවාවලින් පසු විපරමක් සඳහා පැමිණිය යුතු දිනය ආදී කිසිදු තොරතුරක් සේවාවලින් වෙන දැනුම් දීමක් සිදු නොවන අතර වගවීම සඳහා වන ක්‍රමවේදයක් ද මෙතෙක් සකසා නොමැත (දමයන්ති සහ රම්බොඩගෙදර, 2012). එමෙන්ම නිලධාරීන් විසින් රජය වෙත දැක්විය යුතු වගවීමෙහි ද ඇතැම් විට දුරස්ථවීමක් දැකිය හැක. රජයේ ඉඩම් අනවසරයෙන් අත්පත් කර ගැනීම් ඉහළ යාම, අවිධිමත් ආකාරයෙන් ඉඩම් පැවරීම ඉහළ යාම වැනි තත්ත්වයන් ඇතිවීම රජය කෙරෙහි වගවීමෙන් දුරස්ථවීම නිසා ඇතිවන ප්‍රතිඵල වේ.

5.0 නිගමන සහ යෝජනා

5.1 නිගමන

ක්‍රියාත්මකභාවයේදී යම් යම් අඩුලුහුඬුකම් පැවතිය ද මෙරට ඉඩම් පාලනය සම්බන්ධයෙන් වන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය බොහෝ යහපාලන මූලධර්මවලින් සමන්විත වේ. 1935 රජයේ ඉඩම් ආඥා පනත තුළින් මේ සම්බන්ධයෙන් ශක්තිමත් අධිකාරමක් දමා ඇත. මනා ඉඩම් කළමනාකරණයක්, අනාගත අවශ්‍යතා සඳහා අවශ්‍ය ඉඩම් හඳුනාගෙන මැන සිතියම්ගත කිරීම, ඉඩම් පාලනය සහ සේවා සැපයීම සඳහා ඒකාබද්ධ ශක්තිමත් යාන්ත්‍රණයක් සැකසීම, ආන්තික ජන කොටස් සඳහා ඉඩම් ලබාදීමේ ක්‍රමවේදයක් සැකසීම, සංවර්ධනය නොකරන ඉඩම් නැවත රජයට පවරා ගැනීම සහ අනවසර අත්පත් කර ගැනීම් වැළැක්වීමට නීතිරීති පැනවීම ආදී ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම තුළින් ඉහත කරුණු සහාය කරයි. මෙයට අමතරව, 1930 දශකයේ පටන් රාජ්‍ය අංශය සතුව පැවති ඉඩම් උපයෝගී කරගනිමින් මෙරට ග්‍රාමීය සේවා විද්‍යාත්මක පිළියමක් සැපයීමටත්, දරිද්‍රතාවය අඩු කිරීමටත්, දේශීය ආහාර නිෂ්පාදනය ඉහළ නංවා ආහාර සුරක්ෂිතතාව ප්‍රවර්ධනය කිරීමටත් උත්සහ දරා ඇත.

ඉඩම් පාලනය සහ සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ඉඩම් සංවර්ධන ආඥා පනතෙන් සකස් කරනු ලැබූ ශක්තිමත් ඒකාබද්ධ යාන්ත්‍රණය පසු කාලීනව විශේෂයෙන්ම පළාත් සභා පිහිටුවීමත්, ප්‍රාදේශීය ලේකම්වරුන්ට බලය පැවරීමේ පනත ක්‍රියාත්මක කිරීමත් සමඟ විවිධ වෙනස්කම්වලට භාජනය වෙමින් බෙදී ගිය ස්වාභාවයක් පෙන්නුම් කරනු ලබයි. එකිනෙකට වෙනස් දේශපාලන සහ පරිපාලන බල අධිකාරීන් අතර බලතල, වගකීම් සහ කාර්යයන් බෙදා පැවතීමත් ඒවා සම්බන්ධීකරණයට නිසි යාන්ත්‍රණයක් නොවීමත් නිසා සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් ගැටලු පැන නැගී ඇත. මෙම ගැටලු බොහොමයක් යහපාලනය හා සම්බන්ධ වූ ඒවා වේ. එනම්, සේවා සැපයීමේදී සේවාලාභීන් වෙත වගවීමක් නොවීම, විනිවිදභාවය සම්බන්ධයෙන් පවතින ගැටලු, කාර්යක්ෂමතාව සහ ඵලදායිතාව සම්බන්ධයෙන් පවතින ගැටලු, පිරිවැය සඵලදායී නොවීම සහ නිසි පරිදි තොරතුරු ගලා නොයාම ආදී ගැටලු සේවා සැපයීම සම්බන්ධයෙන් මතුව ඇත.

යහපාලන මූලධර්මවලින් සමන්විත ඉඩම් කළමනාකරණයක් සහ සේවා සැපයීමක් සඳහා ප්‍රමාණවත් තරම් නීතිරීති මෙරට ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තිය තුළ දැකිය හැකි වුව ද, ඒවා නිසි පරිදි යාවත්කාලීන නොවීම, නීතියේ ආධිපත්‍යය සහ නීතියට අවනතවීමට සමාජයේ සියලු මට්ටම්වල පවතින නොකමැත්ත, දුෂණයට පවතින නැඹුරුව, පක්ෂග්‍රාහීත්වය සහ අනුග්‍රාහකත්වය ආදී අවපාලන (bad governance) සාධක ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා රාජ්‍ය අංශයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් වන යහපාලනය පිළිබඳ ගැටලු මතුව ඇත. වර්තමානය වන විට නොයෙකුත් සංවර්ධන ව්‍යාපෘති මුදාදීමේ මෙරට ජනතාව විසින් දීර්ඝ කාලයක් තිස්සේ තම ජීවනෝපාය සරිකරගත් තම කෘෂිකාර්මික ඉඩම් දේශීය සහ විදේශීය සමාගම් විසින් අත්පත් කර ගැනීමක් දැකිය හැකි අතර ඒ තුළින් මෙරට ග්‍රාමීය ගොවි ජනතාවගේ පාරම්පරික කෘෂි භූමි ඔවුන්ට අහිමි වීම, දේශීය ආහාර නිෂ්පාදන පහළ යාම සහ රැකියා විසුක්තිය ඉහළ යාම සහ ආදායම් මට්ටම පහළ යාම, දිළිඳුකම ඉහළ යාම ආදී අහිතකර ප්‍රතිඵල ගණනාවක් සඳහා එය හේතු සාධක වේ. මෙයට අමතරව පාරිසරික සම්පත් විනාශ වීම, සම්පත් අවභාවිතය නිසා දේශගුණික සහ කාලගුණික විපර්යාසවලට ලක්වීම සහ එය කෘෂිකර්මාන්තයට සහ එදිනෙදා ජන ජීවිතයට අහිතකර අන්දමින් බලපෑම ආදිය ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් යහපාලනයක් ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා ඇතිවන අහිතකර බලපෑම් වේ.

5.2 නිර්දේශ

1. නිලධාරීන්, සාමාන්‍ය ජනතාව, මහජන නියෝජිතයින් සහ පාසැල් සිසුන් ආදී සියලු පාර්ශව ඉඩම් යහපාලනයේ ඇති වැදගත්කම සහ අවශ්‍යතාව සහ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් යහපාලන මූලධර්ම ක්‍රියාත්මක නොවීම නිසා මතුවන අවාසි සහගත තත්ත්වයන් පිළිබඳව දැනුවත් කිරීම. සිවිල් සමාජය මැනවින් දැනුවත් කොට සම්පත් අවභාවිතයට එරෙහිව හඬක් නැගීමට හැකි අයුරින් ජනතාව සවිබල ගැනීම
2. ඉඩම් සහ ස්වාභාවික සම්පත් සම්බන්ධයෙන් වන නීතිරීති වර්තමානයට ගැළපෙන අයුරින් යාවත්කාලීන කිරීම සහ අවභාවිතය සම්බන්ධයෙන් පවතින නීතිරීති සහ දඬුවම් දැඩි කිරීම. එම නීතිරීති නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම සඳහා අදාළ නිලධාරීන් සහ බලධාරීන් යොමු කරවීම
3. සේවා සැපයීමේ ක්‍රමවේදයේ පවතින දුර්වලතා මඟහැරීම සඳහා රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධයෙන් බිම් මට්ටමේ සමීක්ෂණයක් සිදු කොට නිවැරදි පරිගණකගත කළ දත්ත ගබඩාවක් ඇති කිරීම සහ එය නියමිත කාල රාමුවක් අනුව යාවත්කාලීන කිරීම
4. සේවා සැපයීමට අදාළව වගවීමේ ක්‍රමවේදයක් හඳුන්වා දී නිසි පරිදි ක්‍රියාත්මක කිරීම, සේවාලාභීන් සේවා සඳහා ඉල්ලීම් කරන පළමු අවස්ථාවේදී ම අදාළ ලිපිගොනු අංකය, ඉල්ලීම් භාරගත් නිලධාරියා, නැවත පැමිණිය යුතු දිනය සහ යොමු විය යුතු නිලධාරියා/ආයතනය සඳහන් කොට පත්‍රිකාවක් නිකුත් කිරීම තුළින් අනවශ්‍ය ප්‍රමාදය, සේවාලාභියා පසු විපරම් කිරීම සඳහා නැවත නැවත පැමිණීම ආදිය වළක්වා ගැනීමට හැකියාව ලැබෙන අතර සේවා සැපයීම වඩා විධිමත් සහ කාර්යක්ෂම කිරීමට ද හැකියාව ලැබේ.

පරිශීලන ඉන්ට

අබේසේකර, වරුණ, 2012, දුප්පතුන්ට හතර රියනක් අහිමි කරන ඉඩම් කොල්ලය, ලක්බිම, සන්නස, 2012. අගෝස්තු 04, පිටුව 17.

ඉමදුටු, ජී. 2007. ඉඩම් විෂයය සම්බන්ධ පළාත් සභා බලතල ක්‍රියාත්මක කිරීමේ අත්දැකීම්: බස්නාහිර පළාත ඇසුරින්. පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකිරීන්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 පෙබරවාරි 19. සිංහල වාර ප්‍රකාශන අංක 21. සංස්කරණය දමයන්ති, එම්.කේ.එන් සහ දුර්දු, එම්.ඩී. කොළඹ, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටුයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

බොරලැස්ස, එස්.ඩී.ඒ.බී., 2007. පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ රජයේ ඉඩම් සම්බන්ධව ඉඩම් කොමසාරිස් දෙපාර්තමේන්තුවේ කාර්යභාරය, පළාත් සභා ක්‍රමය තුළ ඉඩම් විෂයයේ ක්‍රියාකාරීන්වය පිළිබඳ විද්වත් වැඩමුළුවේ වාර්තාව, 2007 පෙබරවාරි 19. සිංහල වාර ප්‍රකාශන අංක 21. සංස්කරණය දමයන්ති, එම්.කේ.එන් සහ දුර්දු, එම්.ඩී. කොළඹ, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටුයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

දමයන්ති, එම්.කේ.එන්. සහ රම්බොඩගෙදර, ආර්.එම්.එම්.එච්.කේ. 2012. හම්බන්තොට දිස්ත්‍රික්කයේ රජයේ ඉඩම් පාලනය සහ සේවා සැපයීම, කොළඹ, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටුයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය

හේරත්, කේ, 2010. රජයේ ඉඩම් පිළිබඳ නීතිය, අනුරාධපුර, විජය ප්‍රකාශකයෝ

Enemark, S., McLaren, R. and Molen, P.V.D., 2009. Land Governance in Support of the Millenium Development Goals: A new agenda for land professionals, Copenhagen, Denmark: International Federation of Surveyors (FIG). Available at: www.fig.net.

Jogarathnam, T., 2001. Allocation of State Land for Peasant Agriculture in Sri Lanka: Background Paper for workshop toward and Employment Strategy Framework in Sri Lanka, 13th November 2001, Colombo.

Khadka, N.B., 2005. Defining Governance and good Governance, In Guideline for Good Governance (ed) Roa, B.S., CIRDAP Training Series No.74, Bangladesh: Centre for Intergrated Rural Development for Asia and Pacific.

Punyawardana, B.V.R. 2012. Impact of the Climate Change in the Context of Water and Food Security in Sri Lanka, Public Seminar at Hwctor Kobbekaduwa Agrarian Research and Training Institute , 2012.09.25 (Power Point)

Singh, S.K. 2005. Good Governance through Rural Local Government Experiences of Best Practices in India, In Guideline for Good Governance (ed) Roa, B.S., CIRDAP Training Series No.74, Bangladesh: Centre for Intergrated Rural Development for Asia and Pacific.

Sri Lanka Nature Group and People's Alliance for right to Land, 2012. Uprooting people for the Land: Land Grabbing, Current Status and Trends in Sri Lanka, Colombo; Sri Lanka Nature Group and People's Alliance for right to Land

Suarez, S.M., Osorio, L.M. and Langford, M., 2009. Voluntary Guideline for Good Governance in Land and Natural Resource Tenure: Civil Society Perspectives, Land Tenure Working Paper 8, FAO.

Thapliyal, B.K., 2005. Good Governance and Rural Development, In Guideline for Good Governance (ed) Roa, B.S., CIRDAP Training Series No.74, Bangladesh: Centre for Intergrated Rural Development for Asia and Pacific.

අත් පිටපත් සකස් කිරීම සඳහා උපදෙස්

01. මෙම සඟරාවේ පළ කිරීම සඳහා එවනු ලබන ලිපි මෙයට පෙර කිසියම් ප්‍රකාශනයක පළ නොවූ ඒවා විය යුතු අතර පළ කිරීම සඳහා වෙනත් ප්‍රකාශකයෙකුට බාරදුන් ඒවා ද නො විය යුතු ය. එමෙන් ම, මෙම සඟරාවේ පළ කිරීම සඳහා බාරදුන් ලිපි සංස්කාරක මණ්ඩලයේ අවසරයක් නොමැතිව වෙනත් ප්‍රකාශනයක පළ නො කළ යුතු වෙයි.
02. ලිපිවල ප්‍රමාණය පිළිබඳ ව සීමාවන් නො කෙරේ. එහෙත් වචන 8,000 – 10,000 ක් අතර ලිපි වඩාත් උචිත ය.
03. අත් පිටපත් ජේලි දෙකක් අතර පරතර දෙකක් (double space) තැබූ යතුරු ලියන හෝ පරිගණක ලිපි (යුනිකෝඩ්) සැකැස්ම විය යුතු අතර ලිපියේ පිටපත් දෙකක් ඉදිරිපත් කළ යුතු ය.
04. ලේඛකයාගේ අධ්‍යාපන සුදුසුකම් හා පළපුරුද්ද ඇතුළත් කෙරී සටහනක් ද ලිපිය සමඟ එවිය යුතු ය.
05. සෑම ලිපියක් සමඟ ම වචන 150කට නො වැඩි ප්‍රමාණයකින් යුතු සාරාංශයක් ද එවිය යුතු ය.
06. පරිශීලනය කරන ලද ග්‍රන්ථ (references) දැක්වීමේ දී විශේෂ අවධානයක් යොමු කළ යුතු ය. ඒවා දැක්වීමේ පිළිගත් පිළිවෙත වන්නේ (1) පළමුවෙන් කතුවරයාගේ නම සඳහන් කර ඉන්පසු මුලකුරු දැක්වීම (2) මුද්‍රණය කළ වර්ෂය (3) ලිපියක් නම් එහි සිරස්තලය (4) උපටු ගත් සඟරාවේ හෝ ග්‍රන්ථයේ නම (5) වෙළුම, ප්‍රකාශකයාගේ නම, ප්‍රකාශිත ස්ථානය හා පිටු අංක පිළිවෙලින් දැක්වීම යි.
07. පළ කිරීම සඳහා බාරගනු ලබන ලිපිවල හිමිකම් හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවි කටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය සතු වෙයි. සෑම ලේඛකයෙකුට ම ලිපිය පළ වූ කලාපයෙන් පිටපතක් නොමිලයේ සපයනු ලැබේ. ලේඛකයා විසින් විශේෂ ඉල්ලීමක් කරනු නො ලැබුව හොත් පළ කිරීම සඳහා එවන අතර පිටපත් ආපසු එවනු නො ලැබේ.
08. අත් පිටපත් හා සම්බන්ධ ලිපි සංස්කාරක ගොවිකටයුතු අධ්‍යයන ශාස්ත්‍රීය සඟරාව, හෙක්ටර් කොබ්බෑකඩුව ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය, අංක 114, විජේරාම මාවත, කොළඹ 07. යන ලිපිනයට එවිය යුතු ය.

හෙක්ටර් කොම්බිනේෂන් ගොවිකටයුතු පර්යේෂණ හා පුහුණු කිරීමේ ආයතනය
114, විජේරාම මාවත,
කොළඹ 07.

Rs.150/-

ISSN:1391-0396

ජපයේ මුද්‍රණ දෙපාර්තමේන්තුව

National Digitization Project

National Science Foundation

Institute : National Science Foundation

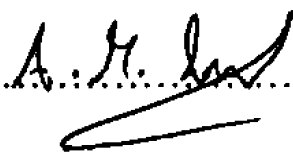
1. Place of Scanning : Sanje (Private) Ltd, Hokandara

2. Date Scanned :02/06/2017.....

3. Name of Digitizing Company : Sanje (Private) Ltd, No 435/16, Kottawa Rd,
Hokandara North, Arangala, Hokandara

4. Scanning Officer

Name :Angelo Melvin Luwis.....

Signature :.....

Certification of Scanning

I hereby certify that the scanning of this document was carried out under my supervision, according to the norms and standards of digital scanning accurately, also keeping with the originality of the original document to be accepted in a court of law.

Certifying Officer

Designation :Information Officer.....

Name :Renuka Sugathadasa.....

Signature :.....

Date :02/06/2017.....

“This document/publication was digitized under National Digitization Project of the National Science Foundation, Sri Lanka”